

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI
TÜRK DİLİ

**TÜRK VE HİNT DİLLERİ ATASÖZLERİNİN BİÇİM VE KAVRAM
ÖZELLİKLERİ BAKIMINDAN KARŞILAŞTIRILMASI**

Hassan NAZAR

Yüksek Lisans Tezi

Ankara, 2018

TÜRK VE HİNT DİLLERİ ATASÖZLERİNİN BİÇİM VE KAVRAM ÖZELLİKLERİ
BAKIMINDAN KARŞILAŞTIRILMASI

Hassan NAZAR

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

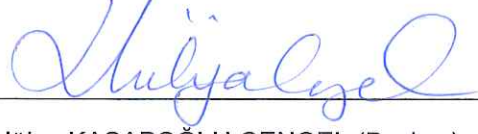
[SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI
TÜRK DİLİ

Yüksek Lisans Tezi

Ankara, 2018

KABUL VE ONAY

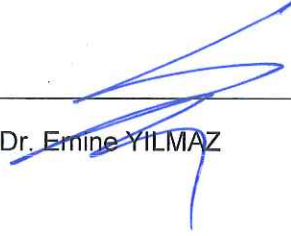
Hassan Nazar tarafından hazırlanan "TÜRK VE HİNT DİLLERİ ATASÖZLERİNİN BİÇİM VE KAVRAM ÖZELLİKLERİ BAKIMINDAN KARŞILAŞTIRMASI" başlıklı bu çalışma, 23/01/2018 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Tezin olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Hülya KASAPOĞLU ÇENGEL (Başkan)

Prof. Dr. Şükrü Haluk AKALIN (Danışman)

Prof. Dr. Emine YILMAZ

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Enstitü Müdürü

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin/raporun tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin/raporumun kağıt ve elektronik kopyalarının Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

- ☒ Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.
- ☐ Tezim/Raporum sadece Hacettepe Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- ☐ Tezimin/Raporumun yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

[23/01/2018]

Hassan naz

Hassan NAZAR

YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI

Enstitü tarafından onaylanan lisansüstü tezimin/raporumun tamamını veya herhangi bir kısmını, basılı (kâğıt) ve elektronik formatta arşivleme ve aşağıda verilen koşullarla kullanıma açma iznini Hacettepe Üniversitesine verdiğimi bildiririm. Bu izinle Üniversiteye verilen kullanım hakları dışındaki tüm fikri mülkiyet haklarım bende kalacak, tezimin tamamının ya da bir bölümünün gelecekteki çalışmalarda (makale, kitap, lisans ve patent vb.) kullanım hakları bana ait olacaktır.

Tezin kendi orijinal çalışmam olduğunu, başkalarının haklarını ihlal etmediğimi ve tezimin tek yetkili sahibi olduğumu beyan ve taahhüt ederim. Tezimde yer alan telif hakkı bulunan ve sahiplerinden yazılı izin alınarak kullanılması zorunlu metinlerin yazılı izin alınarak kullandığımı ve istenildiğinde suretlerini Üniversiteye teslim etmeyi taahhüt ederim.

☒ **Tezimin/Raporumun tamamı dünya çapında erişime açılabilir ve bir kısmı veya tamamının fotokopisi alınabilir.**

(Bu seçenekle teziniz arama motorlarında indekslenebilecek, daha sonra tezinizin erişim statüsünün değiştirilmesini talep etmeniz ve kütüphane bu talebinizi yerine getirirse bile, teziniz arama motorlarının önbelleklerinde kalmaya devam edebilecektir)

☐ **Tezimin/Raporumuntarihine kadar erişime açılmasını ve fotokopi alınmasını (İç Kapak, Özet, İçindekiler ve Kaynakça hariç) istemiyorum.**

(Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir, kaynak gösterilmek şartıyla bir kısmı veya tamamının fotokopisi alınabilir)

☐ **Tezimin/Raporumun.....tarihine kadar erişime açılmasını istemiyorum ancak kaynak gösterilmek şartıyla bir kısmı veya tamamının fotokopisinin alınmasını onaylıyorum.**

☐ **Serbest Seçenek/Yazarın Seçimi**

07/02/2018

Hassan NAZAR

ETİK BEYAN

Bu çalışmadaki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, kullandığım verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, yararlandığım kaynaklara bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu, tezimin kaynak gösterilen durumlar dışında zgn olduğunu, Tez Danışmanının **Prof. Dr. şükrü Haluk AKALIN** danışmanlığında tarafımdan üretildiğini ve Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Yönergesine göre yazıldığını beyan ederim.

Hassan NAZAR

ÖZET

NAZAR,Hassan. *TÜRK VE HİNT DİLLERİ ATASÖZLERİNİN BİÇİM VE KAVRAM ÖZELLİKLERİ BAKIMINDAN KARŞILAŞTIRMASI*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara,2018

Bir binanın heykeltıraş tarafından yapılan dekoratif tasarımı gibi atasözü bir dili zenginleştirir ve güzelliğini artırır. Bir grup insan belirli bir mesajı yıllarca ve nesillerce birlikte ifade etmek için kelimelerle ifade ederken, bu zarif, cilalı ve sanatsal ifade bir atasözü haline gelir. Her linguistik grup kendine özgü atasözlerinden övünebilir. Atasözleri kullanılmadığında, bir bildirinin tatlılığı veya bir durumun gücü algılanamaz.

Genellikle atasözünün ortak kullanımda kısa bir cümle olduğu söylenir; bu ifade deneyim ya da gözlem yoluyla edinilen ifadedir. Taylor atasözünün tanımını "birçok insanın bilgeliği ve birinin zekası" olarak önerdi. Normalde "bir eylemin nedenini veya bir durumla ilgili bir karar önermektedir" (Taylor 1949: 902-905). Atasözünün yaygın kabul gören tanımlarından biridir.

Bazı gösteriler atasözleri yardımıyla elde edilen çeşitli bilgilere insanlar tarafından sağlanmıştır. Aynı zamanda, bu ülkelerin yerlerini ve tarihsel, politik, dini ve manevi yönlerini kendileri ile yakından ilişkilendirerek, bir ülkenin farklı devletlerinin resimlerini veriyorlar. Atasözleri, bu nedenle, yerinin gerçek ithalatı için kendileri hakkında ifade ettikleri şeyleri kullanarak bir devlete erişmemize izin verir. Bu, belirli bir yer veya dil atasözlerinin karşılaştırmalı bir çalışmasının önemini ve faydasını gösterir.

Günlük yaşamlarımızda, biz atasözü kullanırız ya da konuşmalarını etkili kılmak isteyen insanlardan duyuruz. Tartışmamızda bilinçli ya da bilinçsiz olarak atasözlerini kullandığımız için insanları ikna edebilir ve belirli bir durumla ilgili aklımızda şüpheleri ortadan kaldırmak için atasözleri kullanabiliriz. Bazen atasözleri doğru bir şekilde kullanılamayabilir, ancak hala bu atasözlerini bilgi gereksiz olarak bırakamayız. Kısaca atasözleri sosyal hayatımızın bir parçası haline geldi ve bu atasözleri günlük yaşamdan ayrılamaz. Hem Türk hem de Hint edebiyatından geçtiği için, atasözlerinin edebi hayatta süslemeler gibi olduğu sonucuna varılabilir. Eğer Vedas, Upanishad ve tüm eski edebi miras kutsal alanların bilgi deposu olarak kabul edilirse, "başka kaynaklara kıyasla insanların duygularını öğrenmenin en iyi yolu atasözüdür" diyebiliriz. Dil ve edebiyat, bir ırkın veya bir ulusun medeniyetinin önemli bir noktadaki konumunu açıkladığından ve

atasözleri onu tanımlamak için yaygın olarak düşünülür. Atasözleri, insan hayatının farklı alanlarında uzun deneyimler üzerine kuruludur; ortak düşünceler, sonuç olarak, özlü ve yaratıcı bir şekilde ifade edilen gözlem ve ifadelerdir.

Bu çalışmada Atasözlerinin kökeni, atasözlerinin farklı biçimleri, Atasözlerinin bize herhangi bir kültürün alışkanlıklarını ve geleneklerini, normlarını ve yetiştiriciliğini, herhangi bir toplumun sosyo-politik durumunu ve kişisel görüşlerini nasıl sağladığı konusunda farklı konuları tartıştık.

Bu çalışmada farklı dil ailelerinden gelen atasözleri Türkçeyle Hint Dilinde karşılaştırılarak, farklı dil ailelerine rağmen her iki dilin birbiri üzerinde çok fazla etkisi olduğu düşünülmüştür.

Bu çalışma sayesinde, her iki dilde de atasözleri cümle yapısı ve biçimi temelinde aynı olmayabilir ya da olmayabilir, ancak genellikle aynı niyet, anlam ve kavramla kümelenmektedir. Konuşmaların şekli Zamanlar, mesajlar ve dikkat, aynı şekli kısa ve özlü tekli yargılarla taşır. Bu, sosyal etkileşimlerin her iki dilin edebiyatı üzerindeki etkisini veya etkisini açıkça gösterir.

Farklı dil ailelerine rağmen, bu dillerdeki bu etkileşim, bu iki dilden literatürle sınırlı değil, aynı zamanda dilbilgisi, sözcük oluşumu ve sözdizimi açısından istisnai olarak birbirine benzediğini göstermektedir.

Gülünç çalışmaların yardımıyla, evrensel olarak alkışlanan tarihi dillerin yansımalarını ve etkilerini ele alabiliyoruz ve atasözleri en başında gelen en iyi perspektiftir. Bundan dolayı, her iki uygarlığı da daha derin ve açık bir şekilde anlayabiliyor olacağız.

Anahtar Kelimeler: Atasözleri, Hint Dilleri, Türk Dili, Biçim ve kavram özellikleri

ABSTRACT

NAZAR,Hassan. COMPARISON OF FORM AND CONCEPTUAL CHARACTERISTICS OF TURKISH AND INDIAN LANGUAGE PROVERBS,Master Thesis, Ankara,2018

Like the decorative design of a building built by a sculptor, the proverb enriches a language and enhances its beauty. This is an elegant, polished and artistic expression of a proverb, while a group of people came together to expresses in words for a particular message which stays years and generations together. Each linguistic group can boast its own proverbs. When proverbs are not used, the sweetness of a declaration or the strength of a situation cannot be perceived.

It is often said that the proverb is a short sentence in common use, which is the expression acquired by experience or observation. Archer Taylor suggested the definition of the proverb as "**the wisdom of many people and the intelligence of one.**" Normally "**suggests the cause of an action or a decision on a situation**" (Taylor 1949: 902-905). This is one of the commonly accepted definitions of the proverb.

Some demonstrations were provided by people on various information obtained with the help of proverbs. At the same time, they are given the pictures of the different states of an individual country by finding the places of these countries, and their historical, political, religious and moral aspects closely related to them. Proverbs therefore allow us to reach a state using the things that they express about themselves for the real importation of their place. This demonstrates the importance and utility of a comparative study of specific place or language proverbs.

In our daily lives, we use proverbs or we hear from people who want to make their speech effective. Consciously or unconsciously using proverbs in our discussion, we can convince people and use proverbs helps to clear doubts in our mind regarding any particular situation. Sometimes the proverbs may not be used correctly, but we still cannot leave these proverbs as useless carts of information. In short, proverbs have become a part of our social life and these proverbs cannot be separated from everyday life. Passing through both Turkish and Indian literature, it can be concluded that proverbs are like ornaments in literary life. If Vedas, Upanishad and all old literary heritage are regarded as the information store of the sanctuaries, we can say "the proverbs are the best way to learn about people's feelings" than any other source. Because language and literature explain the position of a race or the civilization of a nation at an important point,

and proverbs are widely considered to identify it. Proverbs are based on long experiences in different areas of people's lives; common thoughts are observations and expressions that come to life as a result, expressed in a concise and creative way.

In this study, we discussed different topics regarding to the origin of the Proverb, different form of Proverbs, how Proverbs provides us the valuable long-lost sight of habits and traditions of any culture, the norms and upbringings, socio-political status and personal views of any society.

In this study, we compared the proverbs from different categories in Turkish and Indian Language to verify the thought that in spite of different language families both the language has very much impact on each other.

Through this study, it is wide open and clear that although both languages proverbs may or may not same on the basis of sentence structure and form but usually cluster with the same intention, meaning, and concept. The figure if speeches, Tenses, messages, and attention carries the same pattern through short-form concise and single judgments. This clearly indicates the impact or effect of social interactions on the literature of both the languages.

In spite of different language families this interaction in these languages shows that these two languages are exceptionally alike in many respect not restricted to literature but also in grammar, word formation and syntax.

With the help of smilier studies, we can deal with the reflection and impacts of these universally acclaimed historic languages and proverbs are the best perspective to start with. By this, we will be able to understand both civilizations more deeply and clearly.

Key Words: Proverbs, Indian Langauges, Turkish Language, Comparison of Form and Characteristics

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	i
BİLDİRİM	ii
YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI.....	iii
ETİK BEYAN	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vii
ÖNSÖZ.....	xi
TRANSKRİPSİYON ALFABELERİ	xiii
HINTÇE	xiii
GİRİŞ.....	1
METODOLOJİ.....	10
BİRİNCİ BÖLÜM	12
ATASÖZLER HAKKINDA GENEL BİLGİLER	12
1.1 Atasözleri Tanımı ve Anlamı	12
1.2 Atasözlerinin Sınıflandırılması.....	15
1.2.1 Basit Yapıdaki Atasözleri	15
1.2.2 Birleşik Yapıdaki Atasözleri	17
İKİNCİ BÖLÜM	19
TÜRK VE HİNT ATASÖZLERİNİN KONULARA GÖRE İNCELENMESİ.....	19
2.1 Arkadaslık,	19
2.2 Beslenme	22
2.3 Bilgi	25
2.4 Dil.....	29
2.5 Durumlar	33
2.6 Eğitim	37
2.7 Evrensel Gerçekler	41
2.8 Davranışlar.....	44
2.8.1 İyi Davranışlar	44
2.8.2 Kötü Davranışlar.....	47
2.9 Kader.....	50
2.10 Hata	53
2.11 Sorumluluk.....	57
2.12 İklim ile ilgili Türk ve Hintçe Atasözleri.....	60
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	64

KARŞILAŞTIRMALI TÜRK VE HİNT ATASÖZLER.....	64
SONUÇ.....	161
KAYNAKÇA	165
e-Kaynaklar.....	167
EK-1 ORİJİNALLİK BELGESİ	168
EK-2 ETİK KURUL İZİN MUAFİYET FORMU	169

ÖNSÖZ

Günlük hayatımızda, atasözlerini kullanırız veya konuşmalarını etkili hale getirmek isteyen insanlardan duyarız. Bilinçli veya bilinçsiz olarak tartışmalarımızda atasözlerini kullanarak, insanları ikna edebiliriz aynı zamanda zihnimizdeki şüpheleri temizlemek için de atasözlerini kullanırız. Kısacası, atasözleri sosyal hayatımızın bir parçası haline gelmiştir ve bu atasözleri günlük yaşamdan ayrılmaz. Vedalar, Upanishad ve tüm eski edebi miras kutsal alanların bilgi deposu olarak kabul edilirse, "başka kaynaklara kıyasla insanların duygularını öğrenmenin en iyi yolu atasözüdür" diyebiliriz. Çünkü dil ve edebiyat, bir ırkın ya da bir ulusun medeniyetinin yerini önemli derecede açıklıyor ve atasözleri onu belirlemede çok sayılıyor. Atasözleri, insanların yaşamlarının farklı alanlarında uzun deneyimler üzerine kurulmuş, hakikatten oluşan; ortak düşünceler sonucu hayat bulan, özlü ve yaratıcı bir biçimde dile getirilen gözlemler ve ifadelerdir.

Atasözleri halkın malıdır. Bunlar belirli amaçlarla hazırlanır. Bu atasözlerinde yer alan gerçek akrabalıktır. Teorik bir dayanağı olmayabilir, ancak yine de bunlar istatistiksel olarak doğrudur. Atasözleri; hayvanlar, tarım, din ve etik, hava durumu - doğa ve yerler vb. hakkında son derece gerekli bilgileri verir. Yine bazı atasözleri, belirli nitelikteki eski anlatım ve hikayeleri içerir.

Örneğin: **"Dünya Sultan Süleyman'a bile kalmamış."**

Dünyanın çoğu ülkesinde atasözleri kullanılıyor. Ancak Hindistan'da "veda" ve "upanishad" yaşının ötesinde kullanımda görüldüğü gibi atasözleri kullanımı çok eski. Hint Dilleri, halk edebiyatının çeşitliliğinden zengindir ve aralarında ilginç olan atasözüdür. Hint Dili gibi, Türk Dili de çok eskiden atasözlerini kullanmada çok zengindir. Edebiyat araştırmasının atasözleri bilgisi olmadan yerine getirilememesi doğrudur, yani halk edebiyatı demektir.

Hem Türkçe hem de Hint dillerinde sözü geçen bu atasözleri bolca bulunur ve nesilden nesile geçmiştir. Bu atasözlerinin arka planında, bir toplumun veya bir ulusun umutları ve isteklerini, güç ve zayıflığını bulabiliriz. Her dilde ve edebiyata göre, bir ırk veya bir ulusun medeniyetinin yeri hakkında büyük bir açıklama yapmalı ve atasözleri bunu belirlemede çok önemlidir. "Atasözleri, ortak insanın özlü fakat yaratıcı formundaki gözlemler ve ifadelerdir; gerçeği içerir, çevrenin farklı alanlarında uzun deneyimler üzerine kurulmuştur".

Atasözleri bir sözlü edebiyat ürünüdür ve bu nedenle bunlarla ilgili sıfatları bilmek çok zordur. Bu kısıtlamaya rağmen modern zamanın gelişmiş ve eğitilmiş toplumu, atasözleri alışlagelmiş biçimde günümüz literatürüne büyük ölçüde kullanılmıştır. Atasözleri, “birinin zekası ve birçoğunun bilgeliğidir”. Dolayısıyla atasözleri bir bakıma toplumsal, finansal ve diğer yönleriyle toplumun aynalarıdır. Bu alanda belirli araştırma çalışmalarının eksikliğini göz önünde bulundurarak, karanlık alanlara daha fazla ışık atmak benim girişimimdir.

'Türk ve Hint atasözleri' nin karşılaştırmalı çalışması hakkında doğru bir görüntü ve bilgi için, bazı açıklamalar gerekli hissediliyor ve bunlar aşağıda verilmiştir:

1. Önerilen çalışmada, 'Hint Dilleri' kelimesi daha geniş bir anlamda kullanılmıştır. Burada "Hint Dilleri" kelimesi, "Hindi", "Urduca", "Sanskritçe" ve diğer bölgesel dilleri kapsamak için kullanılmıştır.
2. Bu atasözlerinin karşılaştırmalı çalışmasında, benzerlikleri ve farklılıkları da ilişkilerini farklı ifadelerde göstermeye çalışmıştır.
3. Notlar ve dipnotlarda diğer dillerden gelen atasözleri farklı sosyal literatürdeki benzerliklerinin anlaşılmasını kolaylaştırmak ve ayrıca atasözlerinin sosyal birleşim ve gelişimi nasıl kolaylaştırdıklarını göstermek için kullanılmaktadır.

Alana katkı sağlamasını umarak gerçekleştirdiğim bu çalışmada; Sürecin başından sonuna kadar desteğini hissettiğim, tecrübeleriyle bana yol göstererek yardımlarını esirgemeyen saygıdeğer danışmanım **Prof. Dr. Şükrü Halûk AKALIN**'a; Engin bilgi birikimleri ile çalışmama yön veren değerli hocalarım **Prof. Dr. Nesrin BAYRAKTAR ERTEN**, **Prof. Dr. Semih TEZCAN**, **Prof. Dr. Mehmet ÖLMEZ** ve **Yrd. Doç. Dr. Binnur ERDAĞI DOĞUER**'e; Sık sık fikirlerine başvurduğum, tavsiyeleriyle beni aydınlatan **Arş. Gör. Mustafa Samet KUMANLI**'ya; Jamia Millia İslamia Yeni Delhi Üniversitesi'nden bana destek olan kıymetli hocam **Dr. Mohsin ALİ**'ye; Çalışmam sırasında her türlü kolaylığı sağlayan **YTB**'ye; Manevî desteklerini eksik etmeyen yakınlarıma ve arkadaşlarıma **İzlem – Ali ÇAĞLAR**'a teşekkürü bir borç bilirim.

TRANSKRİPSİYON ALFABELERİ

HİNTÇE

Hintçe	tanskripsyon	Hintçe	tanskripsyon	Hintçe	tanskripsyon
अ	a	क	Ka	ध	dha
आ	aa	ख	Kha	न	na
इ	e/i	ग	Ga	प	Pa
ई	ee/ii	घ	Gha	फ	Pha
उ	u	ङ	Nga	ब	Ba
ऊ	oo/uu	च	Cha	भ	Bha
ए	E	छ	Chha	म	Ma
ऐ	ai	ज	Ja	य	Ya
ओ	o	झ	Jha	र	Ra
औ	ou	ञ	Nja	ल	La
ऑ	ang	ट	Ta	व	Va
अः	aH	ठ	Tha	श	Sha
ऋ	rEE	ड	Da	ष	Shh
		ढ	Dha	स	Sa
		ण	Na	ह	Ha
		त	ta	क्ष	Ksh
		थ	tha	त्र	Tra
		द	da	ज्ञ	gya

GİRİŞ

Hindistan ile Türkiye arasında ortaçağdan bu yana derin bir tarihi geçmişe sahiptir. Hindistan ve Türkiye arasında derin tarihi diplomatik bağlantılar var ve Osmanlı padişahı ile alt kıtanın Müslüman hükümdarı arasındaki ilk diplomatik misyonlar değişimi, 1481-82 yıllarına dayanıyor. Hindistan ve Türkiye arasındaki daha yakın tarihsel temas, tanınmış Hint özgürlük savaşçısı **Dr. M.A. Ansari** liderliğindeki tıbbi misyona 1912'de Balkan Savaşları sırasında Türkiye'ye yansıdı.

Hindistan'ın İslâm sonrası Orta Asya Türkleri ile münasebetleri **Gazne Devleti** hükümdarı **Mahmûd'un** Hindistan seferlerine kadar gitse de, Osmanlı Türkleri ile tanışıklıkları İstanbul'un fethinden sonra XV. yüzyılda rastlanmaktadır. **Behmenî Devleti** Sultanı **Mehmet Şâh**'ın veziri **Hoca İmâdü'd-dîn Mahmud Gavan** (1410-1481)'ı İstanbul'un fethinden dolayı **Fatih Sultan Mehmet**'i tebrik için İstanbul'a elçi göndermesiyle başlayan siyasî ilişkiler, ilerleyen süreçte Hindistan'dan elçilerin Hind mallarıyla birlikte Bursa'ya gönderilmesiyle ticarî anlamda devam etmiş ve bu elçiler Bursa'dan Rumeli'ye geçip ticaret yapmışlardır

Hindistan ayrıca 1920'lerde Türkiye'nin Kurtuluş Savaşı ve Türk cumhuriyetinin oluşumuna destek verdi. Nitekim, orijinal finans, 106.400 İngiliz Sterlini Hindistan tarafından Türkiye'deki en büyük bankası Türkiye İş Bankasına gönderildi. Türk ordusunun acil ihtiyaçları için, (Yunan ordusu tarafından yakıldıktan sonra) İzmir kentinin yeniden inşası için, Kemal Atatürk'ün orman çiftliklerinde arazi satın almak ve yiyecek ve içecek fabrikaları geliştirmek için kullanıldı. Mahatma Gandhi, Dünya Savaşı'nın bitiminde Türkiye'ye verilen adaletsizliklere karşı bir tavır takındı.

Hindistan ile Türkiye arasındaki ekonomik ve kültürel ilişkiler **Vedik çağına** (MÖ 1000'den önce) dayanıyor. Hindistan ile Türkiye arasında derin tarihsel bağlar vardır. Hindistan ve Türkiye kültürel olarak benzemektedir. Dil, kültür ve uygarlık, sanat ve mimarlık, kostümler ve mutfaklar gibi Hindistan'daki Türk etkileri önemli idi. Hint ve Türk dillerinde ortak 9.000'in üzerinde kelime söz konusudur. Ayrıca atasözleri, dilbilgisi ve sözdizimi yapısında Türkçe ile şaşırtıcı benzerliğe sahiptir.

Hindistan Türk yöneticilerin önde gelen isimlerinden bazıları **Gazneli Mahmud**, **Muhammed Gori**, **Kutubuddin Aybak**, **İltutmish**, **Balban** ve elbette **Khiljiler** (Türkçede Halaç olarak bilinir) ve **Tughlaklar**'dır. Bazı tahminlere göre, Hint tarihinin

ortaçağ döneminde Türkler egemen seçkinlerin% 60'ından fazlasını oluşturunuyordu. Ayrıca, **Babür** hanedanının kurucusu Timurid Kralı **Babar**'ın bir Çağatay Türkü olduğunu ve **Babarnâme**'yi Farsça değil de Çağatayca'da yazdığını belirtmek gerekir. Oğulları **Humayun** ve **Kamran** da şair olarak Türkçe yazıyorlardı. Bununla birlikte, Akbar'ın hükümdarlığı döneminde, yönetici seçkinlerdeki Türk reislerinin yüzdesi dörtte birine düşürülmüştü.

Hindistan alt-kıtasında Urduca ve Farsça şiirinde Türkiye ve Türkler de yer almaktadır. **Seydi Ali Reis** bir Türk'ün Hint Altkıtası ile ilgili doğrudan doğruya yazılmış ilk eseri olan ve aynı zamanda mevcut araştırmalara göre Türk dili ile yazılmış ilk seyahatname olma özelliğini taşıyan **Mir'atü'l-Memâlik**'i yazmıştır. Bunların yanı sıra I. Dünya Savaşı yıllarında Türk-Hint münasebetleri bakımında propaganda maksadıyla imtiyaz sahibi Hintli **Ebû Saïd El Arabî** olan ve müdürlüğünü **Yusuf Şatvan**'ın yaptığı İstanbul'da Arapça, Osmanlıca ve Urduca olarak haftalık yayınlanan **Cihân-ı İslâm** gazetesi kanalıyla da Hintliler üzerine tesir edilmeye çalışılmaktaydı. İstanbul'da bunun dışında propaganda amaçlı Urduca gazeteler yayınlanmaktaydı. Bunlar 1880li yıllarda Türkçe ve Urduca olmak üzere 2 dilde yayınlanan **Peyk-i İslâm**, ve Arapça ve Urduca dillerinde İttihat ve Teraqqi'nin yayın organı olarak 1909 yılında yayınlanan **Ed-destûr** gazeteleridir. Ayrıca, Hindistanlı gazeteciler tarafından Farsça olarak 13 Eylül 1915 tarihinde yayınlanan, "**Hint Uhuvvet-i İslâm Cemiyeti**" tarafından Teşkilât-ı Mahsusa destekli olarak yayınlanan **Uhuvvet** gazetesi de vardır. Bu gazete düzensiz olarak da olsa 3 yıl süre ile yayınlanmış, sonrasında yerini **Brotherhood** isimli İngilizce gazeteyle bırakmıştır. Bombay'da yayınlanan **Sultanü'l-ahbar gazetesi**, Rangon İslâm Cemaati, Lakhnov'da yayınlanan **Riyad Gazetesi**, Madras İane Komisyonu, Delhi Şehrindeki "**Hicaz Demiryolu Heyeti**", "**Bombay Encümen-i İslâm Reisi Bedreddin Efendi**" gibi isim ve kuruluşlar da bağış kampanyasına iştirak edenler arasındaydı. Bu dönemde Hindistan'ın muhtelif yerlerinde 150 den fazla bağış komisyonu kurulmuştur. Hatta ki bazı Hindistanlı Müslümanlar evlilik ve cenaze masrafları için biriktirdiği paraları iane sandıklarına bağışlamışlardır. Osmanlı Devleti Hindistan'daki gazete ve gazetecilerle yakın ilişkiler kurmuş, bunlara destek vermiştir. Zira bu gazeteler, Hint Müslümanlarının Osmanlı hilafetine bağlanması ve Osmanlıya yardımcı olmak için açılan bağış kampanyalarına destek olunması gibi konularda başarılı hizmetler veriyorlardı.

Urdu dilinin teşekkülünde böylesi etkin bir rolü olan Türkler'in Urdu edebiyatının gelişiminde de katkısı büyük olmuştur. Nitekim ünlü evliya ve şairlerinden olan ve Farsça şiirlerinde çok fazla Urduca kelime kullandığı için ilk Urdu şairi olarak kabul edilen **Emir Hüsrev-i Dehlevî** (1255-1325) bir Türk kabilesi olan Bayat boyundandır. **Halik-i Bari** adlı eseri Urdu diliyle yazılmış ve günümüze kadar ulaşmış olan ilk eserdir. Yine Dekken Devletlerini oluşturan Türk soylu beş hanedandan birini teşkil eden Kutupşahîlerin hükümdarlarından **Muhammed Kuli Kutupşah** (salt. 1580-1611) ilk Urduca divanın sahibidir. Urdu Dilinin efsanevi ismi **Esedullah Han Galip** de edebiyat sahasına damgasını vurmuş Türk asıllı şairlerdendir. Soyu Orta Asya Türklerinden Aybeglere kadar uzanır. Semerkant'tan Hindistan'a göç ederek, Urdu şiirini en parlak noktaya taşımıştır.

Hintçe ve Türkçe'nin binlerce kelimesi ortak, çoğunlukla Farsça ve Arapça olduğu tahmin edilmektedir. Bazı tahminlerde Hintçe olarak beş ila altı yüzü aşkın Türk kökenli ve üç ila dört bin civarında kelime bulunmaktadır. Hintçede aile ve yaşama ait terimler aslında kendi öz kelimeleri ve Arapça, Farsça asıllıdır. Buna rağmen günlük yaşamda, ev işlerinde kullanılan ufak tefek eşya isimleri arasında Türkçeden geçmiş sözcükler de mevcuttur.

qayıncı – makas, **çaku** – çakı, mutfak bıçağı, **cılamca** – yıkanmak için kullanılan tas, leğen, **barma** – burgu, delgi, **bukca** – bohça, **cakmak** – çakmak, **kanat** – perde, yatağın görünmemesi için önüne çekilen perde, **sanduk** – sanduka, sandık, **catra** – çadır, dam, **tandur** – tandır, **surma** – sürme, kirpik diplerine sürülen siyah boya, **galıca** – halı. **kavurma** – kavurdak, kızartılan böbrek ve et, **samosa**– üçgen şeklinde ve katmerli börek, samsa, **buza** – boza, bira. **kefir** – ayran, **pulau** – pilav, sorba – **çorba**, sebzeler katarak koyun etinden pişirilen yemek, **kabab** – kebab, et kızartması. **aga** – ağabey, **dada** – dede, **baba**, **apa** – abla, **bibi** – hanım, eş, **aba** – baba, babalık, **hatun** – kadın, hanım. **burka** – uzun yağmurluk, muşamba, **jurrah** – çorap - **tamanca** – tabanca, **top** – top, **banduk** – tüfek. **Baci**-abla.

Böylece Arapça , Farsça ve Diğer dillerden Hintce ve Türkçeye geçen çok sayıda ortak kelimeler vardır.

Hintçe, dilbilgisi ve sözdizimi yapısı Türkçe ile şaşırtıcı benzerliğe sahiptir, ancak her iki dilin kökeni farklı dil ailelerinden gelmektedir. Türkçe ve Hintçe fiil çekimlerinde önemli benzerlikler vardır. Konuşma kalıplarını değiştirirken insanların özne, nesne, fiil vb. Karıştırmada fazla seçeneği olmadığı kabul edilebilir.. Orta Asya'da Türk ve Hint-Avrupa dillerinin ortaya çıktığı alanların birbirinden uzak olmadığı da belirtilebilir. Sanskritçe ile bazı benzerlikler şunlardır: dvihyrdaya (iki kalp/can taşıyan, hamile), Türkçe "iki canlı" aynı, iki hayat demektir. Hintçe / Sanskritçe, Chitrakar (ressam), Murtikar var. Türkçe'de "Sanatkar" (Sanatçı), Curetkar (cesur) var. Sarhskrit / Hintçe'de Güneş Dinesha, Türkçe'de Güneş'tir. "Din" ve "Gün" her 'iki dilinde gün anlamına gelir - belki de soğuk iklimde gündeğümü ile bağlantılıdır. Ayrıca, Cermen dillerinin sözdiziminin, Endonezya-Avrupa dillerinin aynı ailesine ait olması beklenen Sanskritçe ve Farsça'dan oldukça farklı olduğunu da belirtebiliriz. Yukarıda görüldüğü gibi ortak ve aynı kökten gelen sözcüklerden ziyade Hint dillerin dilbilgisi (söz dizi ve yapımı bakımından) Türkçe ile hemen hemen aynıdır.

Türkiye Türkçesindeki geçmiş zaman eki ile Hintcedeki geçmiş zaman filli aynıdır (Da/De/Ta/Te). Bununla beraber Eski anadolu Türkçedeki gelecek zaman eki hala Hintçede gelecek zaman bildirme filli olarak kullanılmaktadır.(Ga/Ge).

Dilbilimcilere göre bu olaylar sadece bir tesadüftür. Bildiğimiz kadarıyla araştırmacılar için bu alan yepyenidir. Her iki dil neredeyse aynı yerden kaynaklanır ve 11-12 yüzyılın başlarındaki bu iki dillerin ikili alış veriş, UYGUR kökenli Budist metinlerde çok dikkat çekicidir.

Tarih boyunca Türklerin kullandığı alfabelerden birisi Brahmi Yazısıdır. Bazı Eski Türkçe metinler Soğd, Uygur ve Mani yazılarından tamamıyla farklı olan Brahmi yazısı ile yazılmıştır. Brahmi yazısı, Sanskritçenin yazımı için kullanılmış Hint kökenli bir yazıdır. Hindistan'dan gelen Budist misyonerler, bu yazıyı Orta Asya'daki Toharlar, Sakalar ve Türkler arasına sokmuş, bunu yaparken de, Brahmi yazısına, Hint dillerinde bulunmayan sesleri gösterebilmek için bazı yeni işaretler katmışlardır. Brahmi alfabesinde yapılan değişikliklerle (a ünlüsü ve ya hecesi birleştirilerek aya; u ünlüsü ve yu hecesi birleştirilerek uyu) gibi ünlülerin okunmasındaki zorlukları kaldıran bazı ligatürler ortaya çıkarılmıştır. Brahmi yazısında bulunan 28 hece işaretine Uygurlar yedi işaret daha eklemiştir. Brahmi yazısı, Sami kökenli Göktürk, Soğd, Uygur ve Mani yazılarına zıt olarak, soldan sağa yazılır ve bir hece yazısıdır.

Atasözleri, insanın olgunlaşmış duygularının bir tezahürüdür. Bunlar, harfi harfine değil, genellikle mecazi anlamlar için kullanılırlar. Halkın basit ve kapsamlı duyguları atasözlerinde ifade buluyor. Bunlara atasözleri, akıllı sözler vb. denir. Tarzı daha canlı ve vurgulamak için atasözleri dünyanın hemen hemen tüm dillerinde yaygın olarak kullanılmaktadır. Atasözleri olmadan herhangi bir dil yoksul olarak kabul edilir.

Atasözlerinin kullanılması, yazarların dilini veya halka açık söylemlerin konuşmalarını daha renkli ve canlı kılmaktadır. Kuşkusuz, atasözlerinin insanları nasıl etkilediğini öğrenmek ana meselemizdir. Gerçeği söylemek gerekirse, bu bir süsleme ve her ihtimale karşı, bu süssel yön değerini arttırmıştır. Atasözleri dikkatle kullanılmalıdır, aksi takdirde yanlış ve dikkatsiz kullanımı yanlış yorumlamaya neden olabilecek dilin güzelliğini azaltma eğilimindedir. Aslında, bir atasözünün kullanılması ahlaki bir fikri ifade etmeyi amaçlamalıdır.

Atasözleri temelde yazılı olmayan edebiyattır. Araştırmacılar, bunların ilkel çağdan geldiğine inanmışlardır. Bu tür atasözlerinin güzelliği ve zarafeti, 11. ve 12. yüzyılda yazılı bir biçimde olduklarını doğrulamaktadır. Farklı dillerde farklı sözlü edebiyat günümüz ışığında geniş tartışmalar ve araştırma çalışmaları sonucunda görülmesine rağmen, beklenen çizgiler boyunca her yönüyle araştırılmamıştır. Atasözlerinin çoğunun metodik ve sistematik bir çalışmanın eksikliği nedeniyle kaybolduğuna dair hiçbir kazanılan yoktur.

Bir devleti bütünüyle anlamak onun atasözlerini incelemek ve takdir etmekle alakalıdır. Böyle bir literatür gözardı ediliyorsa ve düzgün bir şekilde değerlendirilmezse, bir devleti doğru bir şekilde değerlendirmek zor olacaktır. Herhangi bir konunun incelenmesi halka karşı önemini fark etmemize yardımcı olur ve halkın yaşam standardı ve çağdaş toplumsal hayata yeterli ışık tutar. Aynı şekilde, iki farklı dil topluluğunun karşılaştırmalı çalışmaları, bize çeşitli adetler, görgü kuralları, ritüelleri vs. hakkında fikir verir. Yani,

karşılaştırmalı çalışma her zaman önemlidir. Asırlık gelenek ve bir ülkenin ulusal özellikleri onun halk edebiyatında gizli kalır. Bu nedenle, bir ülkenin halk edebiyatı araştırması kültürü, toplumsal yapısı ve dini, ekonomik ve manevi konuları takdir etmek için şarttır.

Atasözleri yer, topluluk, doğa, din, kültür, hava durumu, kuşlar ve hayvanlar, tarım vb. gibi farklı başlıklar altında hem Türkçe hem de Hint Dillerinde karşılaştırmalı çalışma, halkın çeşitli orijinal konuları hakkında fikirler sunuyor. Atasözlerinin ayrıntılı incelenmesi, karakter, sosyal doku, hayvan dünyasına karşı tutum, tarımdaki duygusal bağlılık ve bu grup insanların din ve etiğe olan ilgisini kolaylaştırmaktadır. Dolayısıyla, atasözleri çalışması gerçekten de alakalı olarak kabul edilir.

Atasözleri çalışması, bazı değerli yönleri anlamamıza yardımcı olur. Örneğin, atasözleri aile hayatının, dinin sosyal yaşam üzerindeki nüfuzunun, fikirlerin öneminin, diğer canlılardan elde edilen faydaların, geçmişteki insanların hayvana nasıl büyük oranda bağımlı olduğunu, dünyadaki hayvanlardan nasıl ahlaki dersler aldıklarını ve bu canlıların davranışlarında iyi ve uğursuz işaretler bulduklarının net bir resmini getirir. Bu bağlamda atasözü örnekleri:

***Aslan yattığı yerden belli olur.**

***Hayvanlar koklaşa koklaşa, insanlar söyleşe söyleşe (konuşa konuşa) anlaşır.**

***Sahipsiz eve it buyruk.**

***Gem almayan atın ölümü yakındır.**

Bu atasözleri doğasında öğreticidir. Belirli bir durum hakkında açıkça ders verdikleri anlamına gelir. Atasözünün asıl gerçeği, eski insanlar tarafından tecrübelerle kurulmuş olmalıdır.

Atasözlerinin tüm insan faaliyetlerinde doğru yönleri gösterdikleri görülüyor. Atasözlerinin günlük hayatımızda kullanılması ve modern çağda alaka düzeyi, ciddi bir çalışma konusu olarak değerlendirilmelidir. Bir atasözü, herhangi bir dilin ana unsurudur ve bir dil gibi, aynı zamanda bir ulusun edebi bir servetidir. Kısaca, atasözleri tüm dünyadaki insanlar tarafından kullanılır. Atasözleri kullanımı, insanların kültürüne ve zihinsel disiplinine tanıklık eder. Bunun dışında, atasözleri insanların istihbarat ve olgunluk belirtileri. "Öte yandan, atasözleri insan doğasının ve insanın davranış

becerilerinin bir göstergesi olarak kullanılırlar, atasözleri bir nesilden nesile aktarılır." Ve bu şekilde miras yoluyla bize geldiler.

Bunlar faaliyetlerimizin her alanında kullanılır ve kür, inanç ve cinsiyetten bağımsız olarak tüm kesimlerin duygularını atasözleri aracılığıyla ifade etmek ister. Nispeten, kırsal kesimdeki insanlar ve kadınlar atasözleri kullanma konusunda güçlü bir eğilime sahiptir. Bu nedenle atasözlerinin kullanılması kırsal alanlar için özel bir ayrıcalık olarak düşünülebilir. Bir insanın gölgesi gibi atasözleri günlük hayatımızda ayrılmaz bir rol oynamaktadır. İki kişilik ya da iki grubu arasında bir karşılaştırma yapılarak zamanda, atasözleri uygun kullanılır. Çünkü bir atasözü herhangi bir düşünceyi ifade etmenin uygun bir aracıdır. Vedalar, azizlerin bilgeliğinin deposu olarak adlandırılabilir; atasözleri, insanların yaşlanan deneyimlerinin nektarı olarak adlandırılabilir.

Muazzam değerlerine rağmen, atasözlerinin geniş bir dolaşımı yoktur. Bu bilim çağında herşey mümkündür ancak insanların duygularını ve duygularını ifade ederken bilimsel teknoloji kısa düşmektedir. Ancak atasözleri başarılı bir şekilde yapmışlardır.

Urduca, Sanskritçe, Assam, Hintçe, Bengalce, Marathi, Telugu, Kannada vb. dillerin çoğunda, atıfların karşılaştırmalı çalışması, yararları bakımından ortaya çıkmıştır. Fakat bu bakımdan kapsamlı bir araştırma ve çalışma yapılmamıştır. Birkaç araştırmacı Urduca atasözü ile ilgili araştırma çalışmalarını üstlenmiştir. Ancak bu bir buzdağının bir ucudur. Fakat Hint Dilleri ile, bu tür araştırmalar oldukça başlangıçtır. Türkçe atasözleri, Hintçe veya diğer Hint atasözlerinde form ve içerik bakımından çokça ortaktırlar. Bu benzerlik göz önüne alındığında, Türkçe atasözlerinde yapılan çalışma ve araştırma çalışmaları büyük önem taşımaktadır. Türk ve Hint atasözlerinin karşılaştırmalı bir çalışması kesinlikle çok yeni sonuçlara ve etkilere sahip olabilecek yeni ve özgün bir konudur. İki dilde atasözleri karşılaştırmalı bir inceleme, iki dil aile arasında daha iyi bir anlayışa yol açmaktadır.

Kültürel, ekonomik, sosyal, dini ve siyasi koşullarımızla ilgili herhangi bir bilgi atasözleri aracılığıyla diğer Hintli olmayan kişilere rahatça geçebilir. Benzer şekilde, Türkçe ve Hint atasözlerinin karşılaştırmalı çalışması, Türkçe konuşan kardeşlerimiz arasında yaygın olan birçok gelenek ve ritüel ile ilgili olarak, Hintçe konuşan insanlara yeterli bilgi verecektir. Dil birliğimiz için hayati bir anahtar olabilirse, iki dilde karşılaştırmalı çalışma çok önemlidir. Hint dilleri ile Türkçe arasındaki etkileşimler, iki ülkenin birliğini ve bütünlüğünü güçlendirmek için somutlaştırıcı bir faktör olacaktır. Büyük gerçeklerin atasözlerinde gizlendiğini biliyoruz. Atasözlerinin geçerliliği, insanlar argümanların ve

tartışmaların bile çözemediği bazı sorunlarla ilgili akıllarından şüpheleri gidermek için yardım alırken yeterince iyi gösterilir. Bu yüzden atasözleri "**yargının nihai yargısı**" olarak görülebilir.

Dünyanın birçok bilge deyişi, atasözlerinin özgünlüğüne ve doğruluğuna tanıklık eder.

- **Bir atasözü yalan söylemez. (Estonca)**
- **Bir atasözü asla yalan söylememektedir. (Almanca)**
- **Atasözleri yalan söylemezler. (Rusça)**
- **Doğru olmayan hiçbir atasözü sözü yoktur. (Don-Quixote)**
- **Atasözlerinde bir yanlışlık varsa o zaman süt ekşisi de olabilir. (Malayalam).**

Atasözlerden, popüler inançların şeffaf bir resmi çizilebilir. Bir ulusun düşünce ve fikirlerinin kültürel kimliği ve kronolojik düzeni, popüler inançlarından bilinmektedir. Bir ulusun özgünlüğü ve kültürel mirası, her popüler inanç aracılığıyla değerlendirilebilir. Türk ve Hint dillerindeki atasözleri, bu iki grubun popüler inançlarının, çoğu zaman o yaşamının sağlıklı tutumuna işaret eden ulusal hayatın farklı yönü etrafında geliştiğini doğruluyor. Doğal gerçekleri yüzünden atasözleri evrensel kabul görmüş durumdadır. Türkler eskiden beri bazı inançları besliyorlardı, Hintçe konuşan insanlarda da kendi inançlar vardı. Bu atasözlerinde yerini buldu.

Bunlar atasözü söylemlerle toplumda geniş bir dolaşıma giriyor. Popüler inançlarla uğraşan atasözleri doğrudan deneyimler yoluyla kazanılır. Bu tür sözler hem Türkçe hem de Hintçe dillerde yaygındır. Özellikle her iki dilde de tarımlarıyla bağlantılı birçok atasözü vardır; sığır, hava durumu, ev işleri, sağlık, yemek pişirme, zanaat ve ticaret. Sözlerin özgünlüğü gözlem ve deney yoluyla kanıtlandı. Örneğin, aşağıdaki atasözü tarımla ilgili ve öğreticidir:

Ağaçsız bağa, ağaçsız dağa güven olmaz.

Dağ meyvesi acı da olsa dermandır.

Kork aprilin beşinden, öküzü ayırır eşinden.

Martta yağmaz, nisanda dinmezse sabanlar altın olur

Aynı şekilde, atasözleri tarafından hava durumu, astroloji, ticaret, kuşlar ve hayvanlar, sihirbazlar, çevre vb. Alanlarda yapılan izlenimler dikkat çekicidir. Buna ek olarak, atasözleri bize prensipler, din, felsefe vs. hakkında net bir resim önermektedir.

Örneğin

Ahlâk:

- **Adam olana bir söz yeter.**
- **Adamın iyisi alış verişte belli olur.**
- **Alışmış kudurmuştan beterdir.**
- **Bir başa bir göz yeter.**
- **Deveden büyük fil var.**

Dini:

- **İslam'ın şartı beş, altıncısı insaf demişler.**
- **Kefenin cebi yok.**
- **Malın bekçisi zekâttır.**
- **Papaz her gün pilav yemez.**
- **Ramazanda yalan söyleyenin yüzü bayramda kara olur.**

Felsefi:

- **Ağaçtan maşa, aptaldan paşa olmaz.**
- **Başı var, akı yok, Dili var, kabı yok.**
- **Baş dille tartılır.**
- **Saçın ak mı kara mı, önüne düşünce görürsün.**
- **Türk'ün akı sonradan gelir.**

Atasözlerinin çalışması ve analizi, bir topluluğun göreneklerini, psikolojisini, sosyal yapısını ve görgülerini vurgulamış olabilir. Bu nedenle atasözlerinin çalışmasının önemi ve kullanışlılığı itiraz edilemez. Bu bağlamda **Lord Bacon**'un görüşüne değiniliyor: "**Bir ulusun dahi zekası ve ruhu atasözlerinde keşfedildi**".

"Yaşamındaki her olay, duygu ve heyecan izlenim bırakıyor, aynen atasözleri her olaydan etkileniyor".

Atasözleri kolaylığa göre sınıflandırılmıştır. Farklı akademisyenler, kolaylık sağlamak için kendine göre farklı atasözlerin kategorileri oluşturmuştur. Ancak bugünkü atasözü çalışmamız, sistematik bölünmeleri amacımıza uygun hale getirdikten sonra yapılmaktadır.

Bu çalışmada, doğru sınıflandırmanın ardından atasözleri üzerinde gerçeklerle desteklenen bir tartışma yapmak için çaba harcanmıştır. Bilimsel analiz için bir toplumun veya bir Devletin toplumsal, dinsel ve ekonomik alanlarında nasıl bir etkiye sahip olabilecekleri düşünülmektedir. Atasözleri "**birinin hikmetli sözü ve birçok kişinin bilgeliği**" olarak düşünülmüş olabilir. Bu gerçeği ortaya koymak için popülariteleri ile ilgili tartışma özel bir önem arz etmektedir. Bu çalışma aynı zamanda atasözleri olarak tanımlanan popüler asırlık inançlara dikkat çekmek için yapılmıştır; atasözleri geçmişte nasıl ve ne şartlar altında ve nasıl uygulanıp uygulanmadığı konusunda kaba bir fikir vermeye yönelik girişimlerde bulunulmuştur. Ayrıca bu çalışma farklı dil ailelerinden gelen iki dilde atasözleri yoluyla inanç benzerliklerine dikkat çekmek için yapılmıştır.

METODOLOJİ

Metodolojiye gelince, atasözleri sözlü edebiyatın ayrılmaz bir parçası olduğu için atasözlerinin orijinini tespit etmek zordur. Yine de, atasözlerinin, insanların dilin başlangıcıyla birlikte gereksinimi ile baş etmeye başladığı söylenebilir. Bu çalışmada dinsel inanç, kural ve düzenlemelerin kültürel yönleri, ekonomik zihniyet ve eğilimi, halkın düşünme eğilimi ve toplumda yaygın olan ideal ve yaşam biçimi hakkında doğru bir analizle bir ipucu sağlamak amacıyla bu çalışma yapılmıştır. Ayrıca, bu yönler, doğal çevre, bitkiler ve ağaçlar, hayvanlar ve kuşlarla ilgili atasözleri insan zihninde ve kalbinde büyük etkiye sahiptir. Bu atasözlerinin bilimsel ve sistematik bir çalışması, çok sayıda insanın düşünce ve duygularını ortaya koyuyor Üstelik, bu yönler ile ilgili aphoristic ifadeler, insanın toplumun ve çevresinin egemen olduğu bir sevgilidir olduğunu gösteriyor. Buna ek olarak adalet, ahlak, uğurlu ve uğursuz açılar gibi fikirleri de içeren ideal bir sosyal ve aile hayatına ipuçları verdiler. Bu aşamaları temel alarak, geçmişteki ve günümüzdeki atasözlerini çok iyi ve oldukça karlı bir şekilde sistemli bir şekilde inceleyebiliriz. Burada, atasözlerini aşağıdaki kategorilerde alt bölümlere ayırarak bir girişimde bulunulmuştur:

- Yer atasözü çalışmasını üstlenirken, politik, dini ve ekonomik üstünlüğü vurgulanmıştır.
- Bazı kabileler veya klanlar ile ilgili atasözlerini yansıtırken, bu kabilelerin veya klanların karakteristik nitelikleri, örneğin düşünce biçimleri, varlıklarının kalitesizliği vb. Vurgulanmıştır;
- Hava ve doğa ile ilgili atasözleri Çoğunlukla tarıma bağımlı olan bir ilçede, insanların bu amaçla ihtiyaç duydukları araçların bilincinde olması ve bu işte meşgul olanların gayretli yapısı, burada kullanılan atasözleri tarafından sağlanabilir. Dahası, insanların gökbilim üzerindeki emri, hava ve tabiatla ilgili bu atasözleri aracılığıyla açığa çıkarıldı.
- Ahlak ve etik vaazlarla ilişkili atasözleri çalışması. Bir kabilenin ahlaki gelişimine işaret eden atasözlerinin bilimsel bir çalışması bu başlığın altına dahil edilmiştir.
- Hayvanlar ve kuşlar başlığı altında, insanlarla bu hayvanlar arasındaki ilişki türü, onlardan elde edilen öğretiler ve faydalar ve toplumsal hayatlarımızdaki faydaları burada odaklanmıştır.

Şimdiye kadar konuyla ilgili ortaya konan çeşitli eserlerin kapsamlı bir incelemesi, geçmişte yetenekli insanlara bilimin bugün olduğu gibi tamamen etkisiz olduğunu kanıtlamanın tamamen doğru olmadığını söyler. Şimdiye kadar konuyla ilgili ortaya konan çeşitli eserlerin kapsamlı bir incelemesi, geçmişte yetenekli insanlara bilimin bugün olduğu gibi tamamen etkisiz olduğunu kanıtlamanın tamamen doğru olmadığını söyler.

BİRİNCİ BÖLÜM

ATASÖZLER HAKKINDA GENEL BİLGİLER

1.1 Atasözleri Tanımı ve Anlamı

Bir binanın heykeltıraş tarafından yapılan dekoratif tasarımı gibi atasözü bir dili zenginleştirir ve güzelliğini artırır. Bir grup insan belirli bir mesajı yıllarca ve nesillerce birlikte ifade etmek için kelimelerle ifade ederken, bu zarif, cilalı ve sanatsal ifade bir atasözü haline gelir. Her linguistik grup kendine özgü atasözlerinden övünebilir. Atasözleri kullanılmadığında, bir bildirinin tatlılığı veya bir durumun gücü algılanamaz. Atasözü kelimesini ifade etmek için özdeyiş, söylemler, maksimseler gibi bazı kelimeler kullanılır.

Genellikle, atasözünün, deneyim ya da gözlem tarafından kazanılan ifadeler olan ortak kullanımda kısa bir cümle söylemesi olduğu söylenir. **Archer Taylor** atasözünün tanımını "**birçok insanın bilgeliği ve birinin zekasıdır**" olarak öne sürmüştür. Normalde "**bir eylemin sebebini ya da bir durum üzerinde bir karara varmayı**" önerir (**Taylor 1949: 902-905**). Bu atasözünün genel kabul gören tanımlarından biridir.

İngilizce Folklor Sözlüğüne göre, "atasözleri, insan doğası ve doğal fenomenler, ahlaki yargılamalar, alay konusu, uyarılar vb. konusundaki geleneksel gözlemleri aktaran bir toplulukta yaygın olarak bilinen kısa, keskin yapılandırılmış sözlerdir. Sözlü olarak dolaşmasına rağmen, ifadeleri oldukça dengelidir; genellikle sayma, kafiye, yardımcı olma, romantik cümleleme, dengeli muhalefet ve paralellik de dahil olmak üzere resmi aygıtlar gösterirler "(Simpson & Roun 2000: 286).

Folklor Mitolojisi ve Efsanesi Standart Sözlüğü'nde "bir atasözü, gelenekte güncel olan basit bir didaktik ifadedir. Bunlar kişilerle veya dini ve siyasi hareketlerle bağlantılı ifadelerdir; fikirleri veya ilkeleri formüle ediyorlar ya da bir davayla ya da aleyhinde toplu duygular uyandırmak için hesaplanıyorlar "(Taylor 1950: 902).

Atasözleri sözlü edebiyatın sabit deyim türlerinden biridir. Britanica Ansiklopedisine göre, bir atasözü genel olarak kullanılan ve genel olarak tutulan fikirleri ve inançları ifade eden "**az ve öz söylemdir.**" (**Encyclopaedia Britannica 30. Cilt 258**). **Roger D. Abrahams**, "**atasözleri kısa ve esprili**" diyor. Fie, "**günlük konuşmanın yanı sıra eğitim ve adli**

işlemlerin daha yapılandırılmış hallerinde ortaya çıkan geleneksel ifadeler" olarak görüyor. Her atasözü, tekrar eden bir soruna yaklaşımın tam bir ifadesidir. Bu, kendine yeterli bir bakış açısı ve strateji sunar; bunu, oyuna sokmak için bir iletişim olayından başka bir şeye ihtiyaç duymaz. Atasözleri, kendilerine resmi sanatsal varlıklar olarak dikkat çeken geleneksel ifadenin en kısa formudur "(Abrahams 1972: 119).

Herskovits, "bazı iyi niyetli tavsiyeleri göstermek için Atasözleri kullanılır" diyor; bir arkadaşı azarlamak ya da övmek, bir düşmana onun yerine koymak; övgü veya şefkat vurgulamak veya alay veya suçlama " (Herskovits 1938 Bascon, 1995: 61-62). Her atasözü, tekrar eden bir soruna yaklaşımın tam bir ifadesidir; atasözleri kişisel koşulları alır ve onu kişisiz ve esprili biçimde biçimlendirir (Abrahams 1972: 124).

Yapısal olarak ikili yapı, bir atasözünün önemli bir özelliğidir. Bu yapı, pozitif veya negatif olarak ifade edilebilen, bir atasözünün farklı öğeleri veya bölümleri arasındaki ilişkiler yoluyla yansıtılır (Abrahams 1972: 120-121; Dundes 1975: 114-115).

Yapısalcılık açısından Alan Dundes atasözünün tanımını "en az bir tanımlayıcı unsur, bir konu ve bir yorumdan oluşan tanımlayıcı bir unsurdan oluşan geleneksel önerme ifadesi" olarak savundu (Dundes 1975: 115). Tartışmasız atasözlerinin kökeni, tarihçesi gibi konular üzerine çalışan ilgi alanın usta olarak görülen Archer Taylor (Siron 1993: 228) "atasözü kişisel iletişimin kişisel olmayan araçları "olarak tanımlıyoruz (Siron 1993: 229).

Atasözleri, yaşamın uzun süreli deneyimlerinin en kısa ifadesi. İnsan tecrübeleri, bireyin günlük hayatının temel davranış kalıplarıyla ilgilidir ve yaştan yaşa ve kişiden kişiye davranış kalıplarında bir düzenlilik vardır, bu nedenle bir toplumdaki mevcut atasözleri, sözel edebiyatın diğer öğelerinden farklı olarak nadiren herhangi bir değişime uğramaz.

Atasözünün temel anlamı, söylendiği gibi daha önemlidir: "söylenmeyen şey söylenenlerden çok daha önemlidir" (Dundes 1978: 35). Bu yüzden, bir atasözünü düzgün anlamak için, atasözünün kullanıldığı toplumsal durumu ve retorik yönlerin anlamı nasıl şekillendirdiğini bilmek önemlidir.

Arewa, Dundes'in ardından atasözü içeriğinin incelenmesine dikkat edilmediğine işaret ediyor. Atasözü fiili örneklerini incelemekteki önemi vurguladı ve atasözü uygulamalarının köklerinin yaşanması gerekliliğini vurguladı (Arewa 4-13). Hans-Malfred Miltz, bir atasözündeki anlamsal değişiklikler çeşitli işlev ve durumlarından dolayı ortaya çıktığını söylüyor (1999: 27).

Türkler; Türkçe 'sav'(söz, haber), Arapça 'mesel' (dolaylı, üstü kapalı söylenen söz, misal), Osmanlıca 'darblı mesel' (hikâyeye dayalı olarak missal gibi söylenen meshur söz) kelimelerini kullanmış, yakın tarihte 'atasözü' kelimesini kullanmaya başlamıştır.

Hindistan'da ise atasözleri; 'zarblıl masal', 'kahavat' (söz), 'makula' (söz, atasözü, aktarma) kelimelerine tekabül eder. Türkçedeki '**atasöz**' karşı hindistanda '**lokyukti**' kelime kullanılmaktadır. Bu kelimenin türetme şekil Türkçedeki atasöz kelimenin türetme şekliyle aynıdır.

Uzun deneme ve gözlemlere dayanılarak söylenmiş ve halka mal olmuş, öğüt verici nitelikte söz, deme, mesel, sav, darbimesel (**TDK, Büyük Türkçe Sözlüğü**). Eski kuşakların denemelerinden kalma yol gösterici, akıl verici yargı ve öğüt: Ak akçe kara gün içindir; Gülme komşuna gelir başına; Damlaya damlaya göl olur vb. (**BSTS / Dilbilgisi Terimleri Sözlüğü 1972**). Halkın, doğal ve toplumsal olaylarla ilgili kanıtlarını belirleyen özlü, kısa, geleneksel halk anlatımı. (Bu anlatım genellikle uyaklı, benzer, karşıt anlamlı, eş sesli sözcüklerle sözcük oyunlarından oluşmaktadır.) (**BSTS / Halkbilim Terimleri Sözlüğü 1978**).

Azerbaycan Türkçesi: atalar sözü; Türkmen Türkçesi: atalar sözi ~ nakil;

Gagauz Türkçesi: söyleyiş;

Özbek Türkçesi: maqól; Uygur Türkçesi: maqal;

Tatar Türkçesi: mäqal' ~ babalar süze;

Başkurt Türkçesi: mäqäl; Kmk: atalarsözü ~ ata sözü;

Krç.-Malk.: nart söz ~ ata-babaları sözleri;

Nogay Türkçesi: ata söz ~ takpak;

Kazak Türkçesi: makal;

Kırgız Türkçesi: makal; Alt.: kep sös;

Hakas Türkçesi: söspek ~ adalarsözi;

Tuva Türkçesi: üleger tomak; Şor Türkçesi: çajılgı sös; (**BSTS / Türk Dünyası Gramer Terimleri Kılavuzu 1997**)

1.2 Atasözlerinin Sınıflandırılması

1.2.1 Basit Yapıdaki Atasözleri

Genel olarak, Türkçe dilli atasözleri, tek kelimeli, basit yapılandırılmış ve tek bir karara sahip ifadelerdir. Hint dillerinde aynı özellikler çarpıcıdır. Bir cümlede düşünceler keskin, kısa ve etkili ifadelerle ifade edilir. Hem isim hem fiil cümleleri olabilirler. Yapısal bakımdan ortak yönlerle kıyasla, benzerliklerin en önemli kısmı, farklı dil ailelerinden gelse bile, cümle kalıplarının ufak farklarda aynı olmasıdır. Cümle yapıları, kelime dizileri genellikle aynıdır. Aynı cümle yapısı olan atasözleri doğrudan aşağı gibi çevrilebilir:

- Birlikten kuvvet doğar.
- Et tırmaktan ayrılmaz.
- Bugünün isini yarına bırakma.
- Ates olmayan yerden duman çıkmaz.
- Kör ne ister iki göz, biri eğri biri düz.
- Az olsun öz olsun.
- Bir elin sesi çıkmaz.

Yapılar birbirinden farklı olsa da, aynı anlamlara sahiptir:

- Sora sora Delhi'ye varılır.
Sora sora Bagdat (Kâbe) bulunur.
- Sen de kraliçe, ben de kraliçe, kim doldursun suyu panghata.
Sen aga ben aga bu koyunları kim saga.
- Demir demiri keser.
Çivi çiviye söker.
- Duvarın da kulakları var.
Yerin kulagı var.
- Bir balık tüm gölü kirletir.
Bir uyuz keçi bir sürüyü pisler.

Manâ itibariyle aynı olup, yapı ve ifade yönünden farklı olanlar:

- ilim güçtür.
ilim sahibini aziz eyler.
- Kisi sohbetinden bilinir.
insanın degeri sözünden belli olur.
- Düsmanı küçümseme.
Düsman karıncaysa sen fil san.
- Bir yalan için on yalan söylemek gerekir.
Yalancının yalanı tükenmez.

1.2.2 Birleşik Yapıdaki Atasözleri

Genellikle iki atasözleri bir araya gelir, atasözleri birden fazla yargı bildirir. Hecelerde ana maddenin bulunduğu temel madde, onu çeşitli şekillerde tamamlayan yan hükümlere sahiptir. Bu yapıda, ifade zenginliği ve biçimi çeşitliliği oluşur.

- Dogru, Mevlasından baska kimseden korkmaz.
- Cömerdin bir akçesi, cimrinin hazinesinden bereketlidir.
- Karga kekligi taklit ederken, yürüyüsünü sasırmıs.
- Bir kulagından girer, bir kulagından çıkar.
- Ya bu deveyi güdersin, ya bu diyardan gidersin.
- Büyük büyüklüğünü bilmezse, küçük küçüklüğünü bilmez

Genel olarak bakıldığında ortak olarak tüm yapılarda karşımıza çıkan özellikler ise; basit yapıda, tek cümle iken anlamı kuvvetlendirmek için eklemelerin yapıldığı ve yapıların degistigi atasözleri vardır. Türkçede bu yapı karşımıza çok çıkar:

- Kör ne ister iki göz.
Kör ne ister iki göz, biri egri biri düz.
- Az olsun öz olsun.
Az olsun öz olsun, çok olup yavuz olacagina.
- İnsana ölümden kurtulus yok.
Ecelden kaçılmaz, nerede olsa gelir bulur.

Hint diller’de ise Türkçe’de olduğu gibi en fazla genis zaman kullanılır. Genis zamandan sonra yapı olarak çokça dilek-istek kipine yer verilmiştir. Fakat anlam genelde genis zamandır. Bilesik ve bağlı yapılarda, ilk cümledeki kafiyei sürdürmek için tamamlayıcı nitelikte diger yüklem de dilek-istek olur, ancak anlam genistir. Emir kipi ve Türkçe’den ziyade, birbirleri ile karşılaştırılmalarında daha fazla geçmiş zaman tercih edilmistir. Yer yer bazengenis zaman anlamı veren gelecek, yine geçmiş ve yeterlilik kipleri görülür.

- Sabrın meyvesi tatlı olur.
- Aceleyle is harap olur.
- Bir el alkış tutmaz.
- Para parayı çeker.
- Atesi ates yok eder.
- Yılan da ölse, degnek de kırılmasa.
- Bası gitse sözünü degistirmez.
- Can gider, davranış gitmez.
- Önce sözü tart, sonra söyle.
- Bugünün isini yarına bırakma.
- Hekimin yanına gitme, çekenin yanına git.
- Söz ağızdan çıktı, tamamlandı.
- Laf ağızdan çıkınca dillere destan olur.
- Kessen bedeninden kan akmazdı.
- Öldürseler kanı akmaz.

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRK VE HİNT ATASÖZLERİNİN KONULARA GÖRE İNCELENMESİ

2.1 Arkadaslık,

- Abdalın dostluğu köy görününceye kadar çıkar
ब्राह्मण की मित्रता दान तलक
(Brahaman ki mitrta daan talak)
çıkarı dolayısıyla yakınlık gösteren kimse, işini yürütecek başkalarını bulduğunda sizinle ilgisini keser.
- Açma sırrını dostuna, dostunun dostu vardır o da söyler dostuna
दोस्त को खोला राज़ दोस्त के भी दोस्त खास
(Dost ko khola raz dost ke bhi dost khas)
bir sır en yakın dosta bile söylenmemelidir.
- Akıllı düşman akılsız dosttan hayırlıdır
बेवकूफ़ दोस्त से अकल्मन्द दुश्मन भला
(Bewakoof dost se akalmand dushman bhala)
akılsız kimse iyi niyetli olsa dahi yaptığı işin ne gibi kötü sonuçlar doğuracağını hesap edemediğinden dostuna bilmeyerek fenalık edebilir, akıllı düşmanın yapacağı kötülükse akıl yoluyla sezilir ve gereken tedbir alınabilir.
- Ata dost gibi bakmalı, düşman gibi binmeli
अश्व मित्र भी शत्रु भी
(ashva mitra bhi shatru bhi)

Çalışanlarınızı iyi beslerseniz onun gücü artar ve daha verimli işler yapar.

- Bin dost az, bir düşman çok

हज़ार दोस्त से एक दुश्मन ज़्यादा

(Hazar dost se ek dushman zayada)

Dostun ne denli çok olursa olsun onlardan zarar gelmez ama bir tek düşmanın olsa hep zarar görme tehlikesi içerisinde yaşarsın.

- Dost acı söyler

दोस्ती के बोल कड़वे

(Dosti ke bol kadwe)

Yakınlarımız, eksikliklerimizi çekinmeden söylerler

- Dost (akraba) ile ye, iç, alışveriş etme

मित्र से व्यवहार न हो व्यापार

(Mitr se vyavahar na ho vyapar)

Alışverişte iki taraf da kendi çıkarını düşündüğünden iki dost arasındaki alışveriş dostluğu bozabilir, bu nedenle de dostluklarını sürdürmek isteyenler birbirleriyle alışverişte bulunmamalıdır.

- Dost kara günde belli olur

मुसीबत में काम आये वही दोस्त

(Musibat me jo kaam aaye vahi dost)

Gerçek dost üzüntülü, sıkıntılı günlerde insanı yalnız bırakmaz.

- Düşmanı asağılarsan başa çıkar.

शत्रु को कभी कम न समझो

(shatru ko kabhi kam na samjho)

Düşman kötülüğümüzü isteyen kimsedir. Ne kadar küçük olsa da bizi en zayıf zamanımızda yakaladığı takdirde büyük ziyan verir. Onun içindir ki düşmanımızı küçük görmemeliyiz. Hatta onu yeterince büyük görmekte yarar vardır

- Eski **düşman** dost olmaz

दुश्मन कभी दोस्त नहीं होता

(Dushman kabhi dost nhi ho sakta)

Birçok nedenin birbirini izlemesiyle sürüp gelmiş olan eski **düşmanlık**, dostluğa dönüştürülemez.

2.2 Beslenme

- 1 Açın uykusu gelmez.

भूखे को नींद कहाँ

(Bhooke ko neend kaha)

Karnı aç olan kişi, ne türlü rahatlık sağlanırsa sağlansın, dinlendirilemez; uyuyamaz

- 2 Açlık sofuluğu bozar.

लालसा वैराग्य भंग करती है

(Lalsa vairagya bhang karti hai)

Canlıların temel ihtiyacı açlık giderilmezse, ortaya çıkan açlık etkisiyle iyi huylu, dindar kimseler bile din dışı, ahlâk dışı işler yapmaya yönelebilir.

- 3 Aç tavuk kendini arpa ambarında görür.

भूखा मुर्गा जौ के ढेर के सपने देखता है

(bhooka murga jaun ke dher ke sapne dekhta hai)

Yoksulluk çeken, varlık yüzü görmeyen kişi sürekli ihtiyaç duyduğu şeylerin hasretini çeker; kendisini onları elde etme hayaline kaptırır, olmayacak düşler kurar.

- 4 Ağacı kurt, insanı dert yer.

लकड़ी को दीमक और इंसान को गम खा जाता है

(lakdi ko deemak aur insane ko gam kha jata hai)

Ağaç kurdu, içine yerleştiği bir ağacı veya tahtayı özünden, içten içe yiyerek çürütür ya da kurutur. Dert ve üzüntü de tıpkı ağaç kurdu gibidir. İnsanı içten içe yıpratır, perişan eder, dayanıksız kılar, yiyip bitirir.

5 Güneş girmeyen eve doktor girer.

जहा न पहुंचे आफताब वह पहुंचे डाक्टर साब

(jha na pahuche aftar vha pahuche daktar saab)

Ev, güneş almalıdır. Güneş, vücudu güçlendirir, birçok mikrobu öldürür, bir çok hastalığa iyi gelir. Güneşsiz evde hastalık eksik olmaz.

6 Hasta olmayan, sağlığın kadrini bilmez

बीमार ही सेहत की कीमत जनता है

(Bimar hi sehat ki kimat janta hai)

insanlar sağlığın değerini ancak hastalıkta acı çekip iyileştikten sonra anlarlar.

7 Hastalık sağlık bizim için

बीमारी भी सेहत भी अपने लिए

(Beemari bhi sehat bhi sab apne lie)

Sağlıklı bir insan organizmasında birtakım değişikliklerin ortaya çıkmasıyla fizyolojik görevlerin aksaması, dolayısıyla sağlığın bozulması son derece tabiidir. Bu sebeple, hasta olmamak için önceden tedbir almalı, her halükârda hastalığa yakalanırsa da bunu büyütmemeli insan.

8 Hekimden sorma çekenden sor

हकीम से नहीं बीमार से पूछो दर्द

(hakeem se nahi beemar se pooch dard)

Bir hastanın ne çektiğini, hekim değil hasta bilir. Çünkü ateş düştüğü yeri yakar. Bunun gibi bir derde düşenin, bir felâkete

uğrayanın, sıkıntılar içinde kıvrananın çektiği çileyi, ancak kendisi bilir, çare sunan, çözüm yolu gösterenler değil.

9 Mide hastalığının evi, perhiz tedavinin başıdır.

पेट हर बीमारी का घर , परहेज़ इलाज है

(pet har beemari ka ghar , parhez ilaj h)

Çok yemek yemek bir çok hastalıklara neden olur.Fakat az öz ve sağlığına dikkat edenlerin daha az hastalandıklarını biliyoruz.Çok yemek yemek başta kalp olmak üzere bir çok hastalığa davetiye çıkarır.

10 Sıhhat gibi insana sermaye olmaz.

सेहत से बढ़कर कुछ भी नहीं

(sehat se badhkar kuch nhi)

2.3 Bilgi

1. Tereciye tere satılmaz

मछली को तैरना नहीं सिखाते

(machli ko tairna nhi sikhate)

Birine çok iyi bildiği bir şey öğretilemez, bir konuda bilgi verilemez. Böyle bir şeye kalkışan ya da çalışan kendisini gülünç duruma sokar.

2. Dolu küpün sesi çıkmaz

भरे हुए बर्तन से आवाज़ नहीं आती

(bhare hue bartan se aawaz nhi aati)

Gösterişe düşkün, bilgisiz, deneyimsiz kimse kendini ön plâna çıkarmak ve bilgiçlik taslamak amacıyla çok konuşur; her sözün arasına girer, etrafındakileri rahatsız eder. Kişi bilgili ve bilgisinden de emin ise, bu bilgeliğin verdiği ağırlıkla kendini anlatmaya ve ispata gerek duymaz.

3. Meyveli ağacı taşlarlar

फलदार वृक्ष ही पत्थर खता है

(phaldar vraksh hi pathar khata hai)

Öyle sıradan kimselerle pek uğraşan olmaz. Ama toplumda bir konum edinmiş, bilgili, becerikli ve başarılı kimse kolayca hedef olur; hücumlara maruz kalır. Çünkü onun toplumdaki konumu kimilerinin kıskançlık duygularının kabarmasına yol açar.

4. Körler memleketinde şaşılar padişah olur

अन्धो में काना राजा

(Andho me kana Raja)

Bilgisiz, anlayışsız, beceriksiz insanların bulunduğu bir yerde, çok az bilgi, anlayış ve becerisi bulunan kişiler başa geçip yönetimi ele alırlar.

5. İş insanın aynasıdır

कर्म इंसान का दर्पण है

(karm insane ka darpan hai)

Bir kişi hakkında yargıya varmak, nasıl bir kişi olduğunu öğrenmek mi istiyorsunuz? O hâlde onun yaptığı işe bakınız. Çünkü yaptığı o iş, onun ne kadar sorumlu, bilgili ve yetenekli olduğunu açığa çıkarır.

6. Bilmemek ayıp değil, sormamak (öğrenmemek) ayıp

न जानना बुरा नहीं है बुरा जानने की कोशिश न करना है

(na janna bura nhi hai bura janne ki koshish na karna hai)

İnsan hayatı için bilgi oldukça önemlidir. Ne ki insan her şeyi bilmez. Bilmesine de imkân yoktur. İnsanın her şeyi bilmemesi doğaldır. Bunun utanılacak bir yanı da yoktur. Ancak imkân varken bilmediklerini sorup öğrenmemesi, biliyorum tavrıyla bir işe girişmesi son derece sakıncalıdır ve kusurludur. Çünkü yanlış bir yola saparak hem kendine, hem de başkalarına zarar verebilir.

7. Mum dibi karanlık olur.

चिराग तले अँधेरा होता है

(chirag tale andhera hota hai)

Güç, mal ve para sahibi dünya insanları bu gücünü stok yapmaktan ziyade çevresindeki insanlara yedirir. Hiçbir zaman akıllarına aileleri veya yarın sıkıntıya düştüklerinde ona kol kanat gelecek insanları düşünmezler. Mumda çevresini ısıtır ancak sonunda oda eriyecek, ışık vermediği dibine gelecek ve sönecektir.

8. Geline “oyna” demisler, “yerim dar” demis.

नाच न आवे आँगन टेड़ा

(naach na aave aagan tedha)

Kendisinden beklenen işi beceremeyen kişi, türlü nedenler ileri sürer. Çıkan engellerin işini güçleştirdiğini söyler. Böylece, yeteneksizliğini belli etmemeye çalışır.

9. Yarım hekim candan eder, yarım hoca dinden eder

नीम हकीम खतरे जान , नीम मुल्ला खतरे ईमान

(Neem hakim khatre jaan neem mulla khatre imaan)

Her işin bir ehli, ustası ya da uzmanı vardır. Bir iş, ehline değil de, yarım yamalak bir bilgiye sahip olan kişiye teslim edilirse, o işten iyi sonuç alınamaz. Hatta işin tamamen bozulduğu, kötü bir sonuç verdiği bile olur. Tecrübesi olmayan, acemi, kusurlu, eksik bir doktorun uyguladığı tedavi insanı ölüme götürebilir. Bunun gibi dinin ilkelerini iyi bilmeyen hoca da, insanları yanlış bilgilerle donatıp, onları, dine ters düşen yollara itebilir.

10. Gafile kelâm, nafile kelâm

गाफिल को कलाम नाफिल को कालम

(gafil ko kalam nafil ko kalam)

Çevresindeki gerçekleri görmeyen, sezmeyen, bilgisiz, dalgın kimseye ne söylense kâr etmez. O, bildiği gibi hareket eder. Dolayısıyla ona söylenecek her söz boşa gider.

2.4 Dil

1. Dil kılıçtan keskindir.

ज़बान तलवार से भी तेज़ होती है

(zaban talwar se bhi tez hoti hai)

Dil konuşmakla kılıçtan daha çok acı verir. Kötü dedikodularla insanları kötülüyenlerin dili kılıçtan daha keskindir ve daha çok acı verir.

2. El yarası onulur (geçer, iyi olur) dil yarası onulmaz (iyi olmaz)

शरीर के घाव भर जाते हैं पर लफ़्ज़ों के घाव नहीं भरते

(sharer ke ghao bhar jaate hai par lafzo ke ghao nhi bharte)

Silâh, bıçak, taş ve sopa ile açılan yara çabuk iyi olur. Ama acı sözlerin gönülde açtığı yara kolay kolay iyi olmaz. Çünkü hatırlandığı her an acı tazelenir ve kişiyi üzer.

3. Dilin cismi küçük, cürmü büyük

ज़बान है छोटी पर जुर्म बड़ा करती है

(zaban hai choti par jurm bada karti hai)

Konuşma organımız olan dil, küçük hacimli bir nesnedir. Küçük olmasına küçüktür ama büyük suçlar onunla işlenir. Kimi zaman sarf ettiği kötü sözler insanın başını belâya sokup felâketini hazırlayabilir.

4. Dilin kemiği yok

जीभ की हड्डी नहीं होती

(jeebh ki haddi nhi hoti)

dil kolayca her yana dönebilir. Bu özelliğe sahip olan dilde, her türlü kelimeler de kolayca çıkar; insan doğru olmayan, birbiriyle çelişkili sözleri söyleyebilir; önce söylediğini sonra inkâr edip başka şekle çevirebilir.

5. Bıçak yarası geçer (onulur), dil yarası geçmez (onulmaz)

तलवार के घाव भर सकते हैं लफ्जों के नहीं

(talwar ke ghav bhar sakte hai lafjo ke nhi)

Bıçak ya da herhangi bir silâhın açtığı yara bir süre sonra iyileşir, vücutça onulur. Ama dilden çıkan kötü ve acı sözlerin gönülde açtığı yara, bıraktığı izi kolay kolay kapanmaz; her hatırlamada yeniden açılır, insana üzüntü verir.

6. Önce can, sonra canan

जान है तो जहान है

(jaan hai to jahan hai)

İnsanlar bencil yaratıklardır. Can da kıymetlidir. Kaybedilmesi göze alınamaz. Bu bakımdan büyük fedakârlık gerektirecek konularda önce kendilerini, sonra sevdiklerini ve yakınlarını düşünür insanlar.

7. Verip pişman olmaktansa, vermeyip düşman olmak yeğdir

परेशान होने से अच्छा दुश्मन होना है

(pareshan hone se accha dushman hona hai)

Sizden ödünç veya borç istendiğinde (eşya, para) verdiğiniz şey size zamanında ödenmezse, ya da yıpratılarak geri iade edilirse canınız oldukça sıkılır.

Verdiğiniz pişman olursunuz. Vermemiş olsaydınız bu sefer karşı taraf size kırılmış olacaktı. Görüldüğü gibi her iki durumda da kırgınlık olacak ve dostluk bozulacaktır. O hâlde vermeyip dostluğu bozmak daha iyidir. Çünkü bu durumda hiç olmazsa malınız ya da paranız sizde kalacaktır.

8. Acele bir ağaçtır, meyvesi pişmanlık.

जल्दी का काम अफ़सोस का काम

(jaldi ka kaam afsos ka kaam)

Acele yapılan işlerde yanlış yapma olasılığı yüksek olduğundan, genellikle pişmanlık duyulur.

9. Birlikten kuvvet doğar

एकता में बल होता है

(ekta me bal hota hai)

Birlikten kuvvet doğar, bir arada yapılan işlerden hep kazançla çıkıldığını, başarılar yakalandığını anlatır. Birlik ve beraberlik içerisinde yapılan işlerin daha iyi neticeler verdiğini, sıkıntılı konuların bile kolayca halledilebildiğini gösterir.

10. Kanatsız kuş uçmaz (olmaz)

बिना पंख के पक्षी नहीं उड़ते

(bina pankh ke pakshi nhi udte)

Gerekli şartları sağlanmayan, araç ve gereci temin edilmeyen, kimi dayanaklardan yoksun bırakılan iş ya da insandan başarı beklenemez.

11. Kâr, zararın kardeşidir (ortağıdır)

कारोबार भाई भाई

(kar-o-baar bhai bhai)

Ticarette sadece kâr etmek düşünülemez, zarar da edilebilir. Ticarete atılan kimse bunu göze almalı, alış verişe öyle girmelidir.

12. Anlayana sivrisinek saz, anlamayana davul zurna az

समझदार को इशारा काफी

(samjhdar ko ishara kafi)

Kimi meseleleri üstü kapalı, bazı ipuçları vererek şöyle bir anlatmak zorunluluğu hasıl olur. Anlayışlı kimseler bu tür konuşmadan ne demek istendiğini kolayca anlarlar. Ama kavrayışı kıt kimseler ne kadar açık anlatılırsa anlatılsın, ne kadar tekrar edilirse edilsin ne demek istendiğini bir türlü anlayamazlar.

2.5 Durumlar

1. Tembele iş buyur, sana akıl öğretsin

काहिल को काम दो अकल बाटने लगेगा

(kahil ko kaam do akal batane lagega)

Tembel, kendisine buyurulan işi yapmamak için, ya onun yapılmasına gereklik bulunmadığını söyler; ya da buyurulan biçimde değil, kendisinin işine gelen biçimde yapmayı önerir.

2. Demir nemden, insan gamdan çürür (Duvarı nem, insanı gam yıkar)

लोहा नमी से इंसान गमी से बर्बाद हो जाता है

(loha nami se insan gami se barbad ho jata hi)

Keder, ağaç kurdunun ağacı için için yemesi gibi, insanı içinden, yüreğinden vurur. Nem demiri nasıl paslandırır, çürütürse; gamda insanı öyle yıpratır, harap eder.

3. Sana vereyim bir öğüt, Kendin ununu kendin öğüt

अपना हाथ जगन्नाथ

(Apna hath jagannath)

Kişi, kendi işini kendisi yapmalıdır. İşini başkasına bırakmazsa içi rahat eder, sıkıntıya düşmez. Hem işi kolay yürür, hem de istediği gibi olur.

4. Misafir üç gün misafirdir

मुसाफिर तीन दिन मुसाफिर

(musafir teen din musafir)

Geleneğe göre konukluk hakkı üç gündür. Konuk bir yerde üç gün kalırsa ne ev sahibi bunu fazla bulur, ne de konuk uzun kaldım diye üzülür. Ama üç günden sonrası, her ikisi için de sıkıcı olur. Konuk, senli benli bir arkadaş ise, üç günden sonra konukluğu bırakıp ev sahibine yardımcı olmalıdır.

5. Kul sıkışmayınca Hızır yetişmez

हिम्मते मर्दा तो मददे खुदा

(himmate marda to madade khuda)

İnsan, başı gerçekten dara düşmedikçe bütün gücüyle çalışıp sıkıntısına çare bulmaya kalkmaz. İster ki, sıkıntı az bir gayretle yada kendiliğinden geçsin, insan vargücüyle zorluğunu aşmaya kalkışında, kendi kendisinin kurtarıcısı (Hızır'ı) olur. Öte yandan, insan gerçekten bunalınca, umulmadık yerden yardım görmeside mümkündür.

6. Dünya malı dünyada kalır

दुनिया का माल दुनिया में ही रहे जायेगा

(Dunya ka maal dunya me hi rhe jayega)

İnsan öldüğü zaman malını öbür dünyaya götürmez. Bu maldan ancak yaşadığı sürece yararlanabilir. Öyle ise gerek kendisi için, gerekse hayırlı işler için para harcamaktan kaçınmamalıdır.

7. Son pismanlık fayda vermez.

अब पछतावे क्या जब चिड़िया चुग गई खेत

(ab pachtave kyu jab chidiya chug gai khet)

İyice düşünülmeden yapılan iş, çok kez insanı zarara ya da geri dönemeyeceği bir çıkmaza sokar.O zaman pişman olmak da işe yaramaz.

8. Denize düşen yılanı sarılır.

डूबते को तिनके का सहारा

(Doobte ko tinke ka sahara)

İnsan çaresizlik denizine düşmeye görsün: Böyle bir durumda varlığı beş para etmez kimselerden bile medet umar. Çok büyük bir tehlike içinde bulunan kimse, kendisine yardım etme imkanı bulunmayan, dahası tehlikeli olan şeylerden bile yardım umar.

9. Çivi çiviye söker.

लोहे को लोहा काटता है

(lohe ko loha kata hai)

Güç bir şey, güçlü bir şeyle yenilir.

10.Denizden geçip de çayda boguldu.

आसमान से गिरे खजूर में अटके

(aasman se gire khajoor me atke)

Büyük güçlükleri aşip, önemsiz bir engelle takılarak yenik düşmek.

11.kara haber tez duyulur.

बुरी खबर तेज़ फैलती है

(Boori khabar tez phailti hai)

Ölüm gibi, başka felaketler gibi haberler, bununla ilgili kimselerin kulağına çabuk yetişir.

12. Ateşolmayan yerden duman çıkmaz.

बिना आग धुवा नहीं निकलता

(bin aag dhuva nhi nikalta)

Bir olayın gerçekten meydana gelmiş olup olmadığını anlamak için, gizli kalamayan belirtisine bakmak gerekir. Bu belirti varsa olay da var demektir.

2.6 Eğitim

1 Akıl parayla satılmaz.

अकल पैसो से नहीं खरीदी जा सकती

(akl paiso se nhi khareedi ja sakti)

İnsana ait bazı meziyetler vardır ki, bunları para ile birine aktarmak yada birinden almak mümkün değildir. Akıl, fazilet ahlak gibi şeyler ya doğuştan vardır yada yaşayarak kazanıdır. Nice varlıklı insanlar vardır, deli gibi davranırlar; nice yoksullarda akıllıca işler yaparlar. Eğer akıl para ile satın alınabilseydi, zenginler ilk önce diğer insanların aklını toplarlardı. Fakat bu mümkün değildir; çünkü akıl Allah vergisi bir nimettir.

2 Akıl yasta degil bastadır.

अकल उम्र में नहीं सर में होती है

(akl umar me nhi sar me hoti hai)

Bir kimsenin yaşı büyümekle organları büyür, boyu uzar. Fakat akıl doğuştan geldiği şekliyle kalır. İnsan büyümekle oda büyümmez. Nice gençler vardır ki, saç sakalı ağarmış olanlardan daha akıllıdır.

3 Akıl kişiye (adama) sermayedir.

बीर मनुष्य की पूँजी है

(beer manushya ki poonji hai)

İnsana öncelikle lazım olan akıl sermayesidir. Aklı yerinde ve düşünmek gibi bir sermayesi olan – para ve mal gibi sermayelerden yoksunda olsa – bunları akli sayesinde telafi eder. Bundan dolayı bir kimsenin giriştiği bütün işlerde temel araç ve en büyük etken akıldır.

- 4 Akıllı, söylemeden (önce) düşünür, akılsız düşünmeden söyler.

बुद्धिमान सोचे फिर बोले , बुद्धिहीन पहले बोले फिर सोचे

(Budhiman soche phir bole , budhihin phele bole phir soche)

Kişiler daha sonra pişman olmamak için, söylenecek sözü, yapılacak işten önce çok iyi düşünülmelidir. Düşünülmeyen söylenen söz ve latifeler, yapılan işe karşı sakıncalı olabilir; zarar getirebilir.

- 5 Akla gelmeyen başa gelir.

जो न सोचे वही बाल नोचे

(jo na soche vho baal noche)

Şu dünyada insanın başına öyle şeyler gelir ki, daha önce böyle birşey olacağı insanın aklından bile geçmez. Bundan dolayı akıl sahipleri ne oldum değil, ne olacağım, ne gördüm değil, ne göreceğim diye düşünmüşlerdir. İnsan, aklın ve hafsalanın alamayacağı, önceden kestiremeyeceği durumlarında olabileceğini hatırlardan çıkarmamalıdır

- 6 Ağlamayan çocuğa meme vermezler.

शांत बच्चे को दूध भी नहीं मिलता

(shaant bacche ko doodh bhi nhi milta)

Hakkımızın yendiği yerde susup sonuca katlanmak doğru değildir. Susar, sesimizi çıkarmaz, hakkımızı aramazsak kimse bize yardım elini uzatmaz; hakkımızı vermez. Onun için hakkımızı arama yoluna gitmeli ve bu yolda sesimizi duyurmalıyız.

7 Büyük büyüklüğünü bilmezse, küçük küçüklüğünü bilmez.

बड़े बड़प्पन न जाने तो छोटे क्या जानेगे

(bade badappan na jane to chote kya janege)

büyüklerin davranışları ile çocuklara örnek olması gerektiği anlatılmak istenir. Büyükler davranışlarına dikkat etmezse çocuklar da onları taklit ederek kötü davranışlar sergileyebilir.

8 Çubugu yas iken egmek gerekir.

गीली मिट्टी जैसी चाहो वैसी हो जाये

(gili mitti jaisi chaho waisi ho jaye)

İnsanın eğitimi küçük yaşlarda mümkündür. Çocuklar küçük yaşta kolayca eğitilirler; çünkü hafızaları ve kavrama yetenekleri henüz yıpranmamıştır. Büyümüş ve dünya meşgaleleri ile belleği yıpranmış, dikkati dağılmış insanın kolay kolay eğitilemeyeceği unutulmamalıdır.

9 Herkes kendi aklını begenir.

अपनी अक्ल सबसे बढ़कर

(Apni akl sabse badhkar)

Herkes insan kendi aklını, yaptığını beğenir. İnsanlar kendi akıllarını başkalarının aklından üstün görürler. Bir konu hakkında çeşitli fikirler arasından, en çok kendi fikirlerini beğenirler. Çünkü ölçüleri de kendi akıllarıdır.

10 Öfkede (öfkeli insanda) akıl olmaz.

क्रोध में बीर नहीं

(krodh me beer nhi)

Mantıklı düşünmek için sakin düşünmek gerekir. Öfke halinde insan sakin olamayacağından mantıklı düşünemez. Mantıklı düşünemeyince de akılsızca işler yapar.

2.7 Evrensel Gerçekler

1. Atesle barut bir yerde durmaz.

आग और बारूद एक साथ नहीं रहे सकते

(aag aur barood ek sath nhi rhe sakte)

Birbirine zıt karakterdeki insanların bir arada uyum içinde bulunmaları imkansızdır. / İkinin bir arada bulunması çok tehlikeli olan şeyler birbirinden uzak tutulmalıdır.

2. Her şey yerinde yakısır.

सब कुछ जगह पर अच्छा

(sab kuch jagah par accha)

"her şey yerinde güzel" demenin başka bir yolu ama tam da değil, herkes, herşey, ait olduğu, ortaya çıktığı, serpilip geliştiği, onu besleyen bugününe getiren kendi çevresinde, yabancısı olduğu, değerinin takdir edilmesinin mümkün olmadığı yabancı bir ortamdakine oranla daha değerli sayılır gibi anlamlara gelebilen, görelî algılamayla ilgili bir savıdır.

3. Helva demekle karın doymaz.

हलवा बोलने से पेट नहीं भरता

(halva bolne se pet nhi bharta)

Laf İle Karın Doymaz çok konuşarak birşey elde edilemez anlamında kullanılan atasözü

4. Bal demekle ağız tatlanmaz.

शहद बोलने से मुँह मीठा नहीं होता

(shahad bolne se moonh meetha nhi hota)

Laf İle Karın Doymaz çok konuşarak birşey elde edilemez anlamında kullanılan atasözü

5. iki kılıç bir kına sığmaz.

एक मयान में दो तलवार नहीं समाती

(ek mayan me do talwar nhi samati)

Bir yerde iki baş olmaz anlamında kullanılan atasözü

6. Söhret afettir.

शोहरत भी आफत होती है

(sohrat bhi ek afat hoti hai)

İnsanın kazandığı şöhret, her zaman işe yarar yada hoş a giden bir durum sağlamaz. Kendisini sıkan, rahatsız eden durumlara da yol açar: Ünlü kimseler özgürlüğünün tadını gereği gibi çıkaramazlar.

7. Zehrin adını anmakla insan ölmez.

ज़हर को सोचने भर से कोई नहीं मरता

(zahar ko sochne se koi nhi marta)

Laf İle Karın Doymaz çok konuşarak birşey elde edilemez anlamında kullanılan atasözü

8. Her parlayan sey altın degildir

हर चमकती चीज़ सोना नहीं होती

(har chamakti cheez sona nhi hoti)

Yüzeyde iyi görünen ancak daha yakından baktığınızda iyi olmayabilecek bir şey anlamında kullanılan atasözü

9. Su akar kum kalır.

पानी बह जाता है रेत रहे जाती है

(paani bhe jata hai rait rhe jati hai)

Geçici olanlara değil, kalıcı olanlara önem vermek gereklidir. Hayatın akışı içinde yaşadığımız olayların, bulunduğumuz yerlerin, ilişki kurduğumuz insanların bir aslî olanları, bir de gelip geçici olanları vardır. İşte bizim için bu aslî olanlar, kalıcı olanlardan daha önemlidir.

10. Adam adamı bir kere (defa) aldatır.

इंसान इंसान को एक बार ही धोखा दे सकता है

(insan insane ko ek baar dhoka de sakta hai)

Bir kimse, başkasını bir kez aldatabilir; ikinci kez atdatamaz. Çünkü birinci aldanmadan dersalan kişi artık ona inanmaz, onun dediklerine kanmaz.

2.8 Davranışlar

2.8.1 İyi Davranışlar

- Nikâhta keramet vardır

निकाह में करामत है

(Nikah me karamt hai)

Evlenecek çiftlerin anlaşıp anlaşamayacakları pek düşünülmez. Nikahın onları sevgi bağıyla birbirine bağlayacakları kabul edilir.

- Allah sabırlı kulunu sever

अल्लाह सब्र करने वाले को पसंद करता है

(Allah sabr karne wale ko pasand karta hai)

Acele etmek insanın zaafını gösterir. Zaaf ise eksik ve kusurlu birşeydir. Sabır ise olgunluk ve mükemmellik göstergesidir. Allah güzel olanı sevdiği için, sabır gösteren ve acele etmekten kaçınan kulunu da doğal olarak sever.

- Âşık âlemi kör, dört yanını duvar sanır

आशिक दुनिया को अँधा समझता है

(aashik dunya ko andha samjhta hai)

Birine gönülden aşık olan kimse için bütün dünya kendisi ve sevdiği kimseden ibarettir. Sanki ve o aşık olduğu kimsenin dışında ne gören gözler vardır, nede işiten kulaklar. Aşktan gözü kararmış kişi, hoş karşılanmayacak aşırı davranışlarda bulunur. Kendini öyle kaybetmiştir ki bu davranışlarını hiç kimse görmez, işitmez sanır.

- Yüzü güzel olanın huyu da güzeldir

सूरत भली तो सीरत भी भली

(surat bhali to seerat bhi bhali)

Yüz, için aynasıdır. Temiz çehre ve yüz güzelliği; hoşgörülü, iyi niyetli, uyuşma taraftarı, temiz yaratılışlı insanlarda bulunur. Bundan dolayı peygamberimiz Hz. Muhammed "sizin hayırlınız güzel çehreli olanınızdır" buyurmuştur. Bunun gibi, içinde kötülük yatan kimsenin bu duygularıda yüzüne vurur, kendisini çirkinleştirir. Bundan dolayı yüzünü güzel bulduğumuz kimsenin huyununda güzel olduğu hemen anlaşılır.

- Dağ ne kadar yüce olsa yol (onun) üstünden aşar

पहाड़ जितना भी ऊंचा हो ऊपर से रास्ता निकल ही आता है

(pahad jitna bhi uncha ho upar se rasta nikal hi aata hai)

Her büyük kişiden daha yetkili kişi, en önemli makamın bir denetleme yöntemi vardır. / Yenilmesi imkansız gibi görünen zorluklarında çözüm yolu vardır. Dağın yüceliği insanın gözünü korkutmadığı gibi, işlerin çetinliğide insanın ümidini kırmamalıdır.

- Doğrunun yardımcısı Allah`tır

हक़ का साथी अल्लाह होता है

(hak ka sathi allah hota hai)

Dürüst kimse bu dünyada çok sıkıntı çekebilir; fakat hiçbir zaman onur kırıcı bir duruma düşmez. Sendeler ama yere yüzüstü yuvarlanmaz. Çünkü işlerinden doğruluktan ayrılmayan kişiye Allah her zaman yardım eder.

- Yüz kalbin aynasıdır.

चेहरा दिल का आईना होता है

(chera dil ka ayna hota hai)

- iyilik yap denize at.

नेकी कर दरया में दाल

(Neki kar darya me daal)

Karşılık beklemeden iyilik yap. İlgili, senden iyilik gördüğünü bilmeseyse de Tanrı iyilik yaptığını bilir ve sen bu davranışından dolayı bir iç rahatlığı duyarsın.

- Doğru söyleyeni dokuz köyden kovarlar.

सच्चे को नौ गाओं से जाना पड़ता है

(sachhe ko nau gao se jana padta hai)

Özellikle çıkarlarını düşünen insanların çoğaldığı, fedakârlığın azaldığı yerlerde yalan dolan, hile, ahlâksızlık artar ve insanlar iki yüzlü olurlar. Böyle bir ortamda doğru sözlü olan, sözünü esirgemeyen ve sakınmadan herkesi eleştiren kişiyi kimse sevmez. Herkes onu kınar, yanından ve yöresinden uzaklaştırmaya çalışır. Çünkü bu kişi doğru sözleriyle ahlâksızlık üzerine bina edilmiş menfaat düzenini bozmaya çalışır ve çok kimseyi rahatsız eder. Dolayısıyla çıkarları zedelenen, kusurları yüzüne söylenen, ikiyüzlülükleri yüzlerine çarpılan insanlar tarafından hor görülüp kovulurlar.

- Az olsun öz olsun.

कम हो पर गम न हो

(kam ho par gam na ho)

Yapılan bir işin ya da kazancın az olması önemli değildir. Yeter ki yapılan iş faydalı bir sonuç versin; elde edilen kazanç ihtiyaçları karşılasın.

2.8.2 Kötü Davranışlar

- Meyveli ağacı taşlarlar
फलदार वृक्ष पर ही पत्थर आते हैं
(phaldar vraksh par hi pathar aate hai)
Toplumda bir konum edinmiş, bilgili, becerikli ve başarılı kişiler kıskanılır, eleştirir ve saldırılara maruz kalır.
- Kıskanırsan yalnız kalırsın
ईर्ष्या इंसान को अकेला करती है
(irsha insan ko akela karti hai)
Çevrendekileri kıskanman onların başarısını değil, başarısızlığı istemektir.
- Deve yük çeker, köpek solur.
कुत्ते भोकते हैं ऊँट निकल जाता है
(kutte bhokte hai unth nikal jata hai)
- Lafla peynir gemisi yürümez.
बातों से पेट नहीं भरता
(baton se pet nhi bharta)
Yalnız konuşarak, yaparım ederim diyerek bir yere varılmaz ve hiçbir iş gerçekleştirilemez. Atıp tutmaktan ziyade harekete geçip uygulamak ve çalışmak lâzımdır.
- Karıncanın kanatlanması zevaline isarettir.
चींटी के पर निकलना मौत की निशानी है

(chiti ke par nikalna maut ki nishani hai)

Karınca, kanatlandıktan kısa bir süre sonra ölür. Bunun gibi, kişi de yaraşmadığı bir makama yükselir, bulunduğu konuma uygun olmayan taşkınlıklar yaparsa, artık sonu gelmiş demektir. Çünkü böyle insanları alt etmek isteyen çok kişi vardır.

- Kisi kazdığı kuyuya kendi düşer.

दूसरो के लिए खोदे गए कुँए में इंसान खुद गिरता है

(doosre ke lie khodhe gaye kue me insan khud girta hai)

Başkalarının kötülüğü için hazırladığı tuzağa kendi düşmek.

- Üzümünü ye, bagını sorma.

अंगूर खाओ बाग मत पूछो

(angoor khao bag mat phoocho)

Önemli olan, sana bir nimetin gelmiş olmasıdır. Ondan yararlanmaya bak. Nereden geldiğinin bilmene gerek yoktur.

- Bir kulagından girer, bir kulagından çıkar

एक कान से सुन्ना दुसरे से निकालना

(ek kaan se sunna doosre se nikalna)

Söylenen söze önem vermemek anlamda kullanir.

- Büyük lokma ye, büyük söz söyleme.

बड़ा लुकमा खाओ मगर बड़ा बोल मत बोलो

(bada lukma khao magar bada bol na bolo)

Hayatta hiçbir zaman başkalarının durumu küçümsenmemelidir" anlamında bir atasöz

- Senin borun burada ötmez.

तुम्हारी दाल यहां नहीं गलेगी

(tumhari daal yha nhi galegi)

- Havlayan köpek ısırmaz.

भौकने वाले कुत्ते काटते नहीं

(bhaukne wale kutte katte nhi)

Karşısındakini bağıp çağırarak korkutmaya çalışan kimse, eylemli bir saldırıda bulunmaz.

2.9 Kader

- Akacak kan damarda durmaz.

बहता लहू रगो में नहीं रुकता

(bhetā lahoo rago me nhi rukta)

Bir zarara uğramak, bir musibetle karşılaşmak alnımıza yazılmışsa ne yapsak bunun önüne geçemeyiz. Allah'ın taktidir mutlaka yerine gelir. Bundan dolayı aşırı üzüntüye kapılmamak, kadere rıza göstermek gerekir.

- Olacakla öleceğe çare bulunmaz

होनी को कौन टाल सकता है

(honi ko kaun tal sakta hai)

Ölüm gibi kaderde olan şeyler önlenemez.

- kişi, kaderi ne ise onu görür.

इंसान किस्मत के सहारे जीता है

(insan kisamt ke sahare jeeta hai)

- kismetten fazlası olmaz

किस्मत से ज़्यादा किसी को नहीं मिलता

(kismet se zyada kisi ko nhi milta)

Kişi ne kadar çabalarsa çabalasın alın yazısındaki şeye ulaşır.

- Yalnız taş duvar olmaz.

अकेला पत्थर दीवार नहीं हो सकता

(akela pathar deewar nhi ho sakta)

Nasıl, bir tek taş ile duvar örülemezse, insan da tek başına önemli bir iş başaramaz. Başkalarıyla ilişki kurmak, iş birliği yapmak zorundadır.

- Ev alma komşu al
घर नहीं पडोसी पसंद करो
(ghar nhi padosi pasand karo)
Ev alacak kimse için komşular evden daha önemlidir. Komşular kötü ise, en güzel bir evde bile rahat oturulamaz.
- Ayağını yorganına göre uzat
जितनी चादर उतने पैर पसारो
(jitni chadar utne pair pasaro)
Giderini gelirine uydur. Harcamaların gelirini aşmasın.
- Adam adama her daim muhtaç (gerek olur)
इंसान इंसान का हर दम मोहताज है
(insan insan ka har dam muhtaj hai)
İnsan, varolma mücadelesinde her zaman bir yönüyle eksik ve yetersizdir. Bugün birine ihtiyacı olmayan bir kimse, yarın şartlar değişince yada bir durum ortaya çıkınca o kimseye ihtiyaç duyabilir. İnsanlar, birbirleri için gerekli olduklarını akıllarından çıkartmamalıdır.
- Üzüm üzüme baka baka kararır
खरबूजे को देखकर खरबूजा रंग बदलता है
(kharboze ko dekh kar kharboza rang badalta hai)
İnsan hem etkilenen, hemde etkileyen bir varlıktır. Her zaman bir arada bulunan, arkadaşlık eden kimseler, birbirlerinin huyunu kapar.
- Açık yaraya tuz ekilmez.
ताज़े घाव पर नमक नहीं डालते
(taze ghao par namak nhi dalte)
Acısı taze olan kimsenin üzüntüsü, birtakım söz ve davranışlarla artırılmamalıdır.

- Ne ekersen onu biçersin

जो बोगे वही काटोगे

(jo boge vhi katoge)

Kişiler dünya halinde neye ne kadar yatırım yaparsa ona o şekilde bu yatırımları döner. İnsanlara iyilik yaparak yaşarlar ise ahirette bunun mükafatını alır, maddi anlamda yatırım yaparak, insanların yaşamasına yardım ederse dünya malı olarak geri alır. Yapılan her maddi, manevi veya psikolojik yardımın sonrasında, karşısındaki insandan da kendisine bu yardımın geleceği unutulmamalıdır.

2.10 Hata

1. Kul hatasız (kusursuz) olmaz

इंसान गलतियों का पुतला है

(insan galtiyan ka putla hai)

Yanılmak, hata yapmak biz insanlara özgü birşeydir. Hatasız insan aramamalıdır; çünkü bulunmaz. Ancak, yaptığı hatadan ders alan ve bunu tekrarlamayan, daha önemlisi hatasını kabul eden kimse erdemlidir, yücedir.

2. Kimse ayranım (yoğurdum) ekşi demez

कोई अपने दही को खट्टा नहीं कहता

(koi apne dahi ko khatta nhi kheta)

Birçok insan satacağı malı över. Kendi tutumunu ve tuttuğu kimseleri savunur. Başkaları eleştirseler de bunlara toz kondurmaz. Dürüst satıcı ise böyle davranmaz, malın bir kusuru varsa bunu müşteriye söyler. Müşteri de bu malı ya alır yada almaktan vazgeçer. Akıllı kimse bir insanın peşinden körü körüne gitmez. Gönlünü yada oyunu verdiği kimseyi hemen her konuda onaylamaz, yanlışları varsa bunları görür ve gerektiği yerde bunları söylemekten çekinmez.

3. Hocanın (imamın) dediğini yap (söylediğini dinle), arkasından gitme (yaptığını yapma)

इमाम की सुनो करनी मत करो

(imam jo bole suno magar jo kare vho na karo)

Bazı insanlar, hocanın dinle ilgili öğütlerini doğru ve yerinde, yaşadığı hayat tarzının ve olaylar karşısındaki tavrının ise yanlış

olduğunu düşünür. Bu atasözü, söylediği ile yaptığı çelişkili olan kimseler için doğrudur.

4. Dikensiz gül olmaz

बिना काटों के गुलाब नहीं होता

(bin kaate gulab nhi hota)

"Yaşanan her başarı ve mutluluğun yanında, bu sürecin parçası olan küçük olumsuzluklar da mevcuttur" anlamında bir söz.

5. Doğru söyleyeni dokuz köyden kovarlar

सच को नौ गाओं से भी जाना पड़ता है

(sach ko nau gaon se jana padta hai)

Özellikle çıkarlarını düşünen insanların çoğaldığı, fedakârlığın azaldığı yerlerde yalan dolan, hile, ahlâksızlık artar ve insanlar iki yüzlü olurlar. Böyle bir ortamda doğru sözlü olan, sözünü esirgemeyen ve sakınmadan herkesi eleştiren kişiyi kimse sevmez. Herkes onu kınar, yanından ve yöresinden uzaklaştırmaya çalışır. Çünkü bu kişi doğru sözleriyle ahlâksızlık üzerine bina edilmiş menfaat düzenini bozmaya çalışır ve çok kimseyi rahatsız eder. Dolayısıyla çıkarları zedelenen, kusurları yüzüne söylenen, ikiyüzlülükleri yüzlerine çarpılan insanlar tarafından hor görülüp kovulurlar.

6. Doğru söz (ağıdan) acıdır

सच कड़वा होता है

(Sach kadva hota hai)

Kusurları, yanlışları, düzensizlikleri, yolsuzlukları, kötülükleri ve benzeri şeyleri bütün çıplaklığıyla ortaya koyan ve eleştiren söz, bu

işleri yapanlara çok acı gelir. Söz acıda olsa, doğru olduğunu biliyorsak, ondan gerekli uyarıyı almalıyız. Bu konuda duygularımızla değil aklımızla hareket etmesini bilmeli, özellikle dostların uyarısına güvenmemeliyiz.

7. Beleş atın dişine (yaşına, yularına, dizginine) bakılmaz

दान की गए के दांत नहीं गिने जाते

(daan ki gae ke daant nhi gine jaate)

İnsan, para vererek aldığı şeyi her yönüyle inceler, araştırır. Bu onun hakkıdır da. Ancak para verilmeden gelen şey, eksiği, kusuru olsada hoş karşılanır. Çünkü birşeyde kusur aramak insana yakışksız gelir.

8. Yarım hekim candan eder, yarım hoca dinden eder

नीम हकीम खतरे जान नीम मुल्ला खतरे ईमान

(neem hakeem khatre jaan neem mulla khatre iman)

Bir iş, uzmanına yaptırılmaz da taklitçilere yaptırılırsa, istenilen gibi değil, ters bir sonuç verir. Nitekim hekim dururken, hekimlik taslayan birinin tedavisine başvurulması, insanın hayatına mal olabilir. Bilgisiz din adamı da dine aykırı düşünceler aşılayabilir.

9. Gülü seven dikenine katlanır

गुलाब को चाहो तो कांटे भी मिलते हैं

(gulap ko chaho toh kaate bhi milte hai)

Sevdiğimiz yada elde edeceğimiz kişi ve nesnelerin bir kusuru bulunabilir. İnsan, sevdiği kimse ve sevdiği iş yüzünden gelecek sıkıntılara katlanır.

10. Köprüye geçinceye kadar ayıya dayı derler.

ज़रूरत पड़ने पर गधे को बाप बनाना पड़ता है

(zaroorat parne par ghade ko baap banana padta hai)

Kişi, kendisinden yardım beklediği aşağılık kimseye işi bitinceye kadar soylusun, boylusun diye dil döker.

11. Büyük balık küçük balığı yutar.

बड़ी मछली छोटी मछली को खा जाती है

(Badi machli choti machli ko kha jati hai)

"Güçlüler, gücü yetmeyenleri her zaman ezerler."

12. Hırsız hırsıza yoldastır.

चोर चोर मौसेरे भाई

(chor chor mausere bhai)

2.11 Sorumluluk

1. Deliye her gün bayram

मुख का हर दिन इतवार

(murkh ka hardin itwar)

Hiçbir şeyle bağlantısı olmayan, hiçbir şeyi kendine dert edinmeyen, istediği yerde dolaşıp dilediği işi yapan delinin bütün günleri bayram özgürlüğü ve şenliği içinde geçer. Delinin bu başıboş yaşayışını uygulamaya özenenler için de söylenecek şey budur.

2. Büyük başın derdi büyük olur

बड़े लोगो के दर्द भी बड़े होते हैं

(bade logo ke dard bhi bade)

"Büyük sorumluluk alanların karşılaştacağı güçlükler de çöktür." anlamında kullanılan bir söz.

3. Sen aga, ben aga, bu inegi kim saga.

तुम भी सेठ हम भी सेठ कौन भरे इनका पेट

(tum bhi seth hum bhi seth kaun bhare inka pet)

Herkes kendisini buyurucu durumda görürse, iş yapmakla yükümlü saymazsa ortadaki işi kim yapar?

4. Ne diler sen esine, o gelir basına.

जैसी करनी वैसी भरनी

(jaisi karni waisi bharni)

Kim başkaları için iyi niyet besler, iyilik diler, hayır isterse, başkaları da onun için aynı şeyleri düşünür. Unutulmamalıdır ki, iyilik ve kötülük karşılıklıdır. İyilik isteyen iyilik bulur, kötülük isteyen de kötülük.

5. Ne şiş yansın, ne kebab.

साँप भी मर जाये लाठी भी न टूटे

(saap bhi mar jaye laathi bhi na toote)

"İki taraf da korunsun, gücendirilmesin, ikisinin de zarar görmeyeceği bir yol bulunsun" anlamında kullanılır.

6. Bakarsan bag, bakmazsan dag olur.

हिफाज़त से बाग़ गफ़लत से दाग़

(hifazat se bag gaflat se dag)

Bakılıp onarılan, emek verilen şeyler yararlanılacak bir duruma gelir. Bakımsız bırakılan şeyler, gün gelir yok olur, gider. Birşeyin (makinanın, bağın...) verimli olabilmesi için sürekli bakılması, özenle korunması gerekir.

7. Rüzgâr esmeden yaprak kımıldamaz

बिना हवा पते भी नहीं हिलते

(Bin hava patte bhi nhi hilde)

Meydana gelmiş hiçbir olay sebepsiz değildir. Her olayın bir nedeni ya da her durumun ortaya çıkmasına yol açan bir etken vardır.

8. Şimşek çakmadan gök gürlemez

बिजली के बिना बदल नहीं गरजते

(bijli ke bina badal nhi garajte)

"Söylenen,konuşulan her olay daha önceki başka bir olaydan kaynaklıdır" anlamında bir söz.

9. Ateş olmayan yerden duman çıkmaz

बिना आग धुआँ नहीं होता

(bina aag dhuva nhi hota)

Bir olayın gerçekten meydana gelmiş olup olmadığını anlamak için, gizli kalamayan belirtisine bakmak gerekir. Bu belirti varsa olay da var demektir.

10.Eceli gelen köpek, cami avlusuna siger.

कुत्ते की मौत आती है तो मस्जिद की तरफ भागता है

(Kuute ki maut aati hai to masjid ki taraf bhagta hai)

"Bir toplulukta bütün insanların kutsal saydığı şeyleri kötöleyenler,hıçbir zaman sevilip istenmezler" anlamında bir söz.

2.12 İklim ile İlgili Türk ve Hintçe Atasözleri

Bir insanın varlığı, hayvanlar ve bitkiler, belirli bir bölgenin iklimine ve çevresine bağlıdır. hem Hintçe hem de Türkçe dillerde atasözleri bu fikri yansıtır. Bütün canlılar iklime bağımlıdır. Gıda ve diğer şeyler iklime bağımlıdır, İklim açısından bakıldığında Hindistan öncelikle ılımlı iklim kuşağına girer. Hint iklimi halkın yaşam biçimine oldukça uyumludur. Hindistan'ın neredeyse tüm ürünleri iklime bağımlıdır. Her canlı için, Güneş ışıltısı, hava ve su vazgeçilmezdir; orada her ikisinde de doğal öğelerin önemi dikkate alınarak her iki dilde de atasözleri kullanıma girmeye başlamıştır.

Türkiye, kuzeyde Karadeniz, batıda Ege ve Marmara, güneyde Akdeniz'i de içeren üç tarafı denizle çevrili bir yarımadadır. Bunun dışında İç Anadolu ve Doğu Anadolu'da volkanik ve tektonik kökenli dağlar bulunmaktadır. Türkiye, ılıman kuşak ile subtropikal kuşak arasında yer alır. Türk atasözlerinde de iklim ve iklime bağlı hava olaylarının önemli bir yere sahip olduğunu görürüz. Gerek Anadolu, gerekse diğer Türk coğrafyalarında görülen farklı iklim tiplerinin, sosyal ve ekonomik hayatı fazlasıyla etkilemesi nedeniyle Türk atasözlerinde iklim vurgusu oldukça belirgindir.

İklim, doğa ve hava ile ilgili olarak Hintçe ve Türkçe'de bazı ortak atasözleri vardır.

- Baktın ki kar havası, eve gel kör olası.

आंधी आई घर को भाग छत पे सूखे है सरसो साग(Hindi)

(Aandhi aayi ghar ko bhag chat par shukhe hai sarso saag)

Tehlikeli bir durum belirmeye başlayınca ondan uzak kalmanın yoluna bakılmalıdır.

- Kar kuytuda, para pintide eğleşir.

हिम हिमालय, मधु मधुशाला , लक्ष्मी घर में भली(Hindi)

(Him Himalaya, madhu madhushala , laxmi ghar me bhali)

Kar, güneş ışığı almayan ve rüzgârın etkisinden uzak yerlerde uzun süre erimeden kalır. Bunun gibi, eli sıkı bir kişi de para harcamaktan kaçındığından para sakladığı yerde kalır.

- Kar yağdığı gün tozar.

हिम् अस्तित्व सूर्योदय तक(Hindi)

(Him astitva suryoday tak)

Kalıcı ya da doyurucu olmayan kazanç çabucak tükenir. Sürekli ve doyurucu bir kazanç yolubulmak gerek

- Allah dağına göre kar verir.

हिमालय को ही हिम्देना(Hindi)

(Himalaya ko hi him deta hai)

Allah herkese dayanabileceği ölçüde yük, sıkıntı verir.

- Gece yağar gündüz açar yıl düzgünlüğü, erkek söyler kadın susar ev düzgünlüğü.

रात की वर्षा दिन हर्षा(Hindi)

(raat ki varsha din harsha)

Gece yağmur yağar, gündüz güneş açarsa o yıl uğurlu, bereketli olur. Erkek istediğini söylerde kadın susarsa o evde dirlik düzenlik olur.

- Kış havasına bakıp yola çıkma, yaz havasına bakıp yolundan kalma.

शीत में अग्रसर शहतीर में विश्राम नहीं होता(Hindi)

(Sheet me agrsar shateer me vishraaam nhi hota)

- Gök gürlemeden yağmur yağmaz.

गरज बिन सावन न बरसे

(garaj bin sawan na barse)

Bir kişi ya da topluluk, sesini yükseltmezse istediğine kavuşmaz.

Yukarıda görüleceği üzere, Türk ve Hint atasözlerinde kar, yağmur, rüzgâr, dolu, don, gök gürültüsü gibi hava olayları sıklıkla yer alır. Karın, soğuğun, rüzgârın, çetin kış şartlarının atasözlerinde büyük yer kaplaması, Türklerin daha çok karasal iklim şartlarının egemen olduğu bölgelerde yaşadıklarının göstergesidir.

Bu Hint atasözünleri görüleceği üzere, Hintliler kış, yaz, sonbahar ve ilkbahar olmak üzere dört iklimle karşı karşıyalar diyebiliriz.

Bu bölümde, iklim ile ilgili atasözleri ile ilgili bir çalışma yer alıyor. Pratik olarak bu konunun kapsamı çok geniş. Bu konularla ilgili atasözlerinin sadece her iki dilde de çok sayıda bulunmadığı değil, aynı zamanda kendilerince belirtilen fikir ve anlamlarla karşılaştırılabilir oldukları bulunmuştur. İklim, halkın yaşam biçimiyle doğrudan bağlantılıdır ve kültürleri ve uygarlıkları üzerinde büyük etkiye sahiptir. Her iki dilde de bu atasözleri halkın kendine has yaşam biçimini ifade eder ve bu atasözleri kendine özgü çeşitli halk yaşamlarını temsil eder. Hem Hintçe hem de Türkçe iklim ve doğa ile ilgili atasözleri üzerinde yapılan karşılaştırmalı bir çalışma, bu atasözlerinin halk yaşamı üzerinde muazzam bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir. Ayrıca tarımla direkt olarak bağlantılı olmayan kentsel insanlara kıyasla daha fazla etkiye sahip oldukları veya öncelikle tarımla uğraşan kırsal insanlar olduğu görülmektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KARŞILAŞTIRMALI TÜRK VE HİNT ATASÖZLER

- Abdal (derviş) tekkede, hacı Mekke`de bulunur.
(sadhū mile to math janiye haji mile to makka)

साधु मिले तो मथ जानिए हाजी मिले तो मक्का

Hemen herkesin ilgi duyduğu bir alanı, kendine özgü bir işi vardır. İlgi duyduğu alan ya da iş neredeyse kişi de orada bulunur.

- Acele bir ağaçtır, meyvesi pişmanlık.
(jaldbazi ka phal pachtava hota hai)

जल्दबाज़ी का फल पछतावा होता है

Telâşla, sabırsızca ve ivedilikle yapılan işler genellikle kötü sonuçlar doğurur; kişiyi pişmanlığın içine iter.

- Acele ile menzil alınmaz.
(jaldbazi se manzil nhi milti)

जल्दबाज़ी से मंज़िल न्ही मिलती

Telâşlanıp ivmekle, sabırsız davranmakla daha çabuk sonuç alacağımız, başarı kazanacağımız sanılmamalıdır. Bilinmelidir ki her işin bir süresi vardır.

- Acele işe şeytan karışır.
(Jaldi ka kaam sheytan ka kaam)

- जल्दी का काम शेयतन का काम

Düşünüp taşınmadan, çabuk davranılarak yapılan işten iyi sonuç beklenmemelidir; o iş ya yanlış ya da bozuk olur.

- Acıkmış kudurmuştan beterdir.

(laalsa matandh se bhi dushtar hai)

लालसा मातानध से भी दुष्टर है

Bir şeyden uzun süre yoksun kalan kimse, onu gördüğü anda ele geçirmek ister; kendinden geçercesine ona saldırır, sanki kudurmuş gibidir, gözü hiçbir şeyi görmez, tek düşündüğü uzun süre yokluğunu çektiği o nesnedir.

- Acı (kötü) söz insanı (adamı) dininden (çıkartır), tatlı söz (dil) yılanı deliğinden (ininden) çıkarır.

(kadve bol insan ko din se aur meethe bol sap ko bil se bhi nikal sakte hai)

कड़वे बोल इंसान को दिन से और मीठे बोल सँप को बिल से भी निकाल सकते हैं

Onur kırıcı, sert, kötü sözler insanı öfkelenendir; sabrını taşırır, çileden çıkarır, hoş olmayan davranışlara sürükler. Bunun aksine yumuşak, tatlı, hoş sözler de öfkeli, geçimsiz, saldırgan insanları yatıştırabilir; zarar vermelerinin önüne geçip onları doğru yola sokabilir.

- Aç aman bilmez, çocuk zaman bilmez.

(bhook na jane sookhi naan bal na jane mahine saal)

भूक ना जाने सूखी नान बाल ना जाने महीने साल

Aç, yemek yeme ihtiyacı olan, yemesi gereken kimsedir. Bu insanın düşüncesi de karnını doyurmaktır. Onun bu isteği kimi özürlerle giderilip geçirilemez, böyle yapılmak istenirse kimi anlamsız ve aşırı davranışlara kaymasına neden olunur. Çocuklar da bir şey istediler mi hemen onun yerine getirilmesini isterler, beklemek nedir bilmezler.

- Aç ayı oynamaz.

(bhooke pet na bhajan gopala)

भूके पेट ना भजन गोपाला

Kendisinden iş beklenilen kimseden emeğinin karşılığı esirgenmemelidir; insan ya da hayvan olsun, çalışan mutlaka doyurulmalıdır.

- Aç elini kora sokar.

(Bhooka kya na karta)

भूका क्या ना करता

Aç ve yoksul insan, zorunlu ihtiyaçlarını gidermek için canı pahasına bile olsa her türlü tehlikeye atılmaktan çekinmez.

- Açık ağız aç kalmaz.

(parishrami bhooka nhi sota)

परिश्रमी भूका न्ही सोता

Çalışan, didinen, ne istediğini bilen, bıkmadan usanmadan bunu dile getiren kişi geçim yolunu bulur; muhtaç duruma düşmez, aç kalmaz.

- Açık yaraya tuz ekilmez.

(taze ghao par namak nhi dalte)

ताज़े घाओ पर नमक न्ही डालते

Acısı ve derdi taze olan bir kimsenin üzüntüsünü artıracak söz ve davranışlardan kaçınmak gereklidir.

- Açık yerde tepecik kendini dağ sanır.

(khuli jagha par tila bhi pahad hota hai)

खुली जगहा पर टीला भी पहाड़ होता है

Kıymetli, yetenekli kimselerin bulunmadığı veya az bulunduğu bir yerde, kendinde az da olsa bir şey bulunan kimse böbürlenmeye, büyüklük taslamaya başlar.

- Açılan solar, ağlayan güler.

(rota hasta bhi hai bhooka khata bhi hai)

रोता हस्ता भी है भूका खाता भी है

Hayatta hemen her şey bir değişimin içindedir, olduğu gibi kalmayıp tersine dönebilir, güzel çirkinleşebilir; mutsuz mutlu, yoksul da zengin olabilir.

- Açın gözü ekmek teknesindedir (olur).

(bhooka kya mange do roti bhat)

भूका क्या माँगे दो रोटी भाट

İnsanın tek amacı, öncelikle kendisi için gerekli, yaşaması için zorunlu olan, yokluğunu çektiği şeyi elde etmektir.

- Aç kurt bile komşusunu dalamaz.

(bhuka sher bhi baccho ko nhi khata)

भूका शेर भी बाकचो को न्ही खाता

Komşu hakkı çok yücedir. Komşuya hangi şartlarda olursa olsun, aç ya da zengin iyi davranılmalıdır. Çünkü toplumun dirlik ve düzenliği bir yönüyle buna bağlıdır.

- Açma sırrını dostuna, o da söyler dostuna.

(dost ko khola raz dost ke bhi dost hazar)

दोस्त को खोला राज़ दोस्त के भी दोस्त हजार

Sır özeldir ve gizli tutulmalıdır. Onun gerçekten duyulup yayılması istenmiyorsa, dosta bile açılmamalıdır. Açılırsa o da ağzından kaçırabilir

ya da yakınına anlatabilir, bunu başkaları duyabilir, saklamaya çalıştığın şey sır olmaktan çıkar, yayılır.

- Aç ne yemez, tok ne demez.

(bhuka kya na khata)

भूका	क्या	ना	खाता
------	------	----	------

Yoksul kişi ihtiyaç duyduğu şeyin en kötüsüne bile razı olur; iyisini, kötüsünü arayacak durumda değildir. Oysa varlıklı kişi için durum farklıdır, o her zaman daha iyisini ister, en güzel şeylerde bile bir kusur bulur, mırın kırın eder.

- Aç tavuk (düşünde) kendini buğday (arpa, darı) ambarında sanır (görür).

(savan ke andhe ko hara hi hara dikhta hai)

सावन के अंधे को हरा ही हरा दिखता है

Yoksulluk çeken, varlık yüzü görmeyen kişi sürekli ihtiyaç duyduğu şeylerin hasretini çeker; kendisini onları elde etme hayaline kaptırır, olmayacak düşler kurar.

- Açtırma kutuyu, söyletme kötüyü.

(ek chup sau bala tali)

एक चुप सौ बाला टली

Hoşuna gitmeyecek sözler söylenmesine, hakkında kötü şeylerin ortaya çıkmasına yol açmak istemiyorsan karşındakini kızdırma.

- Aç tokun yüzüne bakmakla doymaz.

(khana dekh kar pet nhi bharta)

खाना देख कर पेट नही भरता

İnsan ihtiyaç duyduğu, sürekli yokluğunu çektiği şeyleri varlıklı kimselerde

görmekle onlara sahip olmuş sayılmaz. Tatmin olabilmek için onları gerçekten elde etmelidir.

- Adalet ile zulüm bir yerde barınmaz.

(insaf aur zulum ek sath nhi rhe sakte)

इंसाफ़ और जुलूम एक साथ नहीं हँ सकते

Bu iki şey tamamen bir birinin karşıtıdır. Hak, hukuk ve doğruluğun bulunduğu yerde zulüm olamaz, zalimler bulunamaz. Zulmün bulunduğu yerde ise hak yeme, sömürü, eğrilik, azgınlık vardır ve orada da ne adalet ne de âdil vardır.

- Adam adama her daim muhtaç (gerek olur).

(Insan insan ka har dam mohtaj)

इंसान इंसान का हर दम मोहताज

Tek başına yaşamak oldukça zor olduğundan insanlar bir arada yaşarlar, dayanışmaya gerek duyarlar. İhtiyaçlar bu sayede karşılıklı olarak giderilir. Bu bakımdan hiçbir insanı küçümseyip yararsız saymamalı; olur ki bir gün, hiçlenen o insanın yardımına gerek duyulabilir.

- Adam adama yük değil, can gövdeye mülk değil (Adam adama yük olmaz).

(insan insan par bojh nhi ho sakta)

इंसान इंसान पर बोझ नहीं हो सकता

Birileri gelip konuğumuz olabilir, evimizde kalabilir. Bu konuk tıpkı can gibidir; can nasıl gövdeye geldiği gibi gidiyorsa, konuk da günün birinde geldiği gibi gidecektir. Bu sebeple yanımıza gelen arkadaş, dost, yakın ve konuklarımızdan yaka silkmemeliyiz.

- Adam adamdan korkmaz, utanır (hatır sayar).

(insan insan se darta nhi lajjit hota hai)

इंसान इंसान से डरता नही लज्जित होता है

Bir kimse kendisine yapılan kabalık, kötülük karşısında sert tepki göstermiyor, benzer bir şekilde karşılık vermiyorsa, bu korktuğundan değildir; hatır saydığındandır, utandığındandır, duygularına egemen olduğundandır.

- Adam adam denmekle adam olmaz.

(mard mard bolne se mard nhi hota)

मर्द मर्द बोलने से मर्द नही होता

Değerleri olmadığı hâlde değer verip saygı duyarak, bazı unvanlar vererek, överek, pohpohlayarak bir kimseyi iyi yetiştirmiş, değerli bir kimse yapamayız. Gerçek şahsiyet, olgunluk, insana yakışacak durum, tutum ve davranış insanın kendinde bulunmalıdır.

- Adam adamı bir kere (defa) aldatır.

(insan insan ko ek dafa hi dhoka de sakta hai)

इंसान इंसान को एक दफा ही धोका दे सकता है

Bir kimse, huyunu suyunu bilmediği bir kişiye bir kez aldanır; bir daha aldanmaz. Çünkü bir kez aldanmış ve ders almıştır. Artık kendini ona göre ayarlar, karşı tarafın düzenbaz olduğunu bildiği için tedbir alır, düzenbaz ne derse desin inanmaz ve tuzağına düşmez.

- Adam ahabından bellidir (Bana arkadaşını söyle sana kim olduğunu diyeyim).

(insan ahab se pata chalta hai)

इंसान आहबाब से पता चलता है

İnsan daha çok anlaştığı, huyunu suyunu bildiği, sevdiği, yanında bulunmaktan hoşlandığı kimselerle arkadaşlık kurar; dostluk eder. Dolayısıyla bir kimsenin iyi ya da kötü olduğu, arkadaşlık kurduğu kimsenin kişiliğine bakılarak anlaşılabilir.

- Adamın iyisi alış verişte belli olur.

(insan vyapar me khulta hai)

इंसान व्यापार मे खुलता है

Alışveriş bir insanın karakterini, iyi ya da kötü oluşunu belirleyen en önemli ölçütlerden biridir. Alışveriş her şeyden önce çıkara dayanır. Birçok insan da çıkarı için ahlâk kurallarını çiğnemekten kaçınmaz. Bunu anlamamanın en iyi yolu da kişiyi alışverişte denemektir. Alışveriş sırasında hileye başvurmayan, hakkı gözeten, yalan söylemeyen, ahlâksız yollara sapmayan kimse iyi insandır.

- Adamını yere bakanından, suyun ağır (sessiz) akanından kork (sakın).

(shant insan aur ruke paani se darna chahie)

शांत इंसान और रुके पानी से डरना चाहिए

Genellikle sessiz akan sular derin ve tehlikeli olurlar. Bir olay karşısında duygu ve düşüncelerini açığa vurmayan, niyetini belli etmeyen, sessiz kalan kimseler de ağır akan suya benzerler. Sinsidirler, içlerinde besledikleri kötülükleri hissettirmezler, bu bakımından sakıncalıdırlar.

- Adam olana bir söz yeter.

(insan ko ek lafz kafi hai)

इंसान को एक लफ़्ज़ काफ़ी है

İyi yetişmiş, kişilikli, anlayışlı, duyarlı kişiler kendilerine söylenen sözü, ilk söylenişinde anlarlar ve sözün gereğini yerine getirirler. Bir sözü defalarca söyleten, söyleyeni zorlayan, çıkmaza sokan kimselerde ise, bir kavrayış noksanlığı, bir ahlâk eksikliği var sayılabilir.

- Ağacı kurt, insanı dert yer.

(lakdi ko deemak insan ko dard kha jata hai)

लकड़ी को दीमक इंसान को दर्द खा जाता है

Ağaç kurdu, içine yerleştiği bir ağacı veya tahtayı özünden, içten içe yiyerek çürütür ya da kurutur. Dert ve üzüntü de tıpkı ağaç kurdu gibidir. İnsanı içten içe yıpratır, perişan eder, dayanıksız kılar, yiyip bitirir.

- Ağaç kökünden yıkılır.

(ped jad se ukhadta hai/jag se jeete khud se haare)

पेड़ जड़ से उखड़ता है/जाग से जीते खुद से हारे

Ağacı ayakta tutan, onu toprağa bağlayan kökleridir. Onun bütün dallarını kesebilirsiniz, ancak yıkamazsınız. Yıkamak için köklerini topraktan çıkarmak zorundasınız. Bir aile, toplum ya da düzen de tıpkı ağaç gibidir. Onu da ayakta tutan bir temel (kök) vardır. Kimi ayrıntılarını (dallarını) yok edebilirsiniz, ancak yıkıp bozamazsınız; yıkmak için temelini sarsmak, ana noktalarını bozmak zorundasınız.

- Ağaç yaş iken eğilir.

(kaccha ped hi jhukna janta hai)

कच्चा पेड़ ही झुकना जनता है

Çocuklar mutlaka küçük yaşta eğitilmelidirler. Bu yaşlarda işlenmeye, her türlü bilgiyle donatılmaya elverişlidirler. Zaman geçip de büyüdükçe eğitilmeleri zorlaşır. Yaşlı insan kolay kolay eğitilmez. Onlar tıpkı kuru bir ağaç gibidirler. Eğilmezler, buna zorlanırlarsa kırılırlar. Bu sebeple onlara yeni bir davranış kazandırmak imkânsız gibidir.

- Ağız yer, yüz utanır.

(moonh ka dosh soorat pareshan)

मूँह का दोष सूरत परेशन

İkram kabul eden, armağan alan kişi, bunları kendisine sunan kimsenin istediğini yerine getirme zorunluluğunu duyar; bir borçluluk duygusuyla bu

isteği reddetmeye utanır, istemese de işi yapar.

Ağlamayan çocuğa meme vermezler.

- (shant bacche ko doodh bhi nhi milta)

शांत बाकछे को दूध भी नहीं मिलता

Hakkımızın yendiği yerde susup sonuca katlanmak doğru değildir. Susar, sesimizi çıkarmaz, hakkımızı aramazsak kimse bize yardım elini uzatmaz; hakkımızı vermez. Onun için hakkımızı arama yoluna gitmeli ve bu yolda sesimizi duyurmalıyız.

Ağlatan gülmez.

- (dukhdai such nhi bhogta)

दुखदाई सच नहीं भोगता

Başkalarına zulmeden, sıkıntı veren, çile çektiren kimselerin kötülükleri karşılıksız kalmaz; günün birinde bu dünyada ya da öteki dünyada kendisine döner, yaptıklarının cezasını mutlaka çeker, o da ağlar.

Ağrısız baş mezarda gerek (olur).

- (be-dard mazar me milte hai)

बे-दर्द मज़ार मे मिलते है

Yaşayan her insan dertten, çileden yakasını kurtarabilmiş değildir. Yaşadıkça da kurtaramayacaktır. Dolayısıyla dertsiz insan ancak mezarda bulunur. Bu demektir ki, insan dertten ancak ölünce kurtulacaktır.

Ah alan onmaz.

- (ah farsh se arsh tak jati hai)

आह फर्श से अर्श तक जाती है

Zulmeden, hak yiyen, kötülük yapan ve bu sebeple birilerinin bedduasını alan kimse iflâh olmaz; onun sonu iyi değildir, yaptıklarının cezasını mutlaka görür.

Akacak kan damarda durmaz.

- (bheta lahoo rago me nhi rukta)

बहता लहू रागो मे न्ही रुकता

"Takdir, tedbiri bozar" derler. Bir zarara uğramak, önemli bir şeyimizi kaybetmek kaderimizde varsa, ne yaparsak yapalım, ne önlem alırsak alalım bunun önüne geçemeyiz. Bugün ya da yarın, er veya geç olan olacaktır.

Akan su yosun (pislik) tutmaz.

- (behta paani saaf pani)

बहता पानी साँफ पानी

Bilinen bir şey ki, devamlı akan su kendini ve yatağını temiz tutar; hareketsiz ve birikinti hâlinde olan su da aksine mikrop ve pisliği bünyesinde taşır. Denebilir ki hareketlilik, canlılık ve çalışkanlık insanı canlı ve üretken yapar; iyimser kılar, kötülükten uzak tutar, düşkünlüğünü önler; böylece de o insan hem kendine, hem de başkalarına yararlı olur.

Akıl akıldan üstündür.

- (akl se akl badi)

अकल से अकल बड़ी

Her insan aynı anlayış, bilgi ve düşünme gücüne sahip değildir. Bizim akletmediğimizi, bir başkası akledebilir. Biri bizden daha iyi düşünüp karanlık bir noktada bize ışık tutabilir. Bu bakımdan önemli işlerimizde güvenli, geniş düşünce sahibi kimselere danışmaktan, onların bilgi ve

tecrübesine başvurmaktan kaçınmamalıyız.

Akıl kişiye (adama) sermayedir.

- (akl insane ki sabse badi poonji hai)

अकल इंसान की सबसे बड़ी पूंजी है

Giriştiğimiz hemen bütün işlerde başarılı ya da başarısız olmamızdaki en büyük etken akıldır. O, yapmaya çalıştığımız işte baş aracımızdır. Onu gerektiği gibi, yerinde kullanırsak iyi sonuç almamız kolaylaşır. Hemen her işte bir sermayeye gerek duyulduğu açıktır. Bu sermaye de paradır. Ama unutmayalım ki, paranın da işe yarar şekilde kullanılması akılla olur.

Akıllı düşman, akılsız dosttan hayırlıdır (Deli dostun olacağına akıllı düşmanın olsun).

- (aklmand dushman badakal dost se behtar hai)

अकलमंद दुश्मन बद अकल दोस्त से बेहतर है

Düşüncesiz ve yersiz davranan, gerçeği görmeyen, anlayışı kıt kimseler yaptıkları işlerin, söyledikleri sözlerin ne gibi sonuçlar doğuracağını hesap edemezler. Bu yanlarıyla, iyi niyetli de olsalar dostlarına bilmeyerek zarar verebilirler. Bunun aksine, akıllı düşmanın neler yapabileceği, hangi yollara başvuracağı önceden tahmin edilip sezilebilir; dolayısıyla kişi tedbirini alır, kendisine gelebilecek zararları önlemeye çalışır.

Akıl para ile satılmaz.

- (akl paiso se nhi khreedi jati)

अकल पैसो से नही खरीदी जाती

İnsanlar akılcı eşit değillerdir. Kimileri akıllı, kimileri aptaldır. Bunu değiştirmek mümkün değildir, böyle de sürüp gidecektir. Üstelik akıl, somut bir şey de değildir. Sonradan da elde edilemez, parayla da alınıp satılamaz. Etrafımıza şöyle bir baktığımızda delice işler yapan varlıklı insanlar, akıllıca işler yapan yoksul insanlar görürüz. Eğer akıl parayla satın alınmış olsaydı zenginlerin dilece işler yapmadıklarına tanık olabilirdik.

Akıl yaşta değil baştadır.

- (akl umar se nhi maapi jati)

अकल उमर से नही मापी जाती

İnsanın yaşlanması, aklının artması anlamına gelmez. İnsan büyüyebilir fakat akıllı (kıt) kalabilir. Biliriz ki, pek çok genç yaşça büyük olanlardan daha akıllıdır. İnsanlar yaşlandıkça tecrübe sahibi olabilirler ama tecrübe akıllı olanların işine yarar, akılsızların değil.

Ak koyunun kara kuzusu da olur.

- (safed bakri ke kale memne)

सफेद बकरी के काले मेमने

İyi ana-babadan kimi zaman kötü huylu çocuklar da olabilir. 2. Çok iyi sandığımız bir işin, girişimin veya tavrın kötü yanları da bulunabilir. 3. Arkadaş, dost ve yakınlarımızın kimi kusurlu yanları da bulunabilir.

Akla gelmeyen başa gelir.

- (soche samjhe bina kiya gya kaam kaan ki aafat hota hai)

सोचे समझे बिना किया गया काम कान की आफत होता है

İnsan her şeyi eksiksiz düşünüp, başına gelebilecekleri önceden kestirip

tedbir alacak güçte değildir. Hiç ummadığı, beklemediği bir anda başına öyle şey gelir ki, bu şeyi daha önce hiç düşünmemiştir bile. Bu durumda yapılacak şey endişe ve korkuya kapılmamak, sakin olmaya çalışmaktır.

Akraba (dost) ile ye, iç, alışveriş etme.

- (dost ke sath khao pio karobar mat karo)

दोस्त के साथ खाओ पाइयो कारोबार मत करो

Hemen her alışverişin temelinde çıkar yatar. Bu çıkarlar insanları çatışmaya sürükleyip tatsızlıklara yol açabilir; sonuçta ortaya kırıncı, incitici davranışlar çıkar. Dolayısıyla alışveriş dostluğu bozucu bir işlev yüklenmiş olur. Bu ise devamlı görüşen insanlar için hoş bir durum değildir. Bu bakımdan özellikle kendine güvenemeyenler, dostluklarının devamını dileyenler alışveriş konusunda dikkatli olmalı, gerekirse birbirleriyle alışverişten kaçınmalıdırlar.

- Alışmış kudurmuştan beterdir.

(laalsa kattarta se dushtkar hai)

लालसा कट्टरता से दुष्टकार है

Bir şeye alışkanlık tutkuyu, tutku da tutsaklığı peşinden sürükler. Bir şeye alışkın olan, bir anlamda onun tutsağı olmuştur. Artık onu yöneten alışkanlıklardır, kolay kolay bu alışkanlıklardan vazgeçmez. Alışkın olduğu şeyden kopmamak için her yola başvurur, delice davranışlar gösterir.

Allah bir kapıyı kapatırsa ötekini açar.

- (allah ek darwaza band karta hai to doosra khol deta hai)

अल्लाह एक दरवाज़ा बंद करता है तो दूसरा खोल देता है

İşi büsbütün bozulan, bir çıkmaza düşen insan karamsarlığa kapılıp Yüce Allah`tan umut kesmemelidir. Çünkü Allah rahmetini esirgemez, O`nun rahmeti boldur. Allah hiç umulmadık bir anda bir sebep yaratır ve çare gösterir, bize iyi imkânlar sunar. Yeter ki O`na inanıp güvenelim, O`ndan umut kesmeyelim.

Allah dağına göre kar verir (verir kışı).

- (vho bhi pahad ke hisab se barf deta hai/ allah ganje ko nakhoon nhi deta)

वो भी पहाड़ के हिसाब से बर्फ देता है/ अल्लाह गंजे को नाखून नहीं देता

Yüce Allah, her kuluna kaldırabileceği ölçüde yük, sıkıntı verir. Bu kimine az, kimine çoktur. Herkesin dayanabileceği kadardır.

Allah doğrunun yardımcısıdır.

- (hak ka sathi allah)

हक का साथी अल्लाह

Yüce Allah, insanlara neyin eğri, neyin doğru olduğunu kitapları ve peygamberleri vasıtasıyla göstermiştir. Onun yap dediğini yapan, yapma dediğini yapmayan doğru yoldadır. Onun istediklerini yerine getiren, haram kıldığı şeylerden kaçınan, onu bunu aldatmayan, yalan söylemeyen, doğruluktan sapmayan kişiye Allah yardım eder; o kişi her işte başarı sağlar, kötülük görmez, zarara da uğramaz. O hâlde doğruluktan şaşmamalıdır.

Allah gümüş kapıyı kaparsa altın kapıyı açar.

- (allah ek darwja band karta hai to doosra khol deta hai)

अल्लाह एक दरवाज़ा बंद करता है तो दूसरा खोल देता है

İşleri kötü giden kişi Allah`tan umut kesmemelidir. Rahmeti bol olan Yüce

Allah, kimseyi rızksız koymaz. Allah`ın bir sebeple bizi içine düştüğümüz kötü durumdan çıkarıp, daha iyi ve güzel bir duruma kavuşturacağına inancımız tam olmalıdır.

Allah`ın bildiği kuldan saklanmaz.

- (use kuch nhi chupa)

उसे कुछ नहीं छुपा

Bütün insanlar, yaptıkları her şeyden yaratıcıları olan Allah`a karşı sorumludurlar. Allah, kullarının ne yaptıklarını, ne düşündüklerini ve kalplerinden geçenleri bilir. İnsan, eğer bir suç işlemişse, bu suçundan dolayı önce Allah`tan korkmalı ve utanmalıdır. Çünkü, hiçbir şeyin kendisine gizli olmadığı Allah, onun suç işlediğini biliyordur. Bunu gizlemek, o suçu ortadan kaldırmaz. Öyle ise onu kuldan niçin saklamalıdır?

Allah kulunu kısmeti ile yaratır.

- (allah ne bande ko kismat ke sath paida kia)

अल्लाह ने बंदे को किस्मत के साथ पैदा किया

Her insan dünyaya rızkı ile gelir. Allah, onu mutlaka bir geçim yoluna ulaştırır; bu yol zor ya da kolay olabilir. Yeter ki insanlar birbirinin rızkına el uzatmasınlar.

Allah sabırlı kulunu sever.

- (allah sabr karne wale ko chahta hai)

अल्लाह सब्र करने वाले को चाहता है

Acı, yoksulluk, haksızlık ve hastalık gibi üzücü durumlar karşısında ses çıkarmadan, olacak veya gelecek bir şeyi telâşa kapılmadan bekleme erdemidir sabır. Bu, insanın sahip olabileceği en değerli huylardandır.

Böyle kimseler dayanıklı olur, güçlüklerle göğüs gerer, kötülükleri kolay savar, sıkıntıları çabuk atlatır. Cenab-ı Hak da böyle kullarını sever. Öyleyse bu sevgiye lâayık olmak için sabırlı olmaya gayret etmeli insan.

Allah sağ eli sol ele muhtaç etmesin.

- (allah bhai ko bhai ka mohtaj na kare)

अल्लाह भाई को भाई का मोहताज ना करे

Birine muhtaç olup ondan bir şey istemek, istediğinin yerine gelmediğini görmek insana çok ağır gelir. Bu yüzden bir de hakarete uğramak, hele en yakınından böyle bir tavır görmek insanı kahreder. Bu sebeple "Allah`a, bizi en yakınımıza dahi muhtaç etmesin" diye dua etmeyi bir görev bilir insan.

Allah`tan umut kesilmez.

- (usse ummid krna nhi chodna)

उससे उम्मीद करना नहीं छोड़ना

Allah, kendisine inananları güç durumda bırakmaz. En umutsuz anlarında bile bir sebep yaratıp onları sevindirir, işlerini yoluna kor, durumlarını düzeltir. Bu bakımdan Müslümanlar en kötü ve umutsuz durumlarında bile karamsarlığa düşüp yalnızlık korkusuna kapılmazlar. Yüce Allah`ın onlara lütufta bulunacağına, onları koruyacağına gönülden inanırlar.

Alma mazlumun âhını, çıkar âheste âheste.

- (mazloom ki ah dheere dheere nikalti hai)

मज़लूम की आह धीरे धीरे निकलती है

Zalim olma, kötülük yapıp da can yakma. Yoksa mazlumların bedduasını alır, yaptığın kötülüklerin cezasını feci şekilde çekersin.

Altın anahtar her kapıyı açar.

- (paisa sare darwaze khol deta hai)

पैसा सारे दरवाज़े खोल देता है

Para güçlü bir araçtır. Paranın halledemeyeceği, ortadan kaldıramayacağı engel ya da mesele yok gibidir. Çünkü insanlar çıkarlarına, nefislerine düşkünlüdürler. Bu düşkünlük onları zayıf bırakır. Para da bu zayıf insanları kolayca elde eder. Dolayısıyla karşılığını para ile ödediğinizde, insanlar pek çok engeli önünüzden kaldırır; istediğiniz şeyi kolayca elde edersiniz.

Anlayana sivrisinek saz, anlamayana davul zurna az.

- (samjhdar ko ishara kaafi)

समझदार को इशारा काफी

Kimi meseleleri üstü kapalı, bazı ipuçları vererek şöyle bir anlatmak zorunluluğu hasıl olur. Anlayışlı kimseler bu tür konuşmadan ne demek istendiğini kolayca anlarlar. Ama kavrayışı kıt kimseler ne kadar açık anlatılırsa anlatılsın, ne kadar tekrar edilirse edilsin ne demek istendiğini bir türlü anlayamazlar.

Arı bal alacak çiçeği bilir.

- (madhumakkhi apne phool acche se janti hai)

मधुमक्खी अपने फूल अच्छे से जानती है

Bazı kimseler, açığöz insanlar ve işinin uzmanı olanlar, çıkar sağlayabilecekleri, kazanç elde edecekleri yerleri gayet iyi bilirler.

Arpa eken buğday biçmez.

- (boya ped babool ka aam kha se paye)

बोया पेड़ बबूल का आम कहाँ से पाए

Kötü bir davranışta bulunan insan iyilik göremez. 2. Yapmaya çalıştığı işin üzerinde lâıykıyla durmayan ondan iyi sonuç alamaz.

Arslan yatağından (yattığı yerden) bellidir (belli olur).

- (insan ki seerat uske bistar se jhalakti hai)

इंसान की सीरत उसके बिस्तर से झलकती है

İnsanların kişilikleri ile sürekli bulundukları yerler arasında bir özdeşlik kurmak mümkündür. Bir kimsenin kişiliği çalıştığı iş yerinin niteliğinden; yatıp kalktığı evin temizliğinden, düzeninden anlaşılır.

Aslını inkâr eden (saklayan) haramzadedir.

- (sach chupane wala haramzada hota hai)

सच छुपाने वाला हरमज़ाड़ा होता है

Bir insan çarpık bir ailenin üyesi olabilir; yoksul, eğitim görmemiş kaba bir aileden gelebilir. Bu durumunu birilerinden saklamak ve onlara karşı bir utanç kaynağı olarak görmek son derece yanlıştır. Çünkü insan, böyle bir aileden gelmekle değersiz olamaz. Kendisini değerli ya da değersiz kılmak kendi elindedir. Böyle bir tavır da ancak zayıf karakterli insanlar gösterebilir ya da bu tavır ancak piçlere yaraşır.

Âşığa Bağdat sorulmaz (ırak değildir).

- (jha chah vha rah)

जहाँ चाह वहाँ रह

Kim ki bir şeyi elde etmek ister, ona taşkın bir kavuşma isteğiyle yanıp tutuşur, o kimseye zor şartlar ağır gelmez; o, her türlü çabayı gösterir; her türlü fedakârlığa katlanır.

Âşık âlemi kör, dört yanını duvar sanır.

- (aashiq dunya ko andha samajhta hai)

आशिक दुनिया को अँधा समझता है

Aşk duygusuyla dolup taşan kişi, bu derin sevginin etkisiyle ne yaptığını bilemez; hoşla gitmeyecek davranışlarda bulunur, sanki bilincini kaybetmiş gibidir; yapıp ettiklerini kimse bilmez, görmez ve söylediklerini kimse işitmez sanır.

Atanın (babanın) sanatı oğula mirastır.

- (baap ka hunar bête ko miraas hota hai)

बाप का हुनर बेटे को मिरास होता है

Çocuklar küçük yaşlarda öncelikle babalarının yaptıkları işlerle ilgilenirler. Babanın oğulla yakın ilişkisi, çocuğun giderek babasının yaptığı işi öğrenmesine yol açar. Baba da bunun için özel bir çaba sarf etmişse, çocukta, bu işi öğrenme yolu kalıcı olur. Büyüyünce kendisi de bu sanatla uğraşır, geçimini bu yolla sağlamaya çalışır.

Ateş düştüğü yeri yakar.

- (bijli girte hi jala deti hai)

बिजली गिरते ही जला देती है

Bir felâket ya da üzücü olay gerçek anlamda ona uğrayana, yalnızca ilgili kimselere acı verir; onların yüreklerini yakar. Başkalarının, uzak kimselerin duydukları acı, gösterdikleri üzüntü ise yüzeyseldir; kalıcı değil, gelip geçicidir.

Ateşle barut bir yerde durmaz.

- (aag aur baarod ek sath nhi ho sakte)

आग और बारोड एक साथ नहीं हो सकते

Bir arada bulunmaları çok tehlikeli görülen şeyler birbirinden uzak bir yerde tutulmalıdırlar.

Ateş olmayan yerden duman çıkmaz.

- (bina aag ke dhua nhi hota)

बिना आग के धुआ नहीं होता

Bir olay ya da durumun varlığı, gerçekten ortada olup olmadığı, belirtisinin görülmesiyle anlaşılacak bir şeydir. Eğer meydana bir belirti varsa, olay veya durum da var demektir.

Atılan ok geri dönmez.

- (chor a gya teer wapus nhi aata)

चोर आ गया तीर वपुस नहीं आता

Kimi zaman iyi düşünüp taşınmadan, olacakları hesaplamadan bazı

eylemlere girifir ve sonuçta pişman olur insan. O anda ilk durumuna dönmek ister ama bu mümkün değildir. Çünkü olan olmuş, iş işten geçmiştir çoktan.

Ava giden avlanır.

- (sikari khud sikar ho gya)

शिकारी खुद शिकार हो गया

Bir çıkar sağlamak için birilerine tuzak kuran, onları aldatan, onlara zarar vermeye çalışan kimse, yapmaya çalıştığı kötülüğe kendisi düşer; zarara uğrar.

- Avrat var ev yapar, avrat var ev yıkar.

(awrat hi ghar banati hai awrat hi ghar jalati hai)

औरत ही घर बनाती है औरत ही घर जलाती है

Kimi becerikli, iyi huylu kadınlar vardır ki, yoksulluk içinde bile olsa onlar eve bir çeki düzen verir; temiz tutar, evi yaşanacak hâle getirirler; iten, samim davranışlarıyla yuvalarını mutlulukla doldururlar. Kimi kadınlar da vardır ki, huysuzlukları, beceriksizlikleri, kötü davranışlarıyla ailenin düzenini ve mutluluğunu bozarlar. Bolluk içinde bile olsalar, onların tertipsizlikleri, düzensizlikleri, beceriksizlikleri yüzünden ailede huzur kalmaz; onların bu tabiatları yüzünden aile kötüye gider, perişan olur ve sonunda yıkılır.

Ayağını yorganına göre uzat.

- (jitni chadar utne pair pasarie)

जितनी चादर उतने पैर पसारीए

Dengeli yaşamak isteyen insan mutlaka gelirini, giderine göre

ayarlamalıdır. Harcamalar geliri aşmamalı, imkânlar zorlanmamalıdır. Aksine bir hareket bütçeyi sarsar, dengeyi bozar, insanı sıkıntıya sokup rahatsız eder.

Ayı görmeden bayram etme.

- (chand dekhe bina eid nhi hoti)

चाँद देखे बिना ईद नहीं होती

Müslümanlar Ramazan orucuna gökte hilâli (ay`ı) görünce başlarlar; oruç bitince, yani bir ay sonra yine gökte hilâli görünce bayram ederler. Ayı görme işi de son derece dikkat isteyen bir iştir. İnsanlar ayı görmeden nasıl bayram yapamıyorlarsa, sen de bir iş gerçekleşmeden ona oldu gözü ile bakıp de sevinme; dikkatli ol, ola ki bir sebep yüzünden iş gerçekleşmeyebilir, üzülebilirsin.

Ayıpsız yâr (dost) arayan, yârsız (dostsuz) kalır.

- (bina kusur ka dost doondhne wala akela rheta hai)

बिना कुसूर का दोस्त ढूँढने वाला अकेला रहता है

Hemen her şeyin, her insanın bir kusuru, bir eksiği vardır. Hatasız kul olmaz. Dolayısıyla insanın mükemmel bir dost, arkadaş ve sevgili aramaya çalışması boşunadır. Böyle bir dost bulamayacağı gibi, dostsuz kalması da mümkündür. Bu bakımdan insan bir şey elde etmek, bir dost bulmak istiyorsa onları kusurları ile kabul etmeye hazır olmalıdır.

Az söyle, çok dinle.

- (kam bolo bahut suno)

कम बोलो बहुत सुनो

Dinlemek, öğrenmenin güzel bir yoludur. Kulak vererek dinleyen insan pek çok şey öğrenebilir. Oysa çok konuşan insanda yanılma payı (özellikle

bilmediği konularda) çok olur, hata yapma ihtimali de artar. Ayrıca kişi yanlış ve çok konuşmalarıyla çevresindekileri rahatsız da edebilir.

- Baba koruk (ekşi elma, erik) yer, oğlunun dişi kamaşır.

(Baap ka karz beta chukata hai)

बाप का कर्ज बेटा चुकाता है

Bir babanın yaptığı kötü iş, sürekli tekrarladığı uygunsuz hareketler her nedense aileye yüklenmeye çalışılır. Toplum içinde de bunun sıkıntısını en çok, çocuk çeker; en çok o, güç duruma düşer.

Baca eğri de olsa duman doğru çıkar.

- (chimni tedhi hi kyu na ho dhuwan sahi hi nikalti hai)

चिमनी टेढ़ी ही क्यू ना हो धुवन सही ही निकालती है

Dürüst, doğru, iyi ve güzel vasıflarını doğuştan getiren insan, ne denli bozuk, elverişsiz ortamlarda bulunursa bulunsun niteliklerini kaybetmeyip korur. Bu durum nesneler için de geçerlidir.

Bağlı koyun yerinde otlar.

- (bandhe janwar ki daud rassi tak)

बंधे जानवर की दौड़ रस्सी तक

Nasıl ki bağlı koyun, bağlı olduğu ipin izin verdiği sınırların dışına çıkıp otlayamıyorsa, kimi insanlar da ellerinde olan imkânın dışına çıkıp iş göremezler; ellerindeki imkân ne kadarsa o kadar başarılı olurlar. Fazla

imkânlara kavuşmak, becerikli insanların daha verimli ve başarılı olmalarına kapı aralar. Bu sebeple onlara gerekli olan imkân ve fırsat verilmelidir.

- Bakarsan baĝ, bakmazsan daĝ olur.

(hifazat se bag , gaflat se dag)

हिफाज़त से बाग , गफ़लत से दाग

İster baĝ, ister iş yeri, isterse bir eşya olsun, ona gerekli bakımı gösterirsek beklediğimiz faydaya kavuşuruz. Bir baĝa bakmaz, onu çapalamaz, budamasını yapmaz, yabancı otlardan temizlemez ve gübrelemezsek bir zaman sonra onu daĝa, verimsiz bir yere dönmüş görebiliriz. Bakımı olmayan bir iş yeri, bir eşya için de durum bundan farklı değildir. Bakımdan uzak tutulmuş bir iş yerinde düzen gözetilmezse aksaklıklar giderek büyür, önü alınamaz olur, sonunda iş yeri iflasın eşiğine gelebilir. Bir eşyanın bozuk, kırık, eksik bir yanı yerinde ve zamanında giderilmezse, o eşya bir süre sonra kullanılamayacak hâle gelir. Unutulmamalıdır ki, bakılan ve onarılan şeyler ancak yararlanılacak şeyler olarak ortada kalır.

Bakmakla usta olunsa, köpekler (kediler) kasap olurdu.

- (dekhne se agar kuch ho sakta to kutte billi kasab hote)

देखने से अगर कुछ हो सकता तो कुत्ते बिल्ली कसाब होते

Öğrenmenin esası denemeye ve yapmaya dayanır. Bir şey, başkasının yaptığı işe bakılarak öğrenilemez. Eğer bilgi ve becerinin de kazanılmasının yapmaya dayandığı düşünülürse, bir işin öğrenilmesinin seyretmeye değil, bizzat denemeye ve o iş üzerinde çalışmaya bağlı olduğu daha açıkça görülür. Ustalık da ancak böyle elde edilir.

Bal bal demekle ağız tatlanmaz.

- (shahad shahad bolne se moonh meetha nhi hota)

शहद शहद बोलने से मूँह मीठा नहीं होता

Bir şeyin yalnızca adını etmekle, onun hakkında tatlı sözler söylemekle o şeye kavuşulmaz. Önemli olan gerekli girişimlerde bulunup onu ele geçirmek için uğraş vermektir.

Balık ağa girdikten sonra akli başına gelir.

Çoklukla düşünüp taşınmadan, olacakları hesaplamadan işe kalkışan insan, bu ihtiyatsızlığı sebebiyle bir felâkete düştükten sonra aklını başına toplar; kendine gelip uyanır. Ama dövünmesi, çırpınması bir fayda vermez; çünkü iş işten geçmiş olur.

Bal tutan parmağını yalar.

- (shahd lagi ungliyan chati jati hai)

शहद लगी उंगलियाँ चटी जाती है

Başkalarına yararı dokunan yerlerde çalışan, onlara iyi ve güzel şeyleri sunmakla görevli bulunan kimse, ürettiğinden ya da dağıttığından kendisi de faydalanır. Genellikle bu tutum da hoş görülmeye çalışılır. Çünkü o görevi yapan bunu hak ediyor kanaati yaygın hâle gelmiştir.

Baskın basanıdır.

- (jiski lathi uski bhains)

जिसकी लाठी उसकी भैंस

Kim ki savaşta düşmanını gafil avlayıp fırsat vermeden hücum ederse, zaferi elde eder; savaşı kazanır.

Başa gelen çekilir.

- (maathe pe likha bina padhe sikha)

माथे पे लिखा बिना पढ़े सीखा

Ne kadar istersek isteyelim kimi felâketleri, kötü durumları önleyemeyiz; üstümüze çöken acılara katlanmaktan başka bir şey gelmez elimizden. Bu durumda yapılacak tek şey sabırlı olmak, sıkıntılara katlanmayı bilmektir.

Başa gelmeyince bilinmez.

- (jiska dard vho hi jane)

जिसका दर्द वही ही जाने

İnsan başkalarının uğradığı felâketlerin, dertlerin ne denli acı olduğunu gerektiği gibi idrak edemez. Ne zaman ki benzer bir olayla karşılaşır ve acıyı tadar, işte o zaman anlar.

Baş başa vermeyince taş yerinden kalkmaz.

- (ekta me bal hota hai)

एकता मे बल होता है

Bir insanın gücü sınırlıdır, tek başına her işi yapamaz. Kimi zor işleri yapması için de başka insanların gücüne, işbirliğine ihtiyaç duyar. Güçler birleştirilince zor işlerin yapılması da kolaylaşır. Çünkü birlikten kuvvet doğar.

Baş dille tartılır.

- (akl ka tarazu alafaz hai)

अकल का तरजू अलफाज़ है

Kişilerin ne kadar akıllı, ne kadar düşünceli oldukları söyledikleri sözlerle ölçülür. Çünkü konuşmaların tutarlı ve yerinde olup olmaması böyle bir ölçüm için en elverişli yolların başında gelir.

Baş nereye giderse ayak da oraya gider.

- (jidhar le jaye sar udhar jaye pair)

जिधर ले जाए सर उधर जाए पैर

Küçükler çoklukla büyükleri taklit ederler. Onlara özenir, onların yaptıklarını yapmaya çalışırlar. 2. Bir ülkede iş başında bulunanlar, bir iş yerini yönetenler nasıl hareket edip bir yol izlerlerse, yönetilenler de onlar gibi davranıp onları takip ederler.

Bedava sirke baldan tatlıdır.

- (muft ka chandan ghis mere nandan)

मुफ्त का चंदन घिस मेरे नंदन

Emek verilmeden, karşılığı ödenmeden ele geçirilen şeylerin kıymeti ne kadar düşük olursa olsun kişinin pek hoşuna gider.

Belâ geliyorum demez.

- (afat bol kar nhi aati)

आफ़त बोल कर नही आती

Hayat inişli çıkışlı bir yoldur. İnsanın karşısına neyi, ne zaman çıkaracağı hiç bilinmez. İnsan bir anda, hiç umulmadık bir zamanda kötülüklerle, felâketlerle karşı karşıya kalabilir. Bu yüzden tedbiri elden bırakmamak gerekir.

Beleş atın dişine (yaşına, yularına, dizginine) bakılmaz.

- (daan ki gaye ki umar nahi poochte)

दान की गये की उमर नहीं पूछते

Bir çaba, bir emek harcanmadan, bedava elde edilen şeyler insana oldukça hoş gelir. Bu sebeple bir kusuru, bir eksiği var mı diye bakılmaz; güzel olup olmadığı aranmaz, niteliklerine pek dikkat edilmez.

Beş parmağın beşi bir değil (olmaz).

- (paancho anguliyan barabar nhi hoti)

पाँचो अँगुलियन बराबर नहीं होती

Bir eldeki parmakların kimisi uzun, kimisi de kısadır. Bunun gibi bir anne-babadan olmuş, aynı çatı altında yetişmiş kardeşlerin de fiziksel ve ruhsal yapıları birbirinden farklıdır. Huyları, becerileri, karakterleri birbirine benzemez. Bu durum toplumdaki diğer insanlar için de söz konusudur, onlar da birbirlerinden çeşitli nitelikleriyle ayrılırlar.

Beterin beteri vardır.

- (bure se bura hota hai)

बुरे से बुरा होता है

Kötü bir duruma düştüğümüzde, bir belâ ile karşılaştığımızda bundan kötüsü de olamaz diye düşünmemeli; daha da kötüsünün olabileceğini aklımızdan çıkarmadan gereken sabrı göstermeli, Allah'a sığınmalıyız.

Bıçağı kestiren kendi yüzü suyu, insanı sevdiren kendi huyu.

- (apni izzat apne haath hoti hai)

अपनी इज़्ज़त अपने हाथ होती है

İyi su verilmiş çelikten yapılan, ustalıkla bilenen bıçak dayanıklı ve keskin

olur; bu da onun değerini artırır. Kişileri değerli, sevimli kılan da huy güzelliğidir. Geçimsiz, huysuz kimseler toplumca sevilmezler.

Bıçak yarası geçer (onulur), dil yarası geçmez (onulmaz).

- (talwar ka ghao bhar sakta hai lafzo ke ghao nahi)

तलवार का घाओ भर सकता है लफ़्ज़ों के घाओ नहीं

Bıçak ya da herhangi bir silâhın açtığı yara bir süre sonra iyileşir, vücutça onulur. Ama dilden çıkan kötü ve acı sözlerin gönülde açtığı yara, bıraktığı izi kolay kolay kapanmaz; her hatırlamada yeniden açılır, insana üzüntü verir.

Bilmemek ayıp değil, sormamak (öğrenmemek) ayıp.

- (Na janna bura nhi hai na janne ki koshish karna bura hai)

ना जानना बुरा नहीं है ना जानने की कोशिश करना बुरा है

İnsan hayatı için bilgi oldukça önemlidir. Ne ki insan her şeyi bilmez. Bilmesine de imkân yoktur. İnsanın her şeyi bilmemesi doğaldır. Bunun utanılacak bir yanı da yoktur. Ancak imkân varken bilmediklerini sorup öğrenmemesi, biliyorum tavrıyla bir işe girişmesi son derece sakıncalıdır ve kusurludur. Çünkü yanlış bir yola saparak hem kendine, hem de başkalarına zarar verebilir.

Bin bilsen de bir bilene danış.

- (hazar jano par ek janne wale se bhi poocho)

हज़ार जानों पर एक जानने वाले से भी पूछो

Herkes eşit bilgiye sahip değildir. Çok iyi bildiğimizi sandığımız konunun bilmediğimiz bir yanı olabilir, o konuyu bizden daha iyi bilenler de çıkabilir. Bu yüzden bir işe kalkışmadan önce bu gibi kimselere danışmalı, onların bilgi ve tecrübelerinden yararlanmalıyız. Eksikimizi ancak böyle giderebilir,

yanlışımızdan ancak böyle kurtulabilir, iyi bir sonuca da ancak böyle kavuşabiliriz.

Bin dost az, bir düşman çok.

- (hazar dosto par ek dushman bhari hota hai)

हज़ार दोस्तो पर एक दुश्मन भारी होता है

Sıkıntılı bir anımızda, kötü bir günümüzde hemen yardımımıza koşan, daima iyiliğimizi isteyen dostlarımızdır. Derdimizi onlarla unuttur, mutluluğu onlarla tadarız. Onlardan zarar değil, yalnızca fayda görürüz. Bu sebeple ne kadar çok olurlarsa, bizim için o kadar iyidir. Ama düşmanımız olan yalnızca bizim kötülüğümüzü ister, bir tane de olsa onun varlığı bizi rahatsız eder.

Bin nasihatten bir musibet yağdır.

- (hazar nasihat se behtar ek musibat hai)

हज़ार नसीहत से बेहतर एक मुसीबत है

Yanlış bir yol tutmuş kimi insanlar vardır ki, onlara ne kadar çok öğüt verirsen ver, tuttukları yanlış yoldan onları çevirmekte bu öğütler bir fayda temin etmez. Ama takip ettiği yanlış yolda başına gelen bir felâket, onu doğru yola getirmekte daha etkili olur. Çünkü kötü tecrübelerin öğretme gücü oldukça büyüktür.

Bir adama kırk gün deli desen deli olur.

- (insan ko 40 din pagal bolo pagal ho jata hai)

इंसान को 40 दिन पागल बोलो पागल हो जाता है

İnsana yapılan sürekli telkinler sonunda bir neticeye ulaşmak mümkündür.

Çünkü insan etkilenen bir varlıktır. Birtakım iyi ya da kötü duygular, düşünceler ve inançların sürekli telkin edilmesiyle insanlar biçimlendirilip yönlendirilebilirler.

Bir ağızdan çıkar bin ağıza yayılır.

- (moonh se nikal jahan me phaila)

मूँह से निकल जहाँ मे फैला

Bir sırrın yayılması istenmiyorsa, kimseye söylenmemelidir. Sır ağızdan çıktı mı hemen yayılır, gizli kalmasını önlemek çok zordur. Çünkü insanın merak ve dedikoduya eğilimi vardır. Bu eğilim sır olan şeyin dilden dile dolaşmasına, toplum içinde yayılmasına yol açar.

- Bir ahırda at da bulunur, eşek de.

(tabele me ghoda bhi hota hai gadha bhi)

तबेले मे घोड़ा भी होता है गढ़ा भी

Bir toplumda iyi, yararlı ve güzel işler yapanlar bulunduğu gibi kötü, yararsız ve çirkin işler yapan insanlar da bulunabilir.

Bir başa bir göz yeter.

- (ek insan ko ek Jodi aankh kaafi hai)

एक इंसान को एक जोड़ी आँख काफ़ी है

Ne kadar çok malı olsa da insan yine de elde etmek ister, geleni geri çevirmek istemez. Oysa insan hayatta ihtiraslı olmamalı, ihtiyacından fazlasını düşünmemelidir. Kanaatkâr olan kimseler ihtiyaçları kadar olanı yeter görürler.

Bir bulutla kış olmaz (Bir çiçekle yaz gelmez).

- (ek phool se bahar nhi hoti)

एक फूल से बाहर नहीं होती

Önemli bir durumun netlik kazanması için küçük, önemsiz belirtilerin varlığı yeterli değildir. 2. Güzel ve hoş da olsa, küçük bir değeri elde etmekle mutluluk tam anlamıyla yakalanmış sayılmaz.

Bir elin nesi var iki elin sesi var.

- (taali do haath se bajti hai)

ताली दो हाथ से बजती है

İnsanın gücü sınırlıdır. Bunun için büyük işlerin üstesinden tek başına gelemez. Bu tür işleri başarabilmek için başkalarıyla işbirliğine, dayanışmaya girer. Güçleri birleştirerek zor işlerin altından böylelikle kalkar.

Bir göz ağlarken öbür göz gülmez.

- (Ek aankh roti hai to doosri hasti nahi)

एक आँख रोती है तो दूसरी हस्ती नहीं

Aile fertleri birbirine kan ve akrabalık bağlarıyla bağlıdırlar. Onlar bir vücudun azaları gibidirler. Dolayısıyla ailenin bir ferdine gelen zarar, bütün aile fertlerine gelmiş gibidir. Hemen hepsi de aynı ölçüde üzüntü çekerler.

Bir insanı tanımak için ya alış veriş etmeli, ya yola gitmeli.

- (insan ko janne ke lie ya sath me safar karo ya karobar)

इंसान को जानने के लिए या साथ में सफ़र करो या कारोबार

Ortak bir işe girmeden insanların gerçek yüzünü anlamak oldukça zordur. Alış veriş etmek, onları tanımak bakımından önemli ölçüttür. Çünkü alış veriş bir şeye sahiplenmeyi gerekli kıldığı için kişinin çıkarıcı yönünü bütün çıplaklığıyla ortaya koyar. Yolculuk ise fedakârlığı, cesareti, mertliği gerektirir; dolayısıyla yolculukta karşılaşılan zorluklar sebebiyle ortaya konan davranışlar kişilerin niteliklerini belirgin kılar.

Bir şeyin önüne bakma, sonuna bak.

- (kisi bhi cheez ka aaramb nhi ant dekho)

किसी भी चीज़ का आरम्भ नहीं अंत देखो

Kimi işler vardır ki iyi başlamamış ama iyi sonuç vermiştir. Üstelik başlamış bir işte geri dönmek de zordur. Bu sebeple bize düşen yolumuza azimle devam etmek, gereken çabayı göstermek, işi lâıyıkıyla yapmaya çalışmaktır.

Boş fıçı çok (fazla) langırdar.

- (thotha chana baje ghana)

थोथा चना बाजे घाना

Gösterişe düşkün, bilgisiz, deneyimsiz kimse kendini ön plâna çıkarmak ve bilgiçlik taslamak amacıyla çok konuşur; her sözün arasına girer, etrafındakileri rahatsız eder.

Böyle gelmiş böyle gider.

- (jaise aaye the waise hi jaayenge)

जैसे आए थे वैसे ही जाएँगे

Öteden beri süre gelen durum, kurulu düzen, halk arasında yaşayan gelenek ve görenekler kolay kolay değişmez.

Bugün bana ise yarın sana.

- (aaj agar mera to kal tera)

आज अगर मेरा तो कल तेरा

Neyin ne zaman olacağı bilinmez; bu ister felâket, ister nimet olsun. Bugün ben bir felâket ve haksızlıkla karşılaşmışsam, yarın da sen aynı durumla karşılaşabilirsin. Bugün sen nimetler içinde bulunup mutluysan, yarın da ben kavuşup mutlu olabilirim. Bunu aklından çıkarma.

Bugünün işini yarına bırakma.

- (aaj ka kaam kal par mat choro)

आज का काम कल पर मत चोरो

Bir iş günü gününe yapılmalıdır. İş yarına bırakmak kimi olumsuzlukları da beraberinde getirir. Yarın daha önemli bir işin çıkmayacağını nereden bilebiliriz? Diyelim ki çıktı, o zaman ne yapacağız? Kuşkusuz bugünkü işten önce onu yapacağız, bugünkü iş de kalacak. Dolayısıyla işler birikmeye başlayacak, çıkmaza girecek. Ayrıca bugün yapılması gereken işin sonraki güne bırakılmasıyla önemini yitirmesi, istenen sonucu vermemesi de söz konusu olabilir.

Bugünkü tavuk yarınki kazdan iyidir.

- (aaj ki daal kal ke paneer se behtar hai)

आज की डाल कल के पनीर से बेहतर है

Az da olsa bugün elimizde bulunan bir nimet, imkân ya da nesne, büyük de olsa henüz elimize geçmemiş olandan daha daha iyidir. Çünkü henüz elimize geçmemiş olan, ihtimal dahilindedir. Bir engel çıkıp onun elimize geçmesi gerçekleşmeyebilir. Oysa ötekinin elimizde olması gerçekleşmiştir.

Bülbülü altın kafese koymuşlar, "ah vatanım" demiş.

- (bulbul ko sone ke pinjade me rakho phir bhi aasman ko dekhegi)

बुलबुल को सोने के पिंजड़े में रखो फिर भी आसमान को देखेगी

İnsan, özgürlüğünü ancak vatanında bulur. Bu bakımdan vatan en değerli varlığıdır insanın. Orda doğmuş, orda büyümüş, orda doymuş, orda tatmıştır mutluluğu. Bu sebeple yurdundan uzakta yaşamak, ne denli bolluk içinde olursa olsun insana zor gelir. Nasıl ki bülbül asıl vatani olan yeşil tabiatı, kanat çırpacağı mavi gökleri özleyip ister ve altın kafesten kurtulmaya çalışırsa, insan da (hele bir de tutsaksa) özgür yaşayacağı vatanını ister ve hasretini çeker.

Büyük balık, küçük balığı yutar.

- (badi machli choti ko nigal leti hai)

बड़ी मछली छोटी को निगल लेती है

Güçlü olan kendinden güçsüzü ya ezer, ya yok eder, ya da kendisine bağlı

kılar. Bu durum insan için olduğu kadar, ticarî işletmeler ve devletler arasında da çoklukla söz konusudur. Kişiye düşen, yok olmamak için var gücüyle mücadele etmektir.

- Büyük başın derdi büyük olur.

(bade logo ke bawal bhi bade)

बड़े लोगो के बवाल भी बड़े

Bir iş ne kadar büyükse çözüm bekleyen sorunları da o kadar büyük olur. Dolayısıyla bir işletmeyi idare eden, bir toplumu yöneten, kısacası büyük işlerin başında bulunan kimselerin de hem sorumlulukları, hem de dertleri büyük olur.

Büyük lokma ye (de), büyük söz söyleme.

- (bada lukma khao par bada bol na bolo)

बड़ा लुकमा खाओ पर बड़ा बोल ना बोलो

İnsan çoklukla nefsine yenik düşer. Kendini pek çok konuda ön plâna çıkarmak, ne kadar becerikli ve akıllı olduğunu belirtmek ister. Bu durum onun böbürlenmesine, "ben olsaydım öyle değil, böyle yapardım; şunu yapsaydı kötü duruma düşmezdi; ben asla onun yaptığı gibi kötü bir şey yapmam; o sözler de söylenir miydi?" gibi sözler sarf etmesine sebep olur ki, böyle bir tavır sergilemek son derece zararlıdır. Dünya ve insanlık hâli bu, öyle bir gün gelir ki, yerip kınadığımız kişinin başına gelenler bizim de başımıza gelebilir ve gülünç duruma düşebiliriz. Bu sebeple ağızımızdan çıkacak söze dikkat etmeli, büyük söz söylemekten kaçınmalıyız.

- Cahile söz anlatmak, deveye hendek atlatmaktan zordur.
(Bhais kea age been bajaye bhais khadi paguraye)

भैईस की आगे बिन बजाए भैईस खड़ी पागुराए

Cahil kişi, okuyup öğrenim görmemiş, bilgisiz ve deneyimsiz kimsedir. Bu bakımdan söylenen bir sözün ne maksatla söylendiğini, hangi anlama geldiğini kavramakta zorluk çeker. O ne biliyorsa, doğru onlardır. Ne kadar uğraşırsanız uğraşın kendi doğrularından başka bir doğru kabul etmez. Öyle de inatçıdır ki deve nasıl hendek atlamamak için direniyorsa, o da görüşünden vazgeçmemek için direnip durur.

- Cana gelecek (kaza-zarar) mala gelsin.
(can pe aaye maal pe aajaye)

कॅन पे आए माल पे आजाए

Eğer bir kaza gelecek ve zarar göreceksen insan, canına değil malına gelsin. Çünkü kazaya uğrayan, zarar gören malın tekrar kazanılması veya elde edilmesi mümkündür. Ama can için durum böyle değildir. Cana gelen felâketler silinmeyecek izler bırakır. Bir kazadan ötürü insan ölebilir, sakat kalabilir, dolayısıyla böylesi zararları gidermek mümkün değildir.

- Can boğazdan gelir.
(caan gale me atakti hai)

कान गले मे अटक्ती है

Her canlı gibi insan da beslenmek zorundadır. Bedeni için gerekli olan gıdaları ancak bu şekilde alır. İyi beslenmeyen, yeterli gıdaları almayan bir vücut sağlıklı, dinç ve dayanıklı olamaz; bu kimselerin güçsüz kalıp hasta

olmaları da kaçınılmazdır. O hâlde insan sağlığını korumak istiyorsa, iyi beslenmeye önem vermelidir.

- Can canın yoldaşdır.

(can can hamsafar)

कॅन कॅन हमसफ़र

İnsan yaratılışı gereği tek başına yaşayamaz. Bir arkadaş, bir dosta mutlaka ihtiyaç duyar. Bu, gerek iş yapması, gerek sorunlarını çözmesi, gerekse konuşup dertleşmesi için zorunludur.

- Can cümleden aziz (dir).

(can cumle se badhtar)

कॅन कुंले से बध्तर

Bir tehlike anında insan önce kendi canını kurtarmaya başlar. O anda kendi canı, diğer canlardan daha önemli olur. Kimi istisnalar hariç, bu durum hemen her insanda göze çarpar. Bu da tabî bir vak`a olarak görülür.

- Can çıkmayınca huy çıkmaz.

(can jaye par shaan na jaye)

कॅन जाए पर शान ना जाए

Huy, insanın yaratılış ve ruh özelliklerinin bütünüdür. İnsanla birlikte var olmaya başlar; insan büyüdükçe, huy da onun benliğine iyice yerleşir; kişiliğinin bir parçası hâline gelir. İster eğitim, ister başka bir yolla olsun, kişinin huyunu değiştirmek mümkün değildir; kişinin ölümüne kadar öylece devam eder.

- Cefa çekmeyen sefanın kadrini bilmez.

(bewafa wafa ki keemat nhi janta)

बेवफा वफा की कीमत नही जनता

Sürekli bolluk, rahatlık içinde yaşayan insanlar içinde bulundukları vefa ve mutluluğun kıymetini bilmezler. Bunu doğal bir şeymiş gibi görürler. Nasıl sağlıklı bir insan, hasta olmadan sağlığın kıymetini bilmezse, sefa içinde olan da darlığa ve sıkıntıya düşmeden rahatlık, huzur ve mutluluğun kıymetini bilemez.

- Cennetin kapısını cömertler açar.

(jannat ka darwaza sakhi log khol sakte hai)

जन्नत का दरवाज़ा सखी लोग खोल सकते हैं

Cömert kimse, para ve malını esirgemedi veren, eli açık olan, yardım seven, muhtaç kimseleri gözetken kimsedir. İslâm dini böyle kimseleri över ve onları cömert olmaya davet eder. Eğer böyle davranırlarsa; yetime, kimsesize, yolda kalmışa, düşküne yardım ederlerse sevap işleyecekler ve öbür dünyada yaptıklarının karşılığını kat kat fazlasıyla göreceklerdir.

- Cesurun bakışı, korkağın kılıcından keskindir.
(bahadur ki ek nazar darpok ki talwar se badhkar hai)

बहादुर की एक नज़र डरपोक की तलवार से बढ़कर है

Kimi cesur insanlar kararlıdır, mertlikleri ve azimleri yüzlerinden okunur. Yüz ifadeleriyle hasımlarını yıldırabilirler. Korkak insanlarda ise yürek gücü yoktur. Bu güç olmadığından ötürü kılıcı gerektiği gibi kullanamazlar, dolayısıyla kılıçları keskin de olsa bir işe yaramaz.

- Cins horoz yumurtada (iken) öter.
(poot ke pao paalne me hi dikh jate hai)

पूत के पाओ पालने मे ही दिख जाते है

Kimi soylu ve değerli kimse, daha bebekken, eğitim çağına gelmeden kendini kimi hareketleriyle belli eder; başarılı bir insan olup yararlı işler yapacağını ortaya koyar.

- Çabuk parlayan, çabuk söner.
(jo upar jata hai neeche bhi aata hai)

जो उपर जाता है नीचे भी आता है

Bazı insanlar vardır ki bir olay karşısında çok çabuk öfkelenip kızarırlar. Ancak öfkelenip kızdıkları gibi de çabuk sakinleşirler.

- Çanağa ne doğrarsan kaşığına o çıkar.
(bartan me jo hoga chamche se vhi niklega)

बर्तन मे जो होगा चम्चे से वही निकलेगा

İnsan harcadığı çabanın, başkalarına gösterdiği tavrın karşılığını ileride görür. Bir işte ne kadar hazırlık yapmışsa o kadar verim alır. İnsan diğer ilişkilerinde de böyledir. İyilik yapan iyilik, kötülük yapan kötülük bulur.

- Çanakta balın olsun, arı Bağdat`tan gelir.
(ghar me shahad ho cheetiyan aa hi jayengi)

घर मे शहद हो चीटियाँ आ ही जाएँगी

Elindeki malın iyi ve değerli ise müşteri bulmakta güçlük çekmezsın. Öyle ki nerede olursan ol, alıcılar çok uzakta da olsa gelip seni bulurlar.

- Çıkmadık candan umut kesilmez.
(ummid par dunya kayam hai)

उम्मीद पर दुनिया कायम है

İnsanların ölüm ve dirimi Yüce Allah`ın takdirine bağlıdır. Bu bakımdan eceli gelmeyen kimsenin, ölümcül hâlde de olsan canı çıkmadığı sürece iyileşeceğinden umut kesilmez. 2. İşlerimiz içinde durum böyledir. Kötü giden, felâkete uğrayan işlerin yok olma kertesine gelmiş de olsa düzelmeyeceğini kim söyleyebilir? Yüce Allah`tan hiçbir durumda umut kesilmez.

- Çingiraklı deve kaybolmaz.
(patte wala kutta kabhi nahi khota)

पट्टे वाला कुत्ता कभी नहीं खोता

Kimi kişiler vardır ki, nerede olurlarsa olsunlar onlar bazı özelliklerini koruyarak kendilerini belli ederler. Bir yol bulup toplum içinde yitip gitmelerini önlerler.

- Çirkefe taş atma üstüne sıçrar.
(keechad par pathar maaroge to khud gande honge)

कीचड़ पर पथर मारोगे तो खुद गंदे होंगे

Şerli, etrafa kötülük saçıp duran kimselerden uzak dur; zorunlu olmadıkça onlara çatma, söz atma. Çünkü onlar bir kötülük yapmak için fırsat kollarlar. Böyle bir fırsatı onlara verirsen onların kötülükleri sana bulaşır, kirlenir ve zararlı çıkarsın.

- Çivi çıkar ama yeri kalır.
(ghao bhar jate hai nishan reh jate hai)

घाओ भर जाते हैं निशान रह जाते हैं

Birine yaptığımız kötülüğü ne denli gidermeye çalışırsak çalışalım, yeni de o kötülüğün bir izi ve hatırası kalır. Bunun için kimseyi incitmemeye, kırmamaya gayret edelim.

- Çivi çiviye söker.
(zahar ko zahar marta hai)
ज़हर को ज़हर मरता है
- Güçlü bir şeyin etkisine, en az kendisi kadar güçlü bir başka şeyin etkisiyle karşı konabilir.
- Çobansız koyunu kurt kapar.
(bina charvahe ki bhedo ko lomdi kha jati hai)
बिना चरवाहे की भेड़ों को लोमड़ी खा जाती है

Elindeki nesneleri kaybetmek, birine kaptırmak istemiyorsanız gereken önlemleri alıp koruyunuz. 2. Yöneticisi ve koruyucusu bulunmayan, başsız kalan toplum onun bunun saldırısına uğrar; sonunda dağılıp çözülür.
- Çocuk büyütmek taş kemirmek.
(baccha palna pathar tarashne jaisa hai)
बच्चा पालना पठार तराशने जैसा है

Çocuk büyütmek büyük fedakârlık ister. Çünkü anne_baba çocuğu büyütmek için türlü zahmetler çeker, büyük emek verirler. Gerek yeme ve içmeleri, gerek eğitimleri için ellerinden geleni yapıp olmadık zorluklara katlanırlar.
- Çocuk doğmadan kaftan biçilmez.
(ajanme bacche ka langot nhi khareedte)
अजन्मे बच्चे का लंगोट नहीं खरीदते

Bir iş henüz ortaya çıkmadan, bir neticeye varmadan kimi hazırlıklara girişmek, onun hakkında yorum yapmak yanlıştır. Önce iş ya da olay netleşmeli, ne olup olmadığı anlaşılmalı, sonra hazırlık yapılmalıdır.

- Çok gezen çok bilir.

(ghoomo to jano)

घूमओ तो जानो

Bilgi edinmenin çeşitli yolları vardır. Bunlardan biri de gezip görerek öğrenmedir. İnsanlar gezdikleri yerlerde gördükleriyle ilgili pek çok bilgi edinirler. Ne kadar çok yer gezerlerse, bilgileri de o kadar çok artar; bu yolla, bildikleri üzerine bilgi katarlar, bilgi dağarcıklarını zengin kılarlar.

- Çok havlayan köpek ısırılmaz.

(bhaukne wala kutta kata nhi)

भौकने वाला कुत्ता काटता नहीं

Bilinen şu ki, bağıırıp çağırın, yapacağı kötülüğü açıkça söyleyen, sözleriyle karşısındakini korkutmaya çalışan kimse, saldırıda bulunamaz; istese de bunu yapamaz. Bunun aksine, sesini çıkarmayıp sinsice hareket edenler tehlikelidirler. Onlar yapacaklarını yapıp gösterirler.

- Çok koşan (seğirten) çabuk (tez) yorulur.

(tez daudne wala jaldi thankta hai)

तेज़ दौड़ने वाला जल्दी थकता है

Hemen her işte sağlıklı sonuca ulaşmak dengeli çalışmakla mümkündür. İnsanın gücü bellidir. Gücünün üstünde çalışır, aşırı çaba gösterirse çabuk

yorulur; yorgun düşer, dolayısıyla sonuca da geç ulaşır. Gücünün üstüne çıkmadan, kendisini çok yormadan çaba harcayanlar hem sürekli çalışırlar, hem de sonuca daha kolay ulaşırlar.

- Çürük tahta çivi tutmaz.

(geela kagaz sihani nhi pakadta)

गीला कागज़ सियाही नहीं पकड़ता

Gerçek niteliğini yitirmiş, aslı bozulmuş, eskimiş, işe yaramaz bir hâle gelmiş bulunan bir şeyi, ne kadar uğraşırsak uğraşalım faydalanabilecek bir duruma getiremeyiz. 2. Şahsiyetini yitirmiş, soyluluğu kalmamış, kaypak ve güvenilmez kimselerle bir işe girişilemez. Bu gibi kimselerle kurulacak ilişkilerin sonu hüsrarla biter.

- Dağ dağa kavuşmaz, insan insana kavuşur.

(nadi ke do kinare nhi milte magar insan insan se mil sakta hai)

नदी के दो किनारे नहीं मिलते मगर इंसान इंसान से मिल सकता है

İnsanlar gezen, dolaşan, hareket eden varlıklardır. Bir yerden kalkıp başka bir yere gidebilirler. Arkadaşlar, dostlar, tanıdıklar birbirlerinden ne kadar uzakta olurlarsa olsunlar, günün birinde, bir yerde karşılaşabilirler; hatta hiç karşılaşmayacaklarını sanan insanlar dahi birbirlerine kavuşabilirler.

- Dağ ne kadar yüce olsa yol (onun) üstünden aşar.

(pahad jitna bhi uucha kyu na ho rasta nikal hi aata hai)

पहाड़ जितना भी उँचा क्यूँ ना हो रास्ता निकल ही आता है

1. Gücünün daha güçlüsü, yetkilinin daha yetkilisi, yönetilmez sanılanın

bir yöneteni vardır. 2. Çözümü güç meselelerin, yenilmesi imkânsız gibi görünen zorlukların da üstesinden gelinebilecek bir yol vardır. Yeter ki gerekli azim, sabır ve cesaret gösterilsin, yılgınlığa düşülmesin.

Damlaya damlaya göl olur.

- (boond boond se sagar banta hai)

बूँद बूँद से सागर बनता है

Her çok azdan olur. Küçük ve önemsiz şeyler birikerek büyük şeyleri meydana getirirler. Bunun için küçüktür, azdır, önemsizdir deyip hiçbir şey hor görülmemelidir; bunların önemi bilinmeli, çarçur edilmemelidir.

Davulun sesi uzaktan hoş gelir.

- (door ke dhol suhavne hote hai)

दूर के ढोल सुहवने होते है

İçindekilere hiç tat vermeyen, onları rahatsız eden kimi işler vardır ki uzakta olanlara kolay, hoş ve sevimli gelir. Ne zaman ki işin içine girerler, işte o zaman gerçeği görüp yanıldıklarını anlarlar.

- Deliye her gün bayram.

(alsi ka har din itwar)

आलसी का हर दिन इतवार

Aklı kıt, kavrayışı az, sorumluluk nedir bilmeyen, hiçbir şeyi kendisine dert edinmeyen, istediği işi yapıp istediği yerde dolaşan, ne kazanıp ne kaybettiğinin farkında olmayan kişinin hâli tıpkı bir delinin hâli gibidir. Onun için günlerin birbirinden farkı yoktur, hemen her gününü bayram neşesi içinde geçirir.

- Demir nemden, insan gamdan çürür (Duvarı nem, insanı gam yıkar).
(lohe ko nam insan ko gam barbad karta hai)

लोहे को नम इंसान को गम बर्बाद करता है

Bir demirin paslanıp niteliğini kaybetmesine nasıl nem sebep oluyorsa bir insanın yıpranmasına, çöküntüye uğramasına, için için erimesine, harap olmasına da üzüntü, sıkıntı ve çeşitli dertler sebep olur. Bu bakımdan insan her olur olmaz şeyi kendisine dert edinmemelidir.

- Denize düşen yılanı sarılır.
(Doobte to tinke ka sahara)

डूबते तो तिनके का सहारा

Son derece tehlikeli bir durumla karşı karşıya gelen, çaresiz kalan, kurtuluş için bir çıkar yol bulamayan kişi, bu kötü durumdan kurtulmak için her türlü yola başvurur. Öyle ki, en tehlikeli şeylere bile sarılmaya çalışır, onlardan yardım bekler. Çünkü hiçbir tutar seçeneği kalmamıştır.

Derdini söylemeyen derman bulamaz.

- (ankahe dard ki dawa nhi hoti)

अनकहे दर्द की दवा नहीं होती

Her derdin, müşkülün, güç ve sıkıntının altından insanın tek başına kalkması mümkün değildir. Böyle kötü bir durumda bulunan kişi, içinde bulunduğu bu durumu kendisine yardımı dokunacak kimselere, yakınlarına açmalıdır. Derdine ancak bu şekilde çare bulabilir, sıkıntılarından kurtulup rahatlayabilir.

- Deveden büyük fil var.
(unnth se bada haati hota hai)

ऊँट से बड़ा हाथी होता है

Hiçbir insan sahip olduğu makamın büyüklüğü, elindeki yetki ve imkânların

genişliği ile övünmemeli, bunlara sırtını dayayarak büyüklenmemeli, kimseyi hor görmemelidir. Çünkü ondan büyüğü ve üstünü her zaman vardır.

Dibi görünmeyen suya girme.

- (ghare paani me jane se phele tal dekho)

घरे पानी मे जाने से फेले तल देखो

İç yüzünü iyi bilmediğin, anlamadığın, öğrenmediğin, bir işe girişme; yoksa tehlikeye düşüp zararlı çıkabilirsin.

- Dikensiz gül olmaz.

(bina kaato ke gulab nhi hota)

बिना काटो के गुलाब नही होता

Hoşumuza giden, bizi sevindiren, fayda temin ettiğimiz hemen her güzel şeyin kusurlu, eksik ve kötü bir yanı da bulunabilir. Eğer bunları elde etmek istiyorsak, hoş gitmeyen ve bize sıkıntı veren bu yanlarını da hoş görmeliyiz.

Dilin cismi küçük, cürmü büyük.

- (jaban hai choti par jurm bada karti hai)

ज़बान है छोटी पर जुर्म बड़ा करती है

Konuşma organımız olan dil, küçük hacimli bir nesnedir. Küçük olmasına küçüktür ama büyük suçlar onunla işlenir. Kimi zaman sarf ettiği kötü sözler insanın başını belâya sokup felâketini hazırlayabilir.

Dilin kemiği yok.

- (dil me kasavat nhi hoti)

दिल मे कसावट नही होती

Dil kolayca her yana dönebilir. Bu özelliğe sahip olan dilde, her türlü kelimeler de kolayca çıkar; insan doğru olmayan, birbiriyle çelişkili sözleri söyleyebilir; önce söylediğini sonra inkâr edip başka şekle çevirebilir.

Doğmadık çocuğa kaftan (don) biçilmez.

- (ajanme bacche ka langot nhi banwate)

अजन्मे बच्चे का लंगोट नही बनवाते

Daha ihtimal dahilinde olan, henüz ne olacağı belli olmayan, ele geçmeyen, ortaya çıkmayan bir şey için önceden hazırlık yapmak ve kesin karar vermek doğru değildir. Çünkü beklediğimizin aksine bir durumla karşılaşp zarar görebiliriz.

Doğru söyleyeni dokuz köyden kovarlar.

- (sacche ko nau gaon se nikalna padta hai)

सच्चे को नौ गाओं से निकलना पड़ता है

Özellikle çıkarlarını düşünen insanların çoğaldığı, fedakârlığın azaldığı yerlerde yalan dolan, hile, ahlâksızlık artar ve insanlar iki yüzlü olurlar. Böyle bir ortamda doğru sözlü olan, sözünü esirgemeyen ve sakınmadan herkesi eleştiren kişiyi kimse sevmez. Herkes onu kınar, yanından ve yöresinden uzaklaştırmaya çalışır. Çünkü bu kişi doğru sözleriyle ahlâksızlık üzerine bina edilmiş menfaat düzenini bozmaya çalışır ve çok kimseyi rahatsız eder. Dolayısıyla çıkarları zedelenen, kusurları yüzüne söylenen, ikiyüzlülükleri yüzlerine çarpılan insanlar tarafından hor görülüp kovulurlar.

Doğru söz (ağıdan) acıdır.

- (sach kadva hota hai)

सच कड़वा होता है

Kimi insanlara (özellikle yalancı, çıkarıcı, ahlâkı bozuk) kusurlarını, yanlışlarını, düzensizliklerini, yolsuzluklarını ortaya çıkaran sözleri yüzüne karşı söylemek çok acı gelir. Çünkü çoklukla bu tür insanlar ya açıklarının ortaya çıkmasını istemezler ya da doğru sandıkları hareketlerinin yanlış olduğunu kabul etmezler.

Dokuz at bir kazığa bağlanmaz.

- (ek bagghi me nau ghode nhi lagate)

एक बघघी मे नौ घोड़े नहीं लगते

1. Her tedbir, tehlikenin büyüklük oranı düşünülerek alınmalıdır. Gücü büyük olan tehlikelere küçük ya da zayıf tehlikelerle önlenemez. 2. Bir işin başına, birbiri ile anlaşması mümkün olmayan birden çok yetkili kimse getirilmemelidir. Çünkü her biri bir yana çeker, anlaşamaz ve birbirlerine düşerler. İş aksatıp geciktirirler.

- Dolu küpün sesi çıkmaz.

(bhare bartan ki aawaj nhi hoti)

भरे बर्तन की आवाज़ नहीं होती

Bk. "Boş fıçı çok langırdar." Domuz derisi post olmaz, eski düşman dost olmaz.

İslâm dinine göre domuzun her şeyi pistir. Eti haramdır, beslenmesi yasaktır. Bu nedenle onun derisi de kullanılamaz. Üstünde namaz kılınmadığı gibi oturulamaz da. Eski düşman da domuz derisi gibidir. Ne kadar iyi niyet beslerse beslesin, yakınlık gösterirse göstere sin ona güvenilemez; dostluğuna inanılamaz. Hiç ummadığımız bir zamanda bize kötülük yapabilir. Çünkü kolay kolay düşmanlık duyguları silinmez.

- Dost acı söyler.

(dost kadva bolte hai)

दोस्त कड़वा बोलते है

Dost sevilip güvenilen, yakın arkadaş, gönüldaş, iyi görüşülen kimsedir. Dostlar hiçbir çıkar kaygısı gütmenden yaklaşırlar insana. Düşman kimselerin aksine, insanın iyiliğini isterler. Sevinci paylaştıkları gibi üzüntüyü de paylaşırlar. Bu bakımdan dostlarımız olanlar eksikliklerimizi, kusurlarımızı, yanlışlıklarımızı yüzümüze karşı söylemekten çekinmezler. Bizi memnun etmek için değil doğruyu göstermek için konuşurlar. Amaçları bizi düzeltmek, acı da olsa gerçeği yüzümüze söylemektir. Bu bakımdan iyiliğimiz için söyledikleri sözlerden ötürü onlara kırılmamalıyız.

Dost başa bakar, düşman ayağa.
(dost gale lage dushman pair pade)

- दोस्त गले लगे दुश्मन पैर पड़े

Temiz giyinip kuşanmak hem dost, hem de düşman için oldukça önemlidir. Bu durum başımızı yukarıda görmek isteyen dostlarımızı sevindirecek, ayaklarımızın kaymasını bekleyen düşmanlarımızı da kahredecektir.

Dost ile ye, iç; alış veriş etme.

- (dost ke sath utho baitho magar karobar mat karo)

दोस्त के साथ उठो बैठो मगर कारोबार मत करो

Her türlü alış verişin temelinde çıkar yatar. Dolayısıyla çıkarların çatıştığı yerde tatsızlıkların baş göstermesi, giderek de dostluğu bozması mümkündür. O hâlde dostluklarını sürdürmek isteyen kimseler birbirleriyle alışveriş yaparken ya çok dikkatli olmalı, ya da alışveriş yapmaktan mümkün olduğunca kaçınmalıdırlar.

Dost kara günde belli olur.

- (musibat me jo kaam aaye vhi dost hai)

मुसीबत मे जो काम आए वही दोस्त है

Varlıklı, iyi, güzel ve mutlu günlerimizde bizimle dostluk kuran, arkadaşlık eden, yanımızdan ayrılmak istemeyen çok olur. Herkesin mutluluktan bir pay almaya çalıştığı böyle günlerimizde, etrafımızdaki bu kişilerin hepsine gerçek dost diyebilir miyiz? Kuşkusuz hayır. Bu ancak işlerimizin kötü gittiği, üzüntülerimizin arttığı, felâketlerin bizi boğmaya çalıştığı günlerimizde belli olur. İyi ve mutlu günlerimizde olduğu gibi, bizi kara günlerimizde de yalnız bırakmayan, sıkıntılarımızı paylaşan kişiler gerçek dostlarımızdır.

Dostluk başka, alış veriş başka.

- (dosti alag vyapar alag)

दोस्ती अलग व्यापार अलग

Alış verişin temelinde çıkar, dostluğun temelinde ise fedakârlık yatar. Bunu bilip dost kalmak isteyenler alış verişlerini arkadaşlık ilişkisinden ayrı tutarlar. Bu kişiler arasındaki dostluk, birinin ötekine fedakârlık yapmasını gerekli kılmaz.

Duvarı nem, insanı gam yıkar.

- (divar ko nam insan ko gam tod deta hai)

दीवार को नम इंसान को गम तोड़ देता है

Bk. "Demir nemden, insan gamdan çürür."

Dünya malı dünyada kalır.

- (dunya ka mal dunya me hi rhe jayega)

दुनिया का माल दुनिया मे ही रह जाएगा

Mal, varlık, servet, insanın hoşuna gidecek durum ve şartların bütünü bu

dünya içindir. İnsan bunların hiçbirini öldükten sonra öbür dünyaya götürecek güçte değildir. Öbür dünyaya götüreceği ise iyilik ya da kötülükleridir. Bu bakımdan dünya malına fazla tamah etmemeli, kendisini sıkıntıya sokmamalı, gerek kendisi ve gerekse başkaları için malını harcamaktan kaçınmamalıdır.

- Dünya tükenir, yalan tükenmez.

(dunya khatam ho sakti hai jhoote ke jhoot nhi)

दुनिया खतम हो सकती है झूटे के झूट नहीं

Dünyada yalancıları saymak mümkün değildir. Yalancıların çokluğu, yalanın hemen her yerde barınmasına imkân hazırlamıştır. Yalanın ortadan kalkması, insanların yalan söyleme alışkanlıklarından vazgeçmeleriyle mümkündür. Ancak bu da çok zordur, dolayısıyla yalan sürüp gidecektir.

- Düşman düşmana rahmet (gazel, yasîn) okumaz.

(dushman dushman ka bhala nahi chah sakta)

दुश्मन दुश्मन का भला नहीं चाह सकता

Hiçbir zaman düşmandan bir yakınlık, yumuşama ve bir iyilik umulup beklenmemelidir. O, eline fırsat geçse kötülüklerin en beteriyle üstünüze yürür.

- Eceli gelen köpek cami duvarına işer.

(kutte ki maut aati hai toh masjid ki taraf bhagta hai)

कुत्ते की मौत आती है तो मस्जिद की तरफ भागता है

Tutum ve davranışlarıyla herkesin nefretini kazanmış, büyük bir cezayı hak etmiş ve çaresiz kalmış kimse, şaşkınlığa düşer; sanki hak ettiği cezanın biran önce uygulanmasını ister gibi daha büyük suçlar işler;

kendisini yargılayacak kimselere çatar, onları kötüler, öfkelerini üzerine çeker. Bütün bu hareketleri onu kötü bir sona ulaştırır.

- Eğri otur, doğru söyle.
(sheedhe baitho sach bolo)

सीधे बैठो सच बोलो

Yalnızca seni ilgilendiren konularda özgür sayılabilirsin, sana kimse karışamaz; istediğin gibi yer, içer, giyinir ve oturursun. Ancak toplumu ilgilendiren konularda doğru konuşmalı, yalandan kaçınmalısın; eğer çıkar kaygısı ile yalan söyler, doğruyu eğri diye gösterirsen toplumu ayakta tutan güven duygusunu sarsmış olursun.

- Ekmeden biçilmez.
(bina boye katat kaha)

बिना बोए काटत कहा

1. Verim alınmak isteniyorsa mutlaka emek ve çaba harcanmalı; para yatırılmalıdır. 2. Birine iyilik yapıp fedakârlık göster ki, benzer şekilde karşılığını alabilesin.

- Elçiye zeval olmaz.
(elci ko zawal nhi hota)

एल्ची को ज़वाल नहीं होता

İki taraf arasında uzlaşma sağlanması, bir işin bitirilmesi için birinin yanına söz götürmekle görevli kimse, götürdüğü sözler ne kadar kötü de olsa, bu sözlerden sorumlu tutulamaz. Çünkü o sözleri söyleyen değil sadece iletendir. Bu bakımdan cezalandırılmaz.

- El elden üstündür.

(hunur hunur se badhkar hai)

हूनर हूनर से बढ़कर है

Bir kimse, kendisinden üstün olan bir başkasının da olabileceğini bilmeli; "hiç kimse bu işi benden daha iyi yapamaz" dememelidir.

El için kuyu kazan, evvelâ kendi düşer.

- (doosro ke lie khude kuye me insane khud girta hai)

दूसरो के लिए खुदे कुए मे इंसान खुद गिरता है

Başkasının kötülüğünü düşünen, bunun için tuzaklar kuran kimse, kurduğu tuzağa önce kendisi düşer, hiç kimsenin yaptığı kötülük yanına kalmaz, ona yarardan çok zarar getirir.

El yarası onulur (geçer, iyi olur) dil yarası onulmaz (iyi olmaz).

- (haath se diye ghao bhar jaate hai par zaban se die ghao nahi)

हाथ से दिए घाओ भर जाते हैं पर ज़बान से दिए घाओ नहीं

Silâh, bıçak, taş ve sopa ile açılan yara çabuk iyi olur. Ama acı sözlerin gönülde açtığı yara kolay kolay iyi olmaz. Çünkü hatırlandığı her an acı tazelenir ve kişiyi üzer.

Emanete hıyanet olmaz.

- (amanat me khayant nhi ho sakti)

अमानत मे खयानत नहीं हो सकती

Bize güvenerek korumamız altına bırakılan şeylere el uzatmamalı, kötülük etmemeli, haince davranmamalıyız. Böyle bir davranış ne dinimiz İslâm'a, ne de örf ve âdetlerimize yakışır. Bize düşen onların güvenine lâayık olmak ve emaneti titizlikle korumaktır.

Emek olmadan yemek olmaz.

- (bina mehnat rizq haram)

बिना मेहनत रिज़क हाराम

Özenle ve çok çalışmadan bir şey kazanıp meydana getiremeyiz. Yiyip içmek, harcamak ve kısacası yaşayabilmek için haksız bir yolla değil, alın teri dökerek kazanmamız şarttır.

- Er olan ekmeğini taştan çıkarır.
(mard pathar se paani nikalta hai)

मर्द पथर से पानी निकलता है

Çalışkan, namuslu, gücüne ve kendine güvenen kişi aç kalmaz; başkasına muhtaç olmamak için en zor işlerde bile çalışır, her zorluğa katlanır, rızkını arayıp bulur.

Eşeğe altın semer vursalar, eşek yine eşektir.

- (gadhe ko sone ki naal lagai gadha gadha hi rha)

गधे को सोने की नाल लगाई गधा गधा ही रहा

Hiçbir yeteneği, bilgisi olmayan, kavrayıştan ve faziletten yoksun kimse, hangi mevkiye geçerse geçsin, ne kadar yetki ve mal sahibi olursa olsun değerli ve saygın kılınamaz. Kısa zaman içinde gerçek kişiliğini, bayağı ve kötü olduğunu tavır ve davranışlarıyla belli eden bu gibi kimselerin aslını kimi unsurlarla değiştirmek mümkün değildir.

Eşek bile bir düştüğü yere bir daha düşmez.

- (gadha bhi ek jagah gir kar dubara nhi girta)

गधा भी एक जगह गिर कर दुबारा नहीं गिरता

İçine düştüğümüz kötü durumlardan, başımıza gelen felâketlerden ders

almalı, zarar gördüğümüz işe bir daha bulaşmamalı, hata yapmaktan geri
durup kendimizi korumalıyız.

Etle tırnak arasına girilmez.

- (nakoon aur gosht ke beech nhi aaya ja sakta)

नाखून और गोश्त के बीच नहीं आया जा सकता

Ortaya çıkan aile anlaşmazlıklarında bir yanı tutmak doğru değildir. Karı-koca, ana-baba ile evlâtlar birbirine çok yakın insanlardır. Bunlar kimi zaman birbirlerine darılıp küsebilirler, ancak bu durum gelip geçicidir. Bunu fırsat bilip onların aralarını açmaya çalışmak yanlış, yanlış olduğu kadar da faydasız bir davranıştır.

Evdeki hesap çarşıya uymaz.

- (bazaar ghar ke hesab se nhi chalta)

बाज़ार घर के हिसब से नहीं चलता

Bir iş, bir sorun hakkında önceden yapılan tasarılar, hesaplar ve plânların çoklukla hayat gerçeklerine aykırı düştüğünü uygulamada açıkça görürüz. Bu sebeple geleceğe dönük hesaplarımızda bu gerçeği daima göz önünde bulundurmalıyız.

- Fakirlik ayıp değil, tembellik ayıp.

(Gareebi buri nhi hai kaahiliyat buri hai)

गरीबी बुरी नहीं है काहिलियत बुरी है

İnsanın kusur ve eksiği, ahlâkî yönü varlıkla belirlenemez. Bu bakımdan yoksul olması, geçimini sağlamakta güçlük çekmesi utanılacak bir durum değildir. Asıl utanılacak durum ve davranış, gücü varken tembellik edip çalışmamak ve yoksul düşmektir.

- Fazla (artık) mal göz çıkarmaz.
(havas ka ilaj nhi)

हवस का इलाज नहीं

O an için ihtiyaç duyulmayan mal, ne kadar ve ne türden olursa olsun elden çıkarılmamalıdır. Hiç umulmadık bir günde ona gerek duyulabilir. Ayrıca malın çok olmasının kimseye bir zararı da yoktur.

Fırsat her vakit ele geçmez.

- (mauk baar baar nhi milta)

मौक बार बार नही मिलता

Ele geçirilen imkân veya durumdan en iyi biçimde yararlanmak gereklidir.
Çünkü insanın karşısına çok seyrek çıkar.

Fukaranın tavuğu tek tek yumurtlar.

(gareeb ki murgi ek ek anda deti hai)

- गरीब की मुर्गी एक एक अंडा देती है

Yoksulun şansı hemen hemen hiç gülmez. Onun eline geçen imkânlar da öyle çok değildir. İmkânları sınırlıdır; bunun için, hangi işe el atarsa atsın, zengin gibi kazanamaz. Umduğundan fazla kazandığı görülmemiştir.

- Gafile kelâm, nafile kelâm.

(gafil ko kalam nafil ko kalam)

गफील को कलाम नफ़िल को कलाम

Çevresindeki gerçekleri görmeyen, sezmeyen, bilgisiz, dalgın kimseye ne
söylense kâr etmez. O, bildiği gibi hareket eder. Dolayısıyla ona
söylenecek her söz boşa gider.

- Gammaz olmasa tilki pazarda gezer.

(andhere ujalo se darte hai)

अंधेरे उजालों से डरते हैं

Gizli-saklı, kanunsuz yollarla çıkar sağlamayı iş edinen kimseleri, söz getirip götür en kimselerin varlığı korkutur. Dolayısıyla bunlar yakayı ele vereceklerinden çekinerek, herkesin içinde öyle uluorta dolaşamazlar.

Garip kuşun yuvasını Allah yapar.

- (fakir ka pet allah palta hai)

फकीर का पेट अल्लाह पलता है

Kimsesiz, zavallı, yoksul ve güçsüz kişiye yüce Allah yardım eder. Hiç ummadıkları bir yerden kendilerine yardım eli uzanır ve darda kalmazlar. Yüce Allah onları korur, gözetir ve mal sahibi yapar.

Gelene git denilmez.

- (honi ko koi nhi tal sakta)

होनी को कोई नहीं ताल सकता

1. Kendiliğinden gelen güzel bir şeyi, faydayı geri çevirmek doğru olan ve yakışık alan bir şey değildir. 2. Gelenek ve göreneklerimize göre, kendiliğinden gelen konuğu kabul etmeyip geri çevirmek doğru bir davranış olmaz.

- Gemisini kurtaran kaptan.

(nau ko uska kaptan hi bacha sakta hai)

नौ को उसका कप्तान ही बचा सकता है

Tehlikeli, güç bir duruma düşüp de ortalık iyice karışınca kimileri kendi başlarının çaresine bakarlar. Bunlar ne yapıp yapıp kurtulur ve iyi sonuca ulaşırlar.

Gençliğin kıymeti ihtiyarlıkta bilinir (anlaşılır).

- (jawani ki keemat budhape me samjh aati hai)

जवानी की कीमत बुढ़ापे में साँझ आती है

İnsanın gençliği göz açıp kapayıncaya kadardır. Ne olup bittiği pek anlaşılamadan geçip gider. İnsan ihtiyarlayınca şöyle düşünür, yapılacak pek çok şeyin varolduğunu fark eder. Ancak iş işten de geçmiştir. Çünkü bunları yapacak ne gücü ne de zamanı vardır. İşte o an, gençliğin ve gençlik günlerinin ne denli kıymetli olduğunu anlar.

Gönlün yazı var, kışı var.

- (sabke din aur raat dono hote hai)

सबके दिन और रात दोनो होते हैं

Hayat inişli çıkışlıdır. Hayatın bu durumu insanı etkiler. Dolayısıyla insanın bir günü diğerine uymaz. İnsan bazen iyimser, neşeli, umutlu ve mutluluk doludur; bazen de kötümser, üzgün, neşesiz, mutsuz ve bezgindir.

Gönül bir sırça saraydır, kırılırsa yapılmaz.

- (dil shishe ka hota hai ek baar toote phir nhi judta)

दिल शीशे का होता है एक बार टूटे फिर नहीं जुड़ता

Gönül; sevgi, istek, düşünüş, anma ve hatıra gibi kalpte var sayılan duygu kaynağıdır. Bu kaynak insanı yeterince nazik ve içli kılar. Dolayısıyla kaba ve sert hareketler karşısında fazla dayanamaz, çabucak incinip kırılır ve gücenir. Kırılan bir gönlü kolay kolay onarmak ve eski hâline getirmek de oldukça güçtür. Öyleyse etrafımızdaki insanlarla olan ilişkilerimizde dikkatli olmalı, gönül kırmaktan kaçınmalıyız.

Gönül ferman dinlemez.

- (ishq farman nahi manta)

इश्क़ फरमान नही मानता

Ne denli engel, ne denli yasak konursa konsun gönül sevdiğinden asla vazgeçmez. Çünkü insanın gönlüne söz geçirmesi oldukça zordur.

- Gören gözün hakkı vardır.

(aankho ka bhi haq hota hai)

आँखो का भी हक़ होता है

Kendisinden faydalanılan, elde de yeterince bulunan, başkalarında bulunmayan yiyecek ya da imrenilecek bir şeyden gören kimselere de mümkünse vermek gerekir. Çünkü göz görünce gönülde o şeyi arzu eder.

Gözden irak olan, gönülden de irak olur.

- (aankho se door dil se door hota hai)

आँखो से दूर दिल से दूर होता है

Ayrı düşenlerin arasındaki sevgi de zamanla azalır. Çünkü insan, sevdiği kimseyle sıkça görüşüp sevgisini ve muhabbetini tazeleme imkânı bulamaz. Dolayısıyla ilgi bağı kopar, yavaş yavaş da o kimseyi unuttur.

Gülü seven dikenine katlanır.

- (gulab ko chahne wale kate bhi chahte hai)

गुलाब को चाहने वेल कटे भी चाहते हैं

Seven kişi, sevdiği kimse veya sevdiği iş yüzünden başına gelecek sıkıntılara ses çıkarmadan katlanır. Bilir ki, sevdiğini elde etmek için birçok

güçlüğe göğüs germek, fedakârlıkta bulunmak zorundadır.

Güneş girmeyen eve doktor girer.

- (jha na pahuche bhaskar vha pahuche daktar)

जहाँ ना पहुँचे भास्कर वहाँ पहुँचे डाक्टर

Güneşin insan sağlığı açısından önemi tartışma götürmez. Güneşin girmedığı yerlerde mikropların daha çabuk çoğaldığı, güneş yüzü görmeyen insanların da daha çabuk soluklaştığı bilinen gerçeklerdendir. Güneş birçok hastalığa iyi gelirken, sağlığın da baş koruyuculuğunu yapar. Görülüyor ki güneşli evde hastalık olmaz.

Hacı hacı olmaz gitmekle Mekke`ye, dede dede olmaz gitmekle tekkeye.

- (makke jane se koi haji nhi hota)

मक्के जाने से कोई हाजी नहीं होता

Bir işte asıl olan iyi niyet, samimiyet ve içtenliktir. Bunlar olmadan bir iş görünüşte ve şeklen yapmakla o iş gerçekten yapılmış olmaz. Böyle yapılırsa gerçekten iyi sonuç alınıp amaca ulaşamaz.

Haddini bilmeyene bildirirler.

- (had na janne wale ko had bata di jati hai)

हद ना जानने वेल को हद बता दी जाती है

Hemen herkesin toplumda belli bir konumu, sınırı ve yetkisi vardır. Bulunduğu durumu söz ve davranışlarıyla aşanlar sert bir karşılık görürler, cezalandırılırlar, yola getirilirler.

Hak gelince, batıl gider.

- (jha hak hota hai vha batil nhi hota)

जहाँ हक होता है वहाँ बतिल नहीं होता

Kur'anıkerim'deki "Hak geldi, bâtil zâil oldu" âyetinden yola çıkılarak oluşturulan bu atasözünde, "Hak", Yüce Allah'ın emri, hükmü anlamındadır; "bâtıl" ise doğru ve gerçeğin karşıtıdır. Dolayısıyla bir anlaşmazlık sırasında doğrudan ve gerçekten yana olunur, insafli ve adaletli hüküm verilirse, doğru ve gerçeğin karşısında olan zalimler çekip gitmek zorunda kalırlar.

Hamala semeri yük değildir (olmaz).

- (apna kaam kaam hota hai)

अपना काम काम होता है

İnsana kendi işi ağır gelmez. Çünkü üstlendiği iş ve sorumluluk yaşadığı hayatın tabîî bir sonucudur.

Hastalık sağlık bizim (insan) için.

- (beemari bhi sehat bhi sab insan ke lie)

बीमारी भी सेहत भी सब इंसान के लिए

Sağlıklı bir insan organizmasında birtakım değişikliklerin ortaya çıkmasıyla fizyolojik görevlerin aksaması, dolayısıyla sağlığın bozulması son derece tabîîdir. Bu sebeple, hasta olmamak için önceden tedbir almalı, her halükârda hastalığa yakalanırsa da bunu büyütmemeli insan.

Hatasız kul olmaz.

- (insan bin galti mumkin nhi)

इंसान बिन गलती मुमकिन नहीं

Hiçbir insan tam değildir. Her insan bilerek ya da bilmeyerek yanılıp yanlışlığa düşebilir, suç işleyebilir, günaha girebilir. Kusurları bakımından insanlara fazla yüklenmek doğru değildir. Önemli olan insanların hatalarını yüzüne vurmak değil, hatalarını azaltmada onlara yardımcı olmaktır.

Hay`dan gelen, Hu`ya gider (Selden gelen, suya gider).

- (jha se aaye vhi chale gye)

जहाँ से आए वही चले गये

Sözün gerçek anlamında "Hay" ve "Hû" Allah demektir. Yani Allah`tan gelen, yine Allah`a gider anlamındadır bu söz. Ancak halk arasında mecazî bir anlam kazanmıştır. Kolay ve emeksiz kazanılan şeyler elden kolay çıkar. Elde kalıcı olanlar, emek sarf edip alın teri dökerek kazanılan şeylerdir.

Hayvanlar koklaşa koklaşa, insanlar söyleşe söyleşe (konuşa konuşa) anlaşır.

- (janwar sungh kar insan bat karke samjhate hai)

जानवर संघ कर इंसान बात करके समझते है

İnsanlar konuşarak birbirlerini daha iyi anlarlar. Çünkü konuşma, anlaşma yollarının başında gelir. İnsanlar duygu ve düşüncelerini konuşarak karşı tarafa aktarırlar, tartışırlar ve birbirlerini tanımaya çalışırlar.

Hekimsiz, hâkimsiz yerde oturma.

- (bina hakim aur hakeem wali jagah koi nhi rheta)

बिना हकीम और हकीम वाली जगह कोई नहीं रहता

Sağlığımızı yitirdiğimiz, hastalandığımız zaman kapısını çalacağımız tek kişi hekimdir. Haksızlığa uğradığımız, can ve mal emniyetini kaybettiğimiz yerde başvuracağımız kişi de hâkimdir. Bu önemli iki kişinin bulanmadığı yerde oturmak son derece sakıncalıdır.

Her ağacın meyvesi olmaz.

- (har ped par phal nhi lagte)

हर पेड़ पर फल नहीं लगते

Etrafımızda yaşayan insanların dış görünüşlerine bakarak onlardan bir verim beklenmemelidir. Dıştan bize verimli gibi görünen nice insanın yararsız olduğu, onlardan bir fayda gelmediği çok görülmüştür.

- Her çok azdan olur.

(bhut kuch se hota hai)

बहुत कुछ से होता है

Çoğun temelinde az yatar. Önce az olanlar, birike birike çoğu meydana getirmiştir. Bu bakımdan azlar önemsiz görülüp atılmamalı, aksine sabırla bir arada tutulup biriktirilmelidir.

Her damardan kan alınmaz.

- (har ek se khoon nhi lia jata)

हर एक से खून नहीं लिया जाता

İnsanların yapıları birbirine uymaz. Kimi iyi, kimi kötü huyludur. Kimi yardımsever, kimi bencildir. Bu sebeple herkesten yardım istenmez, istense de yardım gelmez. Şu hâlde insan kimden yardım isteyeceğini

belirlerken dikkatli olmalı, her önüne gelenden yardım istememelidir.

Her deliğe elini sokma, ya yılan çıkar ya çıyan.

- (har baat me tang nhi adate)

हर बात मे टांग नही अड़ते

Hiç kimse içyüzünü iyi bilmediği, yeterince incelemeyi, hakkında bilgi sahibi olmadığı, denemediği bir işi yapmaya kalkışmamalıdır. Yoksa kendini tehlikeye, altından kalkamayacağı zararlı sonuçlara atmış olabilir.

Her Firavun'un bir Musa'sı olur.

- (har firaun ka ek musa hota hai)

हर फिरौन का एक मूसा होता है

Her zalimden toplumu kurtaracak, zalime yaptıklarının hesabını soracak bir kurtarıcı mutlaka çıkacaktır.

- Herkes bildiğini okur.

(sab apna likha padhte hai)

सब अपना लिखा पढ़ते है

İnsanlar çoklukla kendi akıllarını beğenirler. Dolayısıyla başkaları ne derse desin, onların düşüncelerine uymaktansa kendi düşüncelerine göre iş yapmayı daha uygun bulurlar.

Herkesin ettiği yoluna gelir.

- (karmo ka phal zaror milta hai)

कर्मो का फल जरूर मिलता है

Bir kimse başkasına nasıl davranıyorsa, başkaları da ona öylece karşılık verirler. İyilik eden iyilik, kötülük eden de kötülük görür.

Her şeyin bir vakti var, horoz bile vaktinde öter.

- (har cheez ka ek vakt hota hai)

हर चीज़ का एक वक्त होता है

Bir işten olumlu sonuç bekleniyorsa zamanında yapılmalıdır. Çünkü gerekli şartlar ve elverişli ortam o zamandadır. Bu bakımdan bir işi zamanından evvel yapmaya kalkışmak ne kadar zararlıysa, sonraya bırakmak da o kadar zararlıdır. Bir işte acelecilik kadar, geç kalmışlık da başarısızlığa neden olur.

- Her ziyan bir öğüttür.

(har ziyan ek nasihat hai)

हर ज़ियाँ एक नसीहत है

Bilerek ya da bilmeyerek uğradığı her zarar kişiye ders olur. Kendisini bu duruma düşüren yanlış hareketi bulur, aynısını tekrarlamayarak doğabilecek başka zararlardan kendisini korur.

Hocanın (imamın) dediğini yap (söylediğini dinle), arkasından gitme (yaptığını yapma).

- (imam jo bole usko suno magar jo kare usko mat dohrao)

इमाम जो बोले उसको सुनो मगर जो करे उसको मत दोहराव

Bir din görevlisinin anlattıkları dinin buyruklarıdır. Ancak insan beşerdir, şaşar. O da hatalı, kusurlu olabilir; hatta bile bile yanlış da yapabilir, söyledikleriyle yaptıkları birbiriyle çelişebilir. Bu bakımdan dikkatli ol; bu gibi yanlış yola sapmışların peşinden, onlar dinin buyruklarını anlatıyorlar diye sakın gitme.

Horozu çok olan köyde sabah geç olur.

- (jis jagah murge bhut hote hai vha subha der se hoti hai)

जिस जगह मुर्गे बहुत होते हैं वहाँ सुबहा देर से होती है

Karışanı çok olan işlerden güç sonuç alınır. Çünkü her kafadan bir ses çıkar, herkes başka bir yol seçer, işin nasıl yapılacağı konusunda kesin karar verilemez. Dolayısıyla böyle bir işi sonuca ulaştırmak da oldukça güç olur.

- Huylu huyundan vazgeçmez.

(chor chori se nhi jata)

चोर चोरी से नहीं जाता

Doğuştan gelen özellikler kolay kolay değiştirilemez. Bunun için ne kadar uğraşılsa boştur. Çünkü, o huy biçimi, kişinin karakterinin ayrılmaz bir parçası olmuştur. Bunun için onu kolay kolay söküp atamaz.

- Irmak kenarına çeşme yapılmaz.

(jharna kinare fawwara nhi banate)

झरना किनारे फव्वारा नहीं बनाते

Bir yerde ihtiyacı karşılayan bir şey varsa, onun yanına yine aynı ihtiyaca yönelik ve üstelik de daha küçük bir şeyi yapmak gereksizdir; ayrıca bu, boşuna bir çabadır; geri durmak gereklidir.

İbadet de gizli, kabahat de.

- (ibadat bhi raaz kabaht bhi)

इबादत भी राज़ कबाहट भी

Yüce Allah`ın buyruklarını yerine getirmek her insana borçtur ve gösteriştten uzaktır. Gerçek iman sahipleri ibadetlerini başkaları görsün diye yapmazlar. Eğer böyle yaparlarsa ibadetleri, ibadet olmaktan çıkar. Benzer şekilde kabahat de başkalarına gösterilecek bir şey değil, tam tersi utanılacak bir şeydir. Bu bakımdan onu da açıktan açığa yapmak insana yakışmaz, gizlenmeli ve örtülmelidir.

İki dinle (bin işit) bir söyle.

- (sau suno ek bolo)

सौ सुनो एक बोलो

Haddinden fazla konuşmak, gereksiz ve yanlış sözlerin ağızdan çıkmasına yol açar. Ayrıca konuşan kişiyi de itici yapar. Bu bakımdan az konuşmalı, çok dinlemelidir. Hem yerinde konuşabilmek için de dinlemek şarttır. Çünkü söylenenler ancak bu şekilde kavranır, çenesi düşüklükten de bu şekilde kurtulur insan.

- İnsan yedisinde ne ise, yetmişinde de odur.

(insan saat me jo hota hai sattar me bhi vhi rheta hai)

इंसान सात मे जो होता है सत्तर मे भी वही रहता है

Kişi pek çok özelliğini doğuşuyla birlikte getirir. Bunun yanı sıra, yedi yaşına kadar da çevresinden etkilenecek kimi davranışlar kazanır ve bir huy edinir. Edindiği bu huy ihtiyarlasa da kolay kolay değişmez.

İş insanın aynasıdır.

- (karm vyakti ka darpan hota hai)

कर्म व्यक्ति का दर्पण होता है

Bir kişi hakkında yargıya varmak, nasıl bir kişi olduğunu öğrenmek mi istiyorsunuz? O hâlde onun yaptığı işe bakınız. Çünkü yaptığı o iş, onun ne kadar sorumlu, bilgili ve yetenekli olduğunu açığa çıkarır.

İşleyen demir ısıldar (pas tutmaz).

- (chamkta loha zang nhi khata)

चमकता लोहा जंग नहीं खाता

Durağan durumdan hareketli duruma geçmek ve çalışmak, insandaki hantallığı, isteksizliği ve uyuşukluğu söküp atar; onu canlı, yetenekli ve verimli kılar. Ruhen ve bedenen güçlendirdiği gibi, maddî yönden de kazançlı yapar.

İtin (köpeğin) duası kabul olunsaydı gökten kemik yağardı.

- (kutto ki dua Kabul ho jaye to aasman se haddi barse)

कुत्तो की दुआ काबुल हो जाए तो आसमान से हड्डी बरसे

Eğer art niyetli, aşağılık kişilerin istedikleri yerine gelseydi, onlar mutlu olurken dünya kötülüklerle dolar; iyilere de barınacak yer bulunamazdı. Şükür ki bunların dilekleri yerine gelmemektedir.

İt itin ayağına (kuyruğuna) basmaz.

- (kutta kutte ko nhi katta)

कुत्ता कुत्ते को नहीं कटता

Hilebaz, ahlâksız, başkalarına kötülük etmeyi kural hâline getiren insanlar birbirlerini gayet iyi tanırlar. Bu yüzden birbirlerini anlayışla karşılar,

birbirlerine rahatsızlık verip kötülük etmekten mümkün olduğunca kaçınırlar.

- İt ürür, kervan yürür.

(kutte bhokte hai raja nikal jate hai)

कुत्ते भोक्ते है राजा निकल जाते है

Gerçekleşmesi doğal olan işlere, durumlara karşı çıkılsa da engellenemez.

Bu bakımdan kötü niyetli kimselerin sözlerine ve davranışlarına aldırış etmeden, doğru bilinen yolda ilerlemeye devam edilir.

İyi dost kara günde belli olur.

- (zaroorat par jo kaam aaye vhi dost hai)

ज़रूरत पर जो काम आए वह दोस्त है

İyi evlât babayı vezir, kötüsü rezil eder.

- (acchi aulad naam roshan buri aulad badnam karti hai)

अच्छी औलाद नाम रोशन बुरी औलाद बदनाम करती है

İstenilen ve beğenilen nitelikleri taşıyan, yararlı olup iyilik sunan evlâtlar baba ve anne için övünç kaynağı; kötülük yapan, sağlıksız, yararsız ve şerefsiz insanlar da utanç kaynağı olurlar.

İyilik eden iyilik bulur.

- (neki kar neki pa)

नेकी कर नेकी पा

Bir karşılık beklemeden yardım yapan, kayıran, yardımcı olan, yararlı

işlerde bulunan kimse, hemen herkes tarafından sevilir. Günü geldiğinde iyilik görenler, bunun karşılığını ona iyilik yaparak öderler.

İyilik et, denize at, balık bilmezse Hâlik bilir.

- (neki kar dariya me dal)

नेकी कर दरिया मे डाल

Yaptığın iyiliklerden karşılık bekleme; yaptığın iyilik boşa çıksa da kıymeti bilinmese de sen iyilik yapmaya devam et. Bunu Yüce Allah görür. Bu davranışından ötürü seni bu dünyada olmasa bile öbür dünyada mutlaka ödüllendirir. Hem de kat kat fazlasıyla.

Kalıp kıyafetle adam, adam olmaz.

- (acche kapde pahanne se insan insan nhi hota)

अच्छे कपड़े पहनने से इंसान इंसान नहीं होता

Ne kadar güçlü, gösterişli, sağlıklı bir vücuda sahip olursa olsun; bu vücudu ne kadar iyi, güzel ve çekici giyim, kuşamla donatırsa donatsın, bütün bunlar kişiyi değerli kılmaz. Kişiyi değerli kılan güzel ahlâkı, becerisi, üretkenliği, bilgisi ve çalışkanlığıdır.

Kalp kalbe karşıdır.

- (dil ko dil se roh hai)

दिल को दिल से रो है

Sevgi karşılıklıdır. Birinin hissettiğini diğeri de hisseder, birinin düşündüğünü diğeri de düşünür. Zevk, alışkanlık, arzu ve isteklerde de birlik mevcuttur.

- Kanatsız kuş uçmaz (olmaz).
(bin pankh pakshi nahi udte)

बिन पंख पक्षी नहीं उड़ते

Gerekli şartları sağlanmayan, araç ve gereci temin edilmeyen, kimi dayanaklardan yoksun bırakılan iş ya da insandan başarı beklenemez.

.

Kara haber tez duyulur.

- (buri khabar tezi se phailti hai)

बुरी खबर तेज़ी से फैलती है

Ölüm veya felâket haberi, kötü haber çabuk duyulur; ağızdan ağıza geçerek hızla yayılır.

- Karga, kekliği taklit edeyim demiş; kendi yürüyüşünü şaşırmış.
(kavva chala hans ki chal aur apni chal bhi bhool gya)

कव्वा चला हंस की चल और अपनी चल भी भूल गया

İnsanlar yetiştikleri çevrenin eğitimini alırlar. Bu bakımdan görgüleri, beceri ve bilgileri, davranışları, yol ve yöntemleri birbirinden farklıdır. Buna rağmen kimi kişiler özentî hastalığına yakalanırlar ve onu bunu taklit etmeye başlarlar. Ancak bunu beceremezler, bunu beceremedikleri gibi tabîî davranışlarını da yitirir, gülünç duruma düşerler.

Kâr, zararın kardeşidir (ortağıdır).

- (kar-o-bar ek sikke ke do pahlu)

कर-ओ-बार एक सिक्के के दो पहलू

Ticarette sadece kâr etmek düşünülemez, zarar da edilebilir. Ticarete

atılan kimse bunu göze almalı, alış verişe öyle girmelidir.

Kaza geliyorum demez.

- (afat bol kar nhi aati)

आफ़त बोल कर नहीं आती

Can veya mal kaybına sebep olan kötü olayın ne zaman olacağını kestirmek mümkün değildir. Bu bakımdan önceden kimi tedbir alınmalı, ansızın ortaya çıkacak kazaya karşı hazırlık yapılmalıdır.

Kılıç kınını kesmez.

- (talwar mayan ko nhi katti)

तलवार मेयन को नहीं कटती

Ne kadar sert ve öfkeli olursa olsun hiçbir kişi yanındakilere, yakınlarına zarar vermez.

Kismetinde ne varsa kaşığına o çıkar.

- (kismet me jo hoga vhi milega)

किस्मत मे जो होगा वही मिलेगा

Kişi ne kadar çalışırsa çalışsın, çabalarsa çabalasın alın yazısındaki şeye ulaşır. Yüce Allah, ona ne nasip etmişse ancak ona kavuşur; bu az da olur, çok da.

Komşunun tavuğu komşuya kaz görünür.

- (ghar ki murgi daal barabar)

घर की मुर्गी दाल बराबर

Başka bir kimsenin malı, kişiye olduğundan daha değerli görünür. Çünkü

Kul sıkışmayınca Hızır yetişmez.

- (himmate marda to madade khuda)

हिम्मते मर्दा तो मददे खुदा

Sıkıntıda olan, dara düşen ve kendisine inanan insanları Yüce Allah darda koymaz. Onlara en sıkışık anlarında yardım eder, yeter ki o kullar kötü yola sapmadan sabrederek yollarına devam etsinler.

- Kurt tüyünü (köyünü) değiştirir, huyunu değiştirmez.

(chor chori se jaye sina zori se na jaye)

चोर चोरी से जाए सीना ज़ोरी से ना जाए

Kötü, zalim kimseler kılık-kıyafetlerini, oturdukları ev ve yerlerini değiştirseler de huylarını değiştirmezler; onların bu kötü yapıları devam edip gider.

Kuru lâf karın doyurmaz.

- (sukhe lafz pet nhi bharte)

सूखे लफ़्ज़ पेट नही भरते

Anlamsız, yersiz, boş sözlerle bir iş yapılamaz. Bir işten olumlu sonuç alınmak isteniyorsa, o konuda eylemde bulunmak, yararı dokunan davranışlar göstermek gereklidir.

Küçük suda büyük balık olmaz.

- (chote talab me badi machli nhi hoti)

छोटे तालाब मे बड़ी मछली नही होती

1. Yetenekli, büyük kişiler küçük çevrelerde yetişse bile barınıp kalamaz. Bu kişiler kendilerini besleyecek, barındıracak ve olgunlaştıracak daha büyük çevrelere, kültür ortamlarına ihtiyaç duyarlar. 2. Küçük kazançlar,

küçük ortamlarda; büyük kazançlar da büyük ortamlarda elde edilir. Sınırlı, küçük bir ortamda yapılan işten bol kazanç sağlanamaz.

- Lâtime lâtime gerek.

(Latif ko bhi latif hona chahie)

लतीफ को भी लतीफ होना चाहिए

Şaka yaparken bile kaba, kırıcı olmamak, incelikten ayrılmamak gerektir.

Lokma çiğnenmeden yutulmaz.

- (lukma bina chabaye nhi nigate)

लुकमा बिना चबये नहीं निगलते

Her iş bir emekle yapılır. Emek, çaba ve diğer yardımcı güçleri sarf etmeden bir şey elde edilemez. Alın teri dökülmeden kazanılan şeyden hayır gelmez. Nasıl ki çiğnemedi yuttuğumuz şey midemize zarar veriyorsa, emek vermeden elde ettiğimiz şey de bize zarar verir; çünkü helâl değil, haramdır. O hâlde bir şey elde etmek istiyorsak çalışmak, alın teri dökmek ve emek vermek zorundayız.

Mal bulunur, can bulunmaz.

- (mal mil jayega jan nhi milegi)

माल मिल जाएगा जान नहीं मिलेगी

Mal ve mülk kazanmakla elde edilir. Bugün kaybeden, yarın gayretli çalışması sonucu yine bulabilir. Ama can öyle mi ya? Canını kaybeden onu bir daha elde edemez. Bu bakımdan insan canının kıymetini bilmeli, onu tehlikeye atmamalı. Unutmamalıdır ki, ancak sağlıklı yerinde olan insan mal kazanabilir.

Mazlumun âhı, indirir şahı (yerde kalmaz).

- (mazloom ki ah takht-o-taj hila deti hai)

मज़लूम की आह तख्त-ओ-ताज हिला देती है
"Kimsenin âhı kimsede kalmaz."

Meyveli ağacı taşlarlar.

- (phaldar vrakshya par hi pathar aate hai)

फलदार व्रक्षया पर ही पथर आते है
Öyle sıradan kimselerle pek uğraşan olmaz. Ama toplumda bir konum edinmiş, bilgili, becerikli ve başarılı kimse kolayca hedef olur; hücumlara maruz kalır. Çünkü onun toplumdaki konumu kimilerinin kıskançlık duygularının kabarmasına yol açar.

Misafir kısmeti ile gelir.

- (musafir kismat ke sath aata hai)

मुसाफिर किस्मत के साथ आता है
Geleneklerimiz ve dinimiz olan İslâm, yoldan gelene, yolcuya, konuğa gerekli ilgiyi göstermeyi ve ikramda bulunmayı emreder. Bu bakımdan evimizi konuğa açmalı, onu başımıza gelmiş bir külfet gibi görmemeliyiz. Eğer dinimizin buyurduğu gibi davranırsak misafiri ağırlamakta güçlük çekmeyiz, evimize bereket dolar. Çünkü ikram edene, sakınmadan verene, Yüce Allah misliyle verir. Dolayısıyla misafir kısmetini de getirmiş olur.

Misafir üç gün misafirdir.

- (Musafir teen din musafir hota hai)

मुसाफिर तीन दिन मुसाफिर होता है

Geleneğimiz bir yerde haddinden fazla kalınmasını ve ev sahibine fazla sıkıntı verilmesini hoş görmez. Konuğun bir evde kalmasını üç günle sınırlar. Üç günden fazlası ev sahibini sıkıntıya soktuğu gibi, misafiri de zor durumda bırakır. Bu bakımdan, konuk, ev sahibinin durumunu anlamak ve üç günden sonra o yerden ayrılıp ev sahibini rahatlatmalıdır. Unutulmamalı ki suratlarının asılmasına sebep olduğumuz insanların yanına bir daha zor gideriz.

Mum dibine ışık vermez.

- (Chirag tale andhera)

चिराग तले अंधेरा

Konumu ve yapısı gereği etrafına ışık saçan mum, kendi dibini aydınlatamaz. Güçlü kişiler de uzaktakileri kollayıp kayırdıkları ve çokça yardım yaptıkları gibi kendi yakınlarına o kadar fayda sağlayamazlar. Çünkü onlar her şeyden önce çıkarlarını düşünen insanlar olmaktan uzaktırlar.

Mühür kimde ise Süleyman odur.

- (jiske paas kasa vhi suleyman)

जिसके पास कासा वही सुलेमान

Hız. Süleyman`ın peygamber ve hükümdar olduğunu belirten bir mührü vardı. Bu yetki gücünün işareti olarak görülmüş, burdan hareketle söze şu anlam verilmiştir: Bir işte yetki kimde ise kuvvet ondadır, onun buyrukları geçer.

Ne doğrarsan aşına, o çıkar kaşığına.

- (jo boge vhi katoge)

जो बोगे वही काटोगे

Kişi, çalışma miktarına ve biçimine göre karşılık görür. Çok ve iyi çalışan iyi, az ve kötü çalışan da kötü sonuçla karşılaşır. Elde edilen verimin iyi veya kötü olmasında niyetin rolü de büyüktür.

Ne ekersen onu biçersin.

- (jo boge vhi kaatoge)

जो बोगे वही काटोगे

Nasıl davranırsan öyle karşılık görürsün. Birine kötülük yapan ondan kötülük, iyilik yapan da iyilik görür.

Ne oldum dememeli, ne olacağım demeli.

- (kya the nhi kya honge sochna chahie)

क्या थे नहीं क्या होंगे सोचना चाहिए

Kişi ummadığı bir duruma ulaşabilir, varlıklı ve başarılı olabilir. Bu duruma ulaşan kimse çok şımarmamalı, sağında solunda bulunan kimseleri küçük görmemeli, bu durumun sürüp gideceğini düşünmemelidir. Yarın elinde olanı, bulunduğu konumu kaybedeceğini ve kötü duruma düşeceğini de hesaba katmalıdır.

Nerde birlik, orda dirlik.

- (ekta me bal hota hai)

एकता मे बल होता है

Hangi yerde, toplumda duygu, düşünce ve inanç birliği varsa dirlik ve

düzenlik de oradadır. Orada insanlar mutlu, huzurlu, başarılı ve uyumlu bir hayat sürerler.

Nerde hareket, orda bereket.

- (harkat me barkat hoti hai)

हरकत मे बरकत होती है

Hareket olan yerde bolluk olur. Çünkü orada devamlı iş, çalışma ve üretim vardır. Üretimin olduğu yerde de yokluktan değil, bolluktan söz edilir ancak.

Ne verirsən elinle, o gider seninle.

- (jo dega hath vhi jayega sath)

जो देगा हाथ वही जाएगा साथ

Yaşadığı sürece yoksula, yetime, yolda kalmışa yardım eden, onları doyurup giydiren ve gözetən kimse, bunların karşılığını öbür dünyada alacaktır. Hatta Yüce Allah, ona kat kat fazlasıyla verecektir.

Nikâhta keramet vardır.

- (Nikah me karamat hai)

निकाह मे करामात है

Nikâh evlenenleri sevgi bağıyla bağlar. Daha önce tanışmadan evlenenler, evlendikten sonra anlaşır ve birbirlerini severler. Bekâr durmaktansa evlenmek yeğdir.

Niyet hayır, akıbet hayır (selâmet).

- (niyat sabit akhirat salamat)

नियत साबित आखिरत सलामत

Bir şeyin yapılması önceden iyi niyetle istenip düşünülmüşse, o şeyin sonu hayırlı olur. Kötü niyetle yapılan işten hayır gelmez.

- Olacakla öleceğe çare bulunmaz.

(honi ko kaun taal sakta hai)

होनी को कौन टाल सकता है

İnsanın kaderinde ne varsa o olur, bunu değiştirmek mümkün değildir. Dünyada olup biten her şey Yüce Allah`ın kaza ve kaderine göre olur. Dolayısıyla ölüm de insanın iradesinin dışındadır. Eceli gelen, günü dolan ölür; bu mutlaka olacaktır, bunun önüne geçilemez.

- Oynamasını bilmeyen gelin yerim dar demiş.

(Naach na aave aangan tedha)

नाच ना आवे आँगन टेढ़ा

Kimi beceriksiz, başarısız, kendisinden bekleneni veremeyen kişiler bazı bahanelerin arkasına saklanarak açıklarını kapatmaya çalışırlar.

- Ölenle ölünmez.

(mare ke sath nhi marte)

मारे के साथ नहीं मरते

Her canlının hayatı sona erer. Bu kaçınılmaz bir sondur ve doğal karşılanmalıdır. Çünkü ölüme çare bulunmaz. Bu bakımdan yakınıni

kaybeden bir kimse, kendini tüketircesine üzülmemeli, sakın olup dövünmeyi bırakmalıdır. Ne yaparsa yapsın, ne kadar üzülürse üzulsün öleni geri getiremeyecektir.

- Ölüm kalım (dirim) bizim için.
(zindagi maut sab apne lie)

ज़िंदगी मौत सब अपने लिए

İnsan yaşadığı gibi her an ölebilir de. Bu bakımdan öbür dünyayı da hesaba katmalı, ona göre davranmalı, dinin buyruklarını yerine getirmeli, bu dünyadaki işlerini de yarın öleceğini düşünerek bir yola koymalı insan.

- Önce can, sonra canan.
(phele jan phir jahan)

पहले जान फिर जहाँ

İnsanlar bencil yaratıklardır. Can da kıymetlidir. Kaybedilmesi göze alınamaz. Bu bakımdan büyük fedakârlık gerektirecek konularda önce kendilerini, sonra sevdiklerini ve yakınlarını düşünür insanlar.

- Önce düşün, sonra söyle.
(Phele socho phir bolo)

पहले सोचो फिर बोलो

Ağızdan çıkan sözü değiştirmek ya da geri almak çok zordur. Sarf edilen bir söz insanı güç durumda bırakabilir, zarara sokup pişman edebilir. Bu sebeple bir sözü sarf etmeden önce dikkatlice düşünmeli, ne getirip götürüleceği iyice tartılıp hesaplanmalıdır.

- Öpülecek el ısırılmaz.
(shafkat wale haath kaate nhi jate)
शफकत वाले हाथ काटे नहीं जाते
Saygı, sevgi, bağlılık gösterilecek ve teşekkür edilecek kimse incitilmemeli; sert ve kaba davranışa muhatap kılınmamalıdır.
- Para parayı çeker.
(paise ko paisa kheechta hai)
पैसे को पैसा खीचता है
Elde para bulunursa onunla yeni paralar kazanılır. Bilinen o ki, pek çok işte sermaye şarttır. Sermayen ne kadar çoksa, o kadar büyük iş yapar ve o kadar da çok kazanırsın.
- Perşembenin gelişi çarşambadan bellidir.
(mangal ka aavahan som se pata chalta hai)
मंगल का आवाहन सोम से पता चलता है
Bir iş, durum ya da olayın nasıl sonuçlanıp sonuçlanmayacağı şimdiki gidişinden anlaşılıp belli olur.
- Püf demeye dudak ister.
(uff tak khene ke lie honth chahie)
उफ़ तक कहने के लिए होंठ चाहिए

Bir şeyi yapmak için kuşkusuz bilgi, beceri ve araç oldukça önemlidir. Ancak bunlardan da önemlisi o işi yapma isteği, gücü ve cesaretidir. Bunlar olmadan işin başarıya ulaşması zorlaşır.

- Ramazanda yalan söyleyenin (oruç yiyenin) bayramda yüzü kara olur.
(ramazan me jhoot bolne wale ki eid kaali hoti hai)

रमज़ान मे झूट बोलने वाले की ईद काली होती है

Gerçeği yalanla kapatmak mümkün değildir. Bu bakımdan kişi yalan söyleyerek işlerini uzun süre yürütemez. Söylediğinin yalan olduğu, asıl meselenin mahiyeti çok geçmeden anlaşılır. Gerçek ortaya çıkar; işte o zaman, yalan söyleyerek işlerini yürüten kimse de utanır; kimsenin yüzüne bakamaz olur.

- Rüzgâra tüküren kendi yüzüne tükürür.
(hava par thookna khud par thookna)

हवा पर थूकना खुद पर थूकना

İnsan kimle, ne ile mücadele edeceğini bilmelidir. Karşı koyacağı şeyin gücü ne? Onunla ne kadar baş edebilir? Sonuç ne olabilir? Bütün bunları iyice tartmalıdır. Eğer kişi gücünün üstünde bir güce saldırmaya, onunla boy ölçüşmeye kalkışırsa, sonuç alamaz; sonuç alamadığı gibi zararlı da çıkar, yıpranır.

- Rüzgâr esmeyince yaprak kıpırdamaz (dal oynamaz).
(hava ke bina patte bhi nhi hilte)

हवा के बिना पत्ते भी नहीं हिलते

Meydana gelen her olayın, her durumun belli bir sebebi veya etkeni vardır.

- Sabah ola, hayır ola (gele).
(Subah hui khair hui)

सुबह हुई खैर हुई

Sabah olsun, o vakte kadar işi belki düzelir. Çünkü gündüz geceden daha hayırlıdır. Bk. "Akşamın hayrından sabahın şerri..."

Sabır acı ise de (acıdır) meyvesi tatlıdır.

- (sabr ka phal meetha hota hai)

सब्र का फल मीठा होता है

Acı, yoksulluk, haksızlık gibi üzücü durumlar karşısında ses çıkarmadan onların geçmesini bekleme erdemi gösteren ve direnen kişi, sonunda kârlı çıkar. Çünkü Yüce Allah, sabredenlerle beraberdir; onları sabırları karşılığında mutlaka mükâfatlandıracaktır.

Sabreden derviş, muradına ermiş.

- (sabr ka phal meetha hota hai)

सब्र का फल मीठा होता है

Hiç kimse amacına öyle birdenbire ve kolayca ulaşamaz. İnsanın karşısına pek çok engel çıkabilir, uzun zaman beklemesi gerekebilir, başına türlü hâller gelebilir; işte bütün bunlara sabreden, direnişini yılmadan sürdüren kişi istediğine kavuşup ulaşabilir.

Sabrın sonu selâmettir.

- (sabr salamt saht sath)

सब्र सलंत सहत साथ

Olan veya olacak tüm zorluklara göğüs geren, telâş ve öfkeye kapılmadan başına gelen felâketlerin geçmesini bekleyen, ses çıkarmadan bunları aşma erdemi gösteren kimse, sonunda esenliğe erecektir.

Sadık dost akrabadan yeğdir.

- (accha dost parivar se badh kar)

अच्छा दोस्त परिवार से बढ़ कर

Dostluğu, bağlılığı gerçek ve içten olan dost, akrabadan daha iyi ve hayırlıdır.

Sağlık, varlıktan yeğdir.

- (Sehat badi nemat hai)

सेहत बड़ी नेमत है

Vücutun hasta olmaması, vücut esenliği her şeyden önemlidir. Çünkü bir şeyin tadını alabilmek, bir şeyden gerektiği gibi yararlanabilmek için sağlıklı olmak şarttır. Her şeyiniz var, ama ondan istifade edecek durumunuz yok. Neye yarar?

Sana vereyim bir öğüt: Kendin ununu kendin öğüt.

- (apna kaam apne haath)

अपना काम अपने हाथ

Kişi, kendi işini kendisi yapmalıdır. İşini başkasına bırakmazsa içi rahat eder, sıkıntıya düşmez. Hem işi kolay yürür, hem de istediği gibi olur.

Sayıllı gün tez geçer.

- (ginti ke din jaldi guzarte hai)

गिनती के दिन जल्दी गुज़रते हैं

Sayısı belli olan, bir işin yapılması için önemli ve az görülen belirli zaman süresi çok çabuk geçer. Kişi işine öyle dalar ki, bugünlerin nasıl geçtiğinin farkına bile varmaz.

Sel gider kum kalır (kişi ettiğini bulur).

- (paani nikal jata hai ret rhe jati hai)

पानी निकल जाता है रेत रह जाती है

Geçici olanlara değil, kalıcı olanlara önem vermek gereklidir. Hayatın akışı içinde yaşadığımız olayların, bulunduğumuz yerlerin, ilişki kurduğumuz insanların bir aslî olanları, bir de gelip geçici olanları vardır. İşte bizim için bu aslî olanlar, kalıcı olanlardan daha önemlidir.

Sinek küçüktür ama mide bulandırır.

- (chiti choti hoti hai par hati ko nacha sakti hai)

चिटी छोटी होती है पर हटी को नाचा सकती है

Önemsiz, küçük gibi görünse de, kötü ve olumsuz bir şey insan üzerinde iyi bir etki bırakmaz.

Sinek pekmezciyi tanır.

- (cheeti shahad wale ko janti hai)

चीटी शहद वाले को जानती है

Çıkarını kollayan, kendini düşünen, işinin ehli olan kimse, kimden yararlanacağını iyi bilir.

Sora sora Bağdat bulunur.

- (Dhoondhne se bhagwan bhi mil jata hai)

ढूँढने से भगवान भी मिल जाता है

İnsan sora sora bilmediği işleri ve çok uzak yerleri bile öğrenip bulabilir.

Şahin, sinek avlamaz.

- (Shaheen chitiyan nhi pakadte)

शहीन चईटियाँ नहीं पकड़ते

Yüce amaçlar peşinde koşan ve kendini ona lâayık gören kimseler küçük, önemsiz, değersiz şeylerin ardına düşüp de vakit geçirmezler.

Şap ile şeker bir değil.

- (namak shaker ek nhi hote)

नमक शकर एक नहीं होते

Dış görünüşleri bakımından kimi nesne ve varlıklar birbirlerinin aynı görünürler. Oysa özde ve nitelikte birbirlerinden çok farklıdırlar.

Şöhret afettir.

- (Sohrat afat hoti hai)

शोहरत आफत होती है

Herkesçe bilinme, tanınma ve bir üne kavuşma insanın lehineymiş gibi görünüyorsa da aslında daha çok aleyhinedir. Şöyle ki: Kişi belki şöhreti sayesinde kimi maddî imkânlarla kavuşabilir ama kaybettikleri daha fazladır. Çok ünlenmek insanı kibirli yapar, insana ne olduğunu unutturur, yavaş yavaş gerçek dostlarını kaybeder. Herkesin dikkati üzerinde olduğu için doğal ve özgür bir şekilde yaşayamaz, aşırı ilgiler onu sürekli rahatsız eder, dolaylı olarak kimi istekler ve baskılarla karşılaşır, bütün bunlar onu sıkıntıya ve bunalıma sürükler, huzuru kalmaz, sunî bir hayatın esiri olur.

- **Tatlı ye, tatlı söyle (konuş).**
(Meetha khao meetha bolo)

मीठा खाओ मीठा बोलो

Kırıcı, üzücü, incitici konuşmalardan sakın; güzel, hoş a giden bir dil kullan; yerinde ve inandırıcı konuş ki karşındaki memnun olsun; sen de sevil ve sayıl.

Tek kanatla kuş uçmaz.

- **(ek hath se tali nhi bajti)**

एक हाथ से ताली नहीं बजती

Kimi işler vardır ki, yardımcısız, araç-gereçsiz yapılamaz. İşin iyi ve olumlu sonuç vermesi için bunlar mutlaka gereklidir.

Tereciye tere satılmaz.

- **(machli ko tairna nhi sikkhate)**

मछली को तैरना नहीं सीखते

Birine çok iyi bildiği bir şey öğretilemez, bir konuda bilgi verilemez. Böyle bir şeye kalkışan ya da çalışan kendisini gülünç duruma sokar.

Terzi kendi söküğünü dikemez.

- **(darzi apne kapde nhi silta)**

दर्जी अपने कपड़े नहीं सिलता

İnsanlar başkalarına yaptıkları hizmetleri kendilerine gelince çoğu kez savsaklarlar, ya da yapmaya zaman ve fırsat bulamazlar.

-

Tok, acın hâinden bilmez (Var ne bilsin yok hâinden).

- (bhukhe ka haal bhuka hi jane)

भूखे का हाल भूका ही जाने

Para, mal gibi şeyleri elde etmiş; açlığını gidermiş ve bunlara doymuş olanlar, yoksulların çektikleri sıkıntıyı, içine düştükleri geçim darlığını anlamazlar. Toprağı işleyen, ekmeği dişler. Emeksiz yemek olmaz. Çalışmayan, bir uğraş vermeyen, alın teri dökmeyen kişi verim elde edemez.

Ucuz alan pahalı alır (pahalı alan aldanmaz).

- (sasta lo sau baar mehnga lo ek baar)

सस्ता लो सौ बार महंगा लो एक बार

Ucuz alınan mal genellikle kötü, dayanıksız ve çürük maldır. Kolay yıpranır, eskir ve çabuk atılır. İster istemez yerine yenisinin alınması zorunlu olur, tekrar masrafa girilir. Dolayısıyla pahalıya alınmış gibi olur.

Ucuzdur vardır illeti, pahalıdır vardır hikmeti.

- (sau sunar ki ek lohar ki)

सौ सुनार की एक लोहार की

Bir malın fiyatı niteliğine göredir. Bu sebeple ucuz şeylerin ucuzluğuna tamah etmemeli, pahalı şeylerin de pahalılığından korkmamalıdır. Çünkü ucuz olan çürük, kötü ve dayanıksız olur çoklukla; pahalı olan da kaliteli, değerli ve sağlamdır.

Umut, fakirin ekmeğidir.

- (ummid gareeb ki roti hai)

उम्मीद गरीब की रोटी है

Sıkıntı içinde bulunan, yokluk çeken yoksul kişi, içinde bulunduğu durumdan bir gün kurtulacağını, bolluğa ve rahata kavuşacağını umar ve bu umuşdan doğan güven duygusuyla yaşamaya çalışır.

Uyuyan yılanın kuyruğuna basma (basılmaz).

- (sote hue sap ki pooch par pair nhi rakhte)

सोते हुए सँप की पूँच पर पैर नहीं रखते

Şimdilik zararı dokunmayan kötü bir kimsenin yeni bir kötülük yapmasına fırsat vermek doğru değildir.

Ürüyen köpek ısırılmaz (kapmaz).

- (Bhaukne wale kutte katte nhi)

भौकने वाल कुत्ते काटते नहीं

Bağırıp çağırarak başkalarını korkutmak isteyen kimseden saldırı beklenmez. Kötülük yapacak kişi, bu niyetini gizli tutar; belli etmez ve gürültüye patırtıya yer vermez.

Üzüm üzüme baka baka kararır.

- (Kharbooze ko dekh kar kharbooza rang badalta hai)

खरबूजे को देख कर खरबूजा रंग बदलता है

Her zaman bir arada bulunan, arkadaşlık eden, bir çevrede yaşamaya çalışan kimseler birbirlerinden etkilenirler; birbirlerinin özelliklerini,

huylarını ve alışkanlıklarını kaparlar. Bk. "Körle yatan..."

- Vakit nakittir.

(vakt paisa hota hai)

वक्त पैसा होता है

Bir işin yapılmasında sermaye ve emek ne kadar değerliyse, zaman da o kadar değerlidir. Çünkü her iş, bir zaman dilimi içinde gerçekleşir. Bir işte kullanılmadan geçirilen zaman bir kayıptır ve bu zamanı bir daha elde etmek mümkün değildir. Dolayısıyla zamanın kaybı iş kaybına, iş kaybı da para kaybına yol açar. Bu bakımdan zamanın en küçük parçasını bile boşa geçirmemeli, iyi değerlendirmelidir.

Vakitsiz öten horozun başını keserler.

- (be vaqt ki bang murge ki maut laati hai)

बे वक्त की बांग मुर्गे की मौत लाती है

Her işin olduğu gibi, her sözün de uygun bir yeri ve zamanı vardır. Uygun olan bir zamanda söylenmeyen, yerli yersiz ortaya atılan, densizce sarf edilen sözler birilerinin tepkisini çeker; rahatsızlığa neden olur, büyük zarara yol açar.

Verip pişman olmaktansa, vermeyip düşman olmak yeğdir.

- (dekar pareshan hone se na dekar dushman hona bhala)

देकर परेशान होने से ना देकर दुश्मन होना भला

Sizden ödünç veya borç istendiğinde (eşya, para) verdiğiniz şey size zamanında ödenmezse, ya da yıpratılarak geri iade edilirse canınız oldukça sıkılır. Verdiğiniz pişman olursunuz. Vermemiş olsaydınız bu sefer karşı taraf size kırılmış olacaktı. Görüldüğü gibi her iki durumda da kırınglık olacak ve dostluk bozulacaktır. O hâlde vermeyip dostluğu bozmak daha iyidir. Çünkü bu durumda hiç olmazsa malınız ya da paranız sizde kalacaktır.

Yalancının evi yanmış, kimse inanmamış.

- (jhoote ka ghar jal gya kisi ne mana hi nhi)

झूठे का घर जल गया किसी ने माना ही नहीं

Yalan söylemeyi huy edinmiş kimselere kolay kolay kimse inanmaz. Kişilerin yalancı hakkındaki bu kanıları öyle pekişir ki, yalancının sözleri gerçeği yansıtsa bile onun bu sözlerine kimse inanmaz.

Yalnız taş duvar olmaz.

- (akela pathar diwar nhi hota)

अकेला पथर दीवार नहीं होता

İnsanlar bir arada yaşamak zorundadırlar. Bu zorunluluk bir dayanışmayı, yardımlaşmayı gerekli kılar. Nasıl ki tek taşla duvar yapılamazsa, insanlar da tek başlarına tüm işlerinin üstesinden gelemezler. Dolayısıyla diğer insanlarla ilişki kurmak, işbölümü yapmak, iş birliğine geçmek durumundadır.

Yanlış hesap Bağdat`tan döner.

- (galat kaam bagdat tak peecha karta hai)

ग़लत काम बग़़ात तक पीछा करता है

Ortaya çıkan bir yanlışlık çok geç de olsa, ne olursa olsun düzeltilmelidir.

Yarım hekim candan eder, yarım hoca dinden eder.

- (neem hakeem khatre jan, neem mulla khatre iman)

नीम हकीम खतरे जान, नीम मुल्ला खतरे ईमान

Her işin bir ehli, ustası ya da uzmanı vardır. Bir iş, ehline değil de, yarım yamalak bir bilgiye sahip olan kişiye teslim edilirse, o işten iyi sonuç

alınmaz. Hatta işin tamamen bozulduğu, kötü bir sonuç verdiği bile olur. Tecrübesi olmayan, acemi, kusurlu, eksik bir doktorun uyguladığı tedavi insanı ölüme götürebilir. Bunun gibi dinin ilkelerini iyi bilmeyen hoca da, insanları yanlış bilgilerle donatıp, onları, dine ters düşen yollara itebilir.

- Yerin kulağı var.

(Deewaron ke kaan hote hai)

दीवारों के कान होते हैं

Ne kadar saklı tutulursa tutulsun, gizli konuşulan bir şey umulmadık bir yoldan başkalarınca mutlaka duyulur. Bu bakımdan elden geldiğince tedbirli olmalı, olur olmaz yerde konuşmamalıdır.

Yılanın başı küçükken ezilmeli.

- (saap ka fhan bachpan me hi kuchal dena chahie)

साप का फहान बचपन में ही कुचल देना चाहिए

Daha küçükken tehlikeli olacağı, zarar vereceği anlaşılan bir şeyin, düşmanın veya bir durumun önüne hemen geçilmeli; büyümesine izin verilmeden ortadan kaldırılmalıdır.

Yiğidin sözü, demirin kertiği.

- (mard ki zuban pathar ki lakeer)

मर्द की जुबान पथर की लकीर

Yiğit, mert kimseler sözlerinin eridirler. Onlar verdikleri sözden geri dönmezler, sözlerini inkâr da etmezler. Bu tıpkı bir demir üzerine açılmış çentik gibi meydandadır, kolay kolay yok olmaz.

Yiğit arkasından vurulmaz.

- (mard peeth par war nhi karte)

मर्द पीठ पर वार नहीं करते

Mert olan alçakça yollara baş vurmaz. Düşmanıyla yüz yüze dövüşür, onu arkasından vurmaya çalışmaz. 2. Yiğit bir kimsenin yokluğundan haydanılarak arkasından konuşulmaz, dedikodusu yapılmaz, kötülenmez ve iftira atılmaz.

Yuvarlanan taş yosun tutmaz.

- (parisharmi kabhi bhooka nhi sota)

परिशर्मी कभी भूका नहीं सोता

Sürekli olarak iş değiştiren kimse bir başarı kazanamadığı gibi bir varlık da edinemez.

Zahmetsiz rahmet olmaz.

- (zehmat ke bina rahmat kha)

ज़हमत के बिना रहमत खा

Sıkıntı çekmeden, güçlülere göğsü germeden, yorulup emek vermeden, uğraşıp didişmeden, kimi masraflara da girmeden olumlu, güzel, hoş bir sonuç elde etmek mümkün değildir. Unutmayalım ki, Yüce Allah, çalışanları sever; onlara rahmet eder.

Zurnada peşrev olmaz (ne çıkarsa bahtına).

- (kismat me likha milta hai)

किस्मत मे लिखा मिलता है

Rast gele yapılan plânsız, programsız işlerde yöntem, kural aranmaz; işin sonucu da kestirilemez.

SONUÇ

Günümüzde Halk edebiyatta olduğu kadar genel olarak diğer edebiyat türlerinde de yararlı ve faydalı çalışmalar yapılmaktadır. Atasözleri halk edebiyatının önemli bir boyutudur. Eğitimli ve Eğitimsiz insanlar tarafından eşit derecede kullanılır. Atalarımızla, duygularını ve düşüncelerini açık ve net bir şekilde ifade etmek için çok fazla uygulayan atasözleri daha önceki bölümlerinde ayrıntılı şekilde gösterildi. Fakat halk edebiyatının bu en etkileyici ve yararlı yönünün uygulanmasının günümüzde azaltıldığını bilmekten öfkelenen bir şey var. Aslında, atasözlerinin aksiyomatik deyişin bir boyutu ya da özelliği olarak ele alınması, edebi dili parlatmada ve halkın zevkini arttırmada uzun bir yol katmaktadır.

Genellikle atasözleri, okur-yazar olmayan okuma yazma bilmeyen ve kadınlar tarafından erkeklerle ve köy sakinleri tarafından şehir sakinlerinden daha eğitilmiş olanlar tarafından daha sık kullanılmaktadır. Uygun yerlerde uygun yerlere dâhil edilmiş atasözleri birbirinden ayrı olarak ilişkili olan gerçekler bize edebiyatın yaşamsal ve kaçınılmaz yönünün kaçınılmaz bir boşluk yaratarak, onlarla edinilen bilgiyi toplumun farklı katmanlarından mahrum bırakarak eksik kalacağı izlenimini vermektedir. Tarım, aile yaşamı ve onu doğru bir şekilde yönetmenin yolu ile ilgili iyi bir bilgi sağlamaktadır. Başka bir deyişle, siyaset, teoloji, doğa hava durumu vb. Hakkında yeterli bilgi içerirler. Buna rağmen, Halk edebiyatın bir şekli olarak onlara az önem verilmesi nedeniyle, günümüz eğitimiyle kademeli olarak değer kaybediliyorlar. Bize dünyaca edebiyatından nadiren bilgi olan kare bilgi veriyorlar. Bununla birlikte, atasözleri ve konvansiyonel eğitime güvenenler, pratik ve edebi önemini hala sadıklar. Bu güne kadar bile toplanıyor ve yayınlanıyor. Bazı akademisyenler daha sonra eleştirel bir tavır sergilemiş ve üzerlerinde tezler yazmıştır. Süreç, hayatımızın gündelik faaliyetlerinde atasözlerinin gerçek doğasını ve önemini bilmektir.

Bu çalışmada, farklı kategorilere ait olan atasözünü tartışım ve sonuçta, halk edebiyatının bu özel ve önemli dalının incelenmesinin vazgeçilmez olduğu, hayatının çeşitli yönlerinde atasözlerinin faydasını ve uygulanabilirliğini göz

önüne alarak ulaştım.

Bu çalışmada dini inanca, kurallara ve yönetmeliklere kültürel yönler, ekonomik zihniyet, insanlar arasında düşünme eğilimi ve toplumdaki ideal yaşam biçimi hakkında bir ipucu vermek için bir girişim yapılmıştır. Ayrıca, bu yönler, doğal çevreyle ilgili atasözleri, bitkiler ve ağaçlar, hayvanlar ve kuşlar vb insan zihninde ve kalbinde bir etkisi vardır.

Atasözleri dini, kültürel, politik, ekonomik, sosyal ve hane halkı boyutlarıyla uğraşmaktan başka, ahlaki ve psikolojik konulardaki bilgilerimizi göstermektedir. Ahlak ve etik atasözleri konusunda gerekli dersleri alabiliriz. Öyleyse, bu gibi edebiyat bize değerli dersler verebilir, bu yararlılık göz önüne alındığında, atasözleri çalışması vazgeçilmez bir hale gelmektedir.

Yerlerle ilgili atasözlerini tartıştım ve çeşitli yerlerin ismi bulunan atasözlerinin hem Hintçe hem de Türkçe olarak bolca kullanıldığını gördüm, bu bölümde kendileriyle ilgili söylenenleri temel alarak tümüyle haklı kılınmıştı. Tarihsel olayların ve durumların bakışları ile orada yaşayan insanların davranışları, mizaçları, kıyafetleri ve görünüşleri ile karakteristik özelliklerini yansıtıyorlar. Öte yandan, dini ve etik inanç ve bağlılık, bu atasözlerinde her iki dilde de yer alan tüm ifadeleri bulmuştur. Bununla birlikte, mitolojinin yanında coğrafi açıdan veya daireden bakıldığında, Hintçe'deki yerlere ilişkin atasözlerinin kapsamı ve boyutu, Türkçeden daha geniş ve daha uzundur.

Atasözleri konusunda "hava ve doğa" hakkında konuştum. Bu bölümün tartışılmasından sonra, bu konularla ilgili atasözlerinin sadece iki dilin de büyük sayıları ile bulunmadığını, kendilerinin gösterdiği fikir ve anlamlara göre karşılaştırılabilir olduğuna karar verdim. iklimin halkın yaşam biçimiyle doğrudan bağlantısı vardır ve kültürleri ve uygarlıkları üzerinde büyük etkisi vardır.

Hem Hintçe hem de Türkçe iklim ve doğa ile ilgili atasözleri üzerinde yapılan karşılaştırmalı bir çalışma, bu atasözlerinin halk yaşamı üzerinde muazzam bir etkisi olduğunu göstermektedir.

"Hintçe ve Türkçe atasözleri karşılaştırmalı bir çalışma", "Dini ve etik konular" ile yakından ilişkilidir.

Bu çalışmada, iki dilde mevcut olan atasözlerinde çok fazla benzerlik olduğu gerçeğini büyük ölçüde kanıtıyoruz. Bu devletlerde yaşayan insanlar birçok açıdan ortak düşünme sürecine alışkındırlar. Bu geniş coğrafi bölgenin uzunluğu ve genişliği ile çeşitli adet tavrı törenlerine, yaşam biçimine ve düşünce tarzına uyarak çeşitlilikte birlik kavramını yansıtıyor. Birliğin konsepti, iki dilde literatürde azami ölçüde doldurulmuştur.

Dil ve bağlam konularında ortaya çıkan dış farklılıklara rağmen, alt katta yer alan iç bütünlüğün gerçeğini aydınlatmada açık bir şekilde Hintçe ve Türkçe atasözleri karşılaştırmalı bir çalışma sürdürülmektedir. Atasözleri çalışması bizi dil aileleri ve coğrafi yönü ve farklılıklarına rağmen her iki kültürde de çeşitlilik içinde bir birim olduğunun farkına varmaktadır.

Türkçe, deyişler bakımından hem çok eski bir tarihe hem de zengin bir hazineye sahiptir. Türkler, tarihte pek çok milleti, yaptıkları savaşlar, fetihler, sosyal, siyasî ve kültürel hareketlerle etkilemişlerdir. Din, dil, edebiyat gibi birçok alanda izler bırakmışlardır. Bu önemli izlerden biri de Hint Yarımadası'na yapılan seferler sonucu, Türklerin yaşadığı bu topraklarda, İslamî Türk kültürü ve medeniyetinin etkisiyle gelişmesi olmuştur. Her alanda görülen bu etkiler ve izler atasözlerinde de karşımıza çıkmıştır.

Hintçe ve Türkçede kullanılan atasözlerinin biçim ve anlam bakımından ufak tefek farklılıklar göstermelerine rağmen genelde aynı kavramlar altında toplandığı, çok sayıda benzer örnek teşkil ettiği görülmüştür. Cümle yapılarındaki benzerlikler, genelde kısa, öz ve tek yargıya sahip olmalarıdır. Aktarılan öğütlerdeki aynılık, kullanılan sanatlar ile en fazla geniş zaman ve emir kiplerinin kullanılması dikkat çekicidir. Özellikle sentaktik yapı ve kullanılan konulardaki aynılık ve benzerliklerin diğer dillere kıyasla daha çok karşımıza çıkması, sosyal etkileşimlerin edebiyat üzerindeki etkisini canlı şekilde ortaya koymuştur.

Tarihte birbirlerinden bu denli benzer izler taşıyan iki ulusun, özellikle dilde yaşadıkları bu etkileşim, edebiyat alanında bol malzemenin çıkmasına sebep olmuştur. Araştırılıp ortaya çıkmayı bekleyen pek çok yazılı ürün arasında yaygın kullanımı olan atasözlerinin de incelenmesi, müşterek yönlerin ortaya çıkarılmasını cazip kılmaktadır.

Türklerin ilk defa budistlerle tanıştığı zaman edebi alışveriş başlamış. Babürlerin ve Hindistan alt kıtasındaki insanların ortak yaşayışı ve bunun sonucunda edebi alışveriş olması, Bengütaşlarda bulunan eski hint yazısı da neden olabilir. Türkçe ve Hintçe iki farklı dil ailesinden gelmesine rağmen atasözlerindeki benzerlikler yeni araştırmalara yol açmaktadır. Çok fazla çalışma olmamasından kaynaklı bu iki ayrı dil ailesindeki benzerliklerin nedenini tespit edemeyiz.

Bu çalışmamızda genel olarak bu etkilerin hem evrensel hem de Türkçe ve Hintçe arasındaki yansımalarını ele aldık. Atasözlerine farklı bir bakış açısı ile yaklaşp, dünden bugüne kat ettiği aşamaları ve medeniyetler arasında nasıl bağlayıcı köprü vazifesi gördüğünü bir kez daha gözler önüne sermeye çalıştık.

Bu çalışma iki dil arasındaki diyalogu başlatmak için bir çabadır. Araştırmanın bu kısmı hala dokunulmamıştır. Atasözleri mi yoksa gramer mi olsun, iki dil arasındaki benzerlikleri üzerine düşünmeliyiz. bu benzerliklerin sadece bir tesadüf olup olmadığını ya da hâlâ farkında olmadığımız bazı ciddi kavşaklar gerçekleştiği sonucuna varmalıyız.

KAYNAKÇA

- Aksoy, Ö. A. (1997). *Atasözleri ve deyimler sözlüğü*. İstanbul: İnkılâp Kitabevi.
- “Akademik Arastirmalar Dergisi (Journal Of Academic Studies)”, Mayıs-Temmuz 2004, Yıl 6, Sayı 21,
- Bilkan, A. F.(1998), *Hindistan'da Gelişen Türk Edebiyatı*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Chong, K. F. (1993). *Jokes, comic tales & proverbs from India*. Singapore: Asiapac Books.
- Christian, J. (2000). *Behar proverbs*. London: Routledge.
- Çobanoğlu, O. (2004). *Türk dünyası ortak atasözleri sözlüğü*. Maltepe, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı.
- Eyüboğlu, E. K. (1973). *Şiirde ve halk dilinde atasözleri ve deyimler: 11. yüzyıldan günümüze kadar*. İstanbul: Doğan Kardeş Matbaacılık Sanayii.
- Greenway, J., & Greenway, J. (1965). *The primitive reader; an anthology of myths, tales, songs, riddles, and proverbs of aboriginal peoples around the world*. Hatboro, PA: Folklore Associates.
- Kahya, E. (2006). *İlkçağda Hindistan-Türk Düşüncesi Arasındaki İlişkiler*[Bildiri]. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu. Ankara: Mattek Matbaacılık.
- Khattak, P. (1987). *Urdu aur Turki kay Mushtarik Alfaz*. İslamabad:

Muqtedarah Qaumi Zuban.

- Konukçu, E. (2006). *Hindistan'daki Türk Devletleri*[Bildiri]. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu. Ankara: Mattek Matbaacılık.
- Özcan, S. (2015). *TÜRK ATASÖZLERİNDE İKLİM, MEVSİMLER, HAVA OLAYLARI VE HALK TAKVİMİ*. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, .
http://www.sosyalarastirmalar.com/cilt8/sayi36_pdf/1dil_edebiyat/ozcan_selay.pdf.
- Fallon, S. W., Temple, R. C., & Chand, F. (1998). *A dictionary of hindustani proverbs: including many Marwari, Panjabi, Maggah, Bhojpuri, and Tirhuti proverbs, sayings, emblems, aphorisms, maxims, and similes*. New Delhi: Asian Educational Services.
- Contribution of Turkic Languages in the Evolution and Development of Hindustani Languages. (n.d.). Retrieved September 07, 2017, from <https://www.scribd.com/document/259236768/Contribution-of-Turkic-Languages-in-the-Evolution-and-Development-of-Hindustani-Languages>
- Temel Türkçe Sözlük, 3 Cilt (1985). İstanbul: Tercüman Gazetesi,
- Türk Atasözleri ve Deyimleri I. (1992). Milli Kütüphane Genel Müdürlüğü. İstanbul.
- Türk Atasözleri ve Deyimleri II.(1993) .Milli Kütüphane Genel Müdürlüğü, İstanbul

- UYSAL,N. (2006). *TÜRKÇE VE URDUCA ATASÖZLERNN BÇM VE KAVRAM ÖZELLKLER BAKIMINDAN MUKAYESES*. Yüksek Lisans Tezi.Selçuk Üniversitesi Konya.
- Vihārilāla Mitra (1998). *The Yoga-Vāsiṣṭha of Vālmīki*. Parimal Publications.

e-Kaynaklar

- Açıklamalı Atasözleri Sözlüğü. (n.d.). Retrieved May 2, 2017, from https://www.turkedebiyati.org/Atasozu/atasozleri_A.html
- Atasözleri Sözlüğü - Atasözleri ve Anlamları. (n.d.). Retrieved February 09, 2017, from <http://www.atasozleri.gen.tr/atasozleri-sozlugu/>
- Atasözler ve deyimler sözlüğü. (n.d.). Retrieved August 27, 2017, from http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_atasozleri&view=atasozleri
- Atasözleri ve Anlamları Açıklamalı Atasözü Deyimler Sözlüğü. (n.d.). Retrieved Oct. & nov., 2017, from <http://www.atasozlerianlamlari.com/>
- Fiji Hindi kahaawat. (2016, July 08). Retrieved Nov. & dec., 2017, from https://hif.wikipedia.org/wiki/Fiji_Hindi_kahaawat
- Kutlu, O. (n.d.). Atasözleri Sözlüğü. Retrieved March 23, 2017, from <https://atasozleri.cokbilgi.com/>

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS/DOKTORA TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞI'NA

Tarih: 07/02/2018

Tez Başlığı / Konusu: TÜRK VE HİNT DİLLERİ ATASÖZLERİNİN BİÇİM VE KAVRAM ÖZELLİKLERİ BAKIMINDAN KARŞILAŞTIRILMASI

Yukarıda başlığı/konusu gösterilen tez çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 182... sayfalık kısmına ilişkin, 03./01/2018 tarihinde şahsım/tez danışmanım tarafından Turnitin adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı % 09 'tür.

Uygulanan filtrelemeler:

- 1- Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç,
- 2- Kaynakça hariç ✓
- 3- Alıntılar hariç/dâhil
- 4- 5 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Çalışması Orjinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları'nı inceledim ve bu Uygulama Esasları'nda belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Hassan Nazar
07/02/2018
Tarih ve İmza

Adı Soyadı: Hassan Nazar
Öğrenci No: N15126754
Anabilim Dalı: Türk Dili ve Edebiyatı
Programı: Türk Dili
Statüsü: ☒ Y.Lisans ☐ Doktora ☐ Bütünleşik Dr.

DANIŞMAN ONAYI

UYGUNDUR.

Hassan Nazar

(Unvan, Ad Soyad, İmza)

HACETTEPE UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF SOCIAL SCIENCES
THESIS/DISSERTATION ORIGINALITY REPORT

HACETTEPE UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF SOCIAL SCIENCES
TO THE DEPARTMENT OF TURKISH LANGUAGE AND LITERATURE

Date: 07/02/2018

Thesis Title / Topic: COMPARISON OF FORM AND CONCEPTUAL CHARACTERISTICS OF TURKISH AND INDIAN LANGUAGE PROVERBS

According to the originality report obtained by myself/my thesis advisor by using the Turnitin plagiarism detection software and by applying the filtering options stated below on 03/01/2018 for the total of 182 pages including the a) Title Page, b) Introduction, c) Main Chapters, and d) Conclusion sections of my thesis entitled as above, the similarity index of my thesis is 0.9 %.

Filtering options applied:

1. Approval and Declaration sections excluded
2. Bibliography/Works Cited excluded
3. Quotes excluded
4. Match size up to 5 words excluded

I declare that I have carefully read Hacettepe University Graduate School of Social Sciences Guidelines for Obtaining and Using Thesis Originality Reports; that according to the maximum similarity index values specified in the Guidelines, my thesis does not include any form of plagiarism; that in any future detection of possible infringement of the regulations I accept all legal responsibility; and that all the information I have provided is correct to the best of my knowledge.

I respectfully submit this for approval.

Hassan Nazar
07/02/2018
Date and Signature

Name Surname: Hassan Nazar
Student No: N 15126754
Department: Turkish Language & Literature
Program: Turkish Language
Status: ☒ Masters ☐ Ph.D. ☐ Integrated Ph.D.

ADVISOR APPROVAL

APPROVED.

(Title, Name Surname, Signature)

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEZ ÇALIŞMASI ETİK KURUL İZİN MUAFİYETİ FORMU

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞI'NA

Tarih: 07/02/2018

Tez Başlığı / Konusu: TÜRK VE HİNT DİLLERİ ATASÖZLERİNİN BİÇİM VE KAVRAM ÖZELLİKLERİ BAKIMINDAN KARŞILAŞTIRILMASI

Yukarıda başlığı/konusu gösterilen tez çalışmam:

1. İnsan ve hayvan üzerinde deney niteliği taşımamaktadır,
2. Biyolojik materyal (kan, idrar vb. biyolojik sıvılar ve numuneler) kullanılmasını gerektirmemektedir.
3. Beden bütünlüğüne müdahale içermemektedir.
4. Gözlemsel ve betimsel araştırma (anket, ölçek/skala çalışmaları, dosya taramaları, veri kaynakları taraması, sistem-model geliştirme çalışmaları) niteliğinde değildir.

Hacettepe Üniversitesi Etik Kurullar ve Komisyonlarının Yönergelerini inceledim ve bunlara göre tez çalışmamın yürütülebilmesi için herhangi bir Etik Kuruldan izin alınmasına gerek olmadığını; aksi durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Hassan Nazari
07/02/2018
Tarih ve İmza

Adı Soyadı: Hassan Nazari
Öğrenci No: N15126754
Anabilim Dalı: Türk Dili ve Edebiyatı
Programı: TÜRK DİLİ
Statüsü: ☒ Y.Lisans ☐ Doktora ☐ Bütünleşik Dr.

DANIŞMAN GÖRÜŞÜ VE ONAYI

[Signature]

(Unvan, Ad Soyad, İmza)

Detaylı Bilgi: <http://www.sosyalbilimler.hacettepe.edu.tr>

Telefon: 0-312-2976860

Faks: 0-3122992147

E-posta: sosyalbilimler@hacettepe.edu.tr

**HACETTEPE UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF SOCIAL SCIENCES
ETHICS BOARD WAIVER FORM FOR THESIS WORK**

**HACETTEPE UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF SOCIAL SCIENCES
TO TURKISH LANGUAGE AND LITERATURE DEPARTMENT PRESIDENCY**

Date: 07/02/2018

Thesis Title / Topic: COMPARISON OF FORM AND CONCEPTUAL CHARACTERISTICS OF TURKISH AND INDIAN LANGUAGE PROVERBS

My thesis work related to the title/topic above:

1. Does not perform experimentation on animals or people.
2. Does not necessitate the use of biological material (blood, urine, biological fluids and samples, etc.).
3. Does not involve any interference of the body's integrity.
4. Is not based on observational and descriptive research (survey, measures/scales, data scanning, system-model development).

I declare, I have carefully read Hacettepe University's Ethics Regulations and the Commission's Guidelines, and in order to proceed with my thesis according to these regulations I do not have to get permission from the Ethics Board for anything; in any infringement of the regulations I accept all legal responsibility and I declare that all the information I have provided is true.

I respectfully submit this for approval.

Date and Signature

Name Surname: Hassan Nazari
Student No: NIS126754
Department: Turkish Language & Literature
Program: Turkish Language
Status: ☒ Masters ☐ Ph.D. ☐ Integrated Ph.D.

ADVISER COMMENTS AND APPROVAL

(Title, Name Surname, Signature)